

- поправку, редовну контролу и одржавање командних уређаја (расклопних прекидача и плоча) и расклопно-разводних постројења,
- поправку, редовну контролу и одржавање релеја и апарата за индустријску контролу,
- поправку, редовну контролу и одржавање примарних батерија и акумулатора,
- поправку, редовну контролу и одржавање електричне расвјетне опреме,
- поправку, редовну контролу и одржавање уређаја од жице за струју и уређаја од жице који нису за струју, а употребљавају се за водове електричних кола,
- поправку, редовну контролу и одржавање мреже и водова са припадајућом електроенергетском опремом,
- поправку, редовну контролу и одржавање громобрана и система уземљења,
- поправку, редовну контролу и одржавање осталих електричних инсталација (ниског напона).

Овај разред искључује:

- поправку и одржавање рачунара и периферне опреме за рачунаре (видјети: 95.11),
- поправку и одржавање телекомуникационе опреме (видјети: 95.12),
- поправку и одржавање електронике за широку потрошњу (видјети: 95.21),
- поправку сагова (видјети: 95.25).

### 33.15 Поправка и одржавање бродова и чамаца

Овај разред обухвата поправку и одржавање чамаца и бродова. Фабричка реконструкција и сервис бродова разврстани су у област 30.

Овај разред укључује:

- поправку и редовно одржавање бродова,
- поправку и одржавање чамаца за разоноду.

Овај разред искључује:

- фабричку реконструкцију бродова (видјети: 30.1),
- поправку бродова и чамаца (видјети: 33.12),
- исјецање бродова на комаде, демонтажа (видјети: 38.31).

### 33.16 Поправка и одржавање авиона и васионских летјелица

Овај разред обухвата поправку и одржавање авиона и васионских летјелица.

Овај разред укључује:

- поправку и одржавање авиона (осим фабричких конверзија, фабричког сервиса, фабричке реконструкције),
- поправку и одржавање авионских мотора.

Овај разред искључује:

- фабрички преглед и реконструкцију авиона (видјети: 30.30).

### 33.17 Поправка и одржавање осталих саобраћајних средстава

Овај разред обухвата поправку и одржавање остале саобраћајне опреме из области 30, осим мотоцикала и бицикала.

Овај разред укључује:

- поправку и одржавање локомотива и шинских возила (осим фабричких реконструкција и фабричких конверзија),
- поправку кола и вагона које вуку животиње.

Овај разред искључује:

- фабрички преглед и реконструкцију локомотива и шинских возила (видјети: 30.20),
- поправку и одржавање војних борбених возила (видјети: 30.40),
- поправку и одржавање колица за куповину (видјети: 33.11),
- поправку и одржавање мотора за возове (видјети: 33.12),
- поправку и одржавање мотоцикала (видјети: 45.40),
- поправку бицикала (видјети: 95.29).

### 33.19 Поправка остале опреме

Овај разред обухвата поправку и одржавање опреме која није покривена у осталим гранама ове области.

Овај разред укључује:

- поправку рибарских мрежа, укључујући крпљење,
- поправку ужади, бродског прибора, платна за једрење и непропусних церада,
- поправку врећа у којима се чува вјештачко ђубриво и хемикалије,
- поправку или обнављање дрвених палета, бродских бачви или буради и сличне амбалаже од дрвета за утовар,
- поправку флипера и осталих апарата за игру који се покрећу кованицама,

- рестаурацију оргуља и осталих историјских музичких инструмената.

Овај разред искључује:

- поправку намјештаја за домаћинство и канцеларије, рестаурацију намјештаја (видјети: 95.24),
- поправку бицикала (видјети: 95.29),
- поправку и промјену намјене одјеће (видјети: 95.29).

## 33.2 Инсталација индустријских машина и опреме

### 33.20 Инсталација индустријских машина и опреме

Овај разред обухвата специјализоване инсталације машина. Међутим, инсталација опреме која чини саставни дио зграда и сличних грађевинских структура као што је инсталација покретних степеница, електричних жица, алармног система против крађе или климатизационих система, разврстана је у грађевинарству.

Овај разред укључује:

- инсталацију индустријских машина и постројења, као и енергетских постројења и опреме,
- састављање контролне опреме за индустријске процесе,
- инсталацију остале индустријске опреме, нпр.:
  - комуникационе опреме,
  - главних и сличних рачунара,
  - ирадијационе и електромедицинске опреме итд.,
- демонтажу великих машина и опреме,
- дјелатности изградње воденица,
- монтажу (постављање) машина,
- инсталацију опреме за куглане.

Овај разред искључује:

- постављање лифтова, покретних степеница, аутоматских врата, система за централно усисавање итд. (видјети: 43.29),
- постављање врата, степеница, опреме за продавнице, намјештаја итд. (видјети: 43.32),
- инсталацију (постављање) личних рачунара (видјети: 62.09).

## ПОДРУЧЈЕ D - ПРОИЗВОДЊА И СНАБДИЈЕВАЊЕ ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ, ГАСОМ, ПАРОМ И КЛИМАТИЗАЦИЈА

Ово подручје обухвата дјелатности снабдијевања електричном енергијом, природним гасом, паром и топлим водом кроз сталну инфраструктурну мрежу, састављену од водова и цијеви. Величина мреже није пресудна. Исто тако, обухвата снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и топлим водом и сличним енергентима у индустријским зонама или стамбеним блоковима.

Ово подручје према томе обухвата и рад електричних и гасовитих предузећа који производе, контролишу и дистрибуишу електричну енергију или гас.

Исто тако, обухвата услуге снабдијевања паром и климатизацију.

Ово подручје искључује предузећа за прикупљање, прераду и снабдијевање водом и уклањање отпадних вода (видјети: 36 и 37). Ово подручје исто тако искључује (обично код великих удаљености) транспорт гаса кроз цјевовод.

## 35 Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација

### 35.1 Производња, пренос и дистрибуција електричне енергије

Ова грана обухвата производњу електричне енергије високог напона, пренос електричне енергије од постројења за производњу до центара за дистрибуцију, као и дистрибуцију крајњим корисницима.

#### 35.11 Производња електричне енергије

Овај разред укључује:

- рад постројења који производе електричну енергију, укључујући термоелектране, нуклеарне електране, хидроелектране, турбине на гас и дизел-гориво и друге обновљиве енергетске изворе.

Овај разред искључује:

- производњу електричне енергије спаљивањем отпада (видјети: 38.21).

#### 35.12 Пренос електричне енергије

Овај разред укључује:

- рад преносног система којим се преноси електрична енергија од постројења за производњу према систему дистрибуције.

#### 35.13 Дистрибуција електричне енергије

Овај разред укључује:

- рад система дистрибуције (који се састоји од линија, стубова, мјерача и жица) који преносе електричну енергију примљену од постројења за производњу или система преноса до крајњег потрошача.

**35.14 Снабдијевање и трговина електричном енергијом**

Овај разред укључује:

- продају електричне енергије корисницима,
- дјелатности посредника (брокера) за електричну енергију и агената који уговарају продају електричне енергије преко система дистрибуције којим управљају други,
- рад капацитета електричне енергије и преноса за размјену електричне енергије.

**35.2 Производња гаса; дистрибуција гасовитих горива цјевоводима**

Ова грана обухвата производњу гаса и дистрибуцију природног и синтетичког гаса потрошачима, системом цјевовода. Обухваћени су трговци гасом и посредници (брокери), који уговарају продају природног гаса преко система дистрибуције којим управљају други.

Одвојен рад гасовода, типичан за велике удаљености, који повезује произвођача са дистрибутерима гаса или између градских центара, искључен је из ове гране и разврстан у остале дјелатности превоза цјевоводом.

**35.21 Производња гаса**

Овај разред укључује:

- производњу гаса карбонизацијом угља од нуспроизвода пољопривреде или из отпада, у циљу снабдијевања гасом,
- производњу гасовитих горива одређене калоричне вриједности чишћењем, мијешањем или другим процесима из различитих врста гасова укључујући и природни гас.

Овај разред искључује:

- производњу сировог природног гаса (видјети: 06.20),
- рад коксних пећи (видјети: 19.10),
- производњу рафинисаних нафтних производа (видјети: 19.20),
- производњу индустријских гасова (видјети: 20.11).

**35.22 Дистрибуција гасовитих горива цјевоводима**

Овај разред укључује:

- дистрибуцију и снабдијевање гасовитим горивима свих врста кроз систем цијеви.

Овај разред искључује:

- превоз гаса цјевоводима (на велике удаљености), (видјети: 49.50).

**35.23 Трговина гасом цјевоводима**

Овај разред укључује:

- продају гаса корисницима цјевовода,
- дјелатности посредника (брокера) за гас и агената који уговарају продају гаса преко дистрибутивног система којим управљају други,
- робни и транспортни капацитет размјене за гасовита горива.

Овај разред искључује:

- трговину на велико гасовитим горивима (видјети: 46.71),
- трговину на мало гасом у боцама (видјети: 47.78),
- директну продају горива (видјети: 47.99).

**35.3 Производња и снабдијевање паром и климатизација****35.30 Производња и снабдијевање паром и климатизација**

Овај разред укључује:

- производњу, прикупљање и дистрибуцију паре и топле воде за гријање, погонске и друге намјене,
- производњу и дистрибуцију расхлађеног ваздуха,
- производњу и дистрибуцију хладне воде која је намијењена хлађењу,
- производњу леда, који је намијењен за хлађење хране или за друге сврхе.

**ПОДРУЧЈЕ Е - СНАБДИЈЕВАЊЕ ВОДОМ;  
КАНАЛИЗАЦИЈА, УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ И  
ДЈЕЛАТНОСТИ САНАЦИЈЕ (РЕМЕДИЈАЦИЈЕ)  
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

Ово подручје обухвата дјелатности које се односе на управљање различитим облицима отпада (укључујући прикупљање, обраду и одлагање отпада), као што је индустријски отпад од чврстог или неког другог материјала или отпад из домаћинства, као и контаминирана мјеста. Обрадом отпада или отпадне, загађене воде може се добити сировина за даљи процес производње или обрађени отпад. Дјелатности снабдијевања водом се исто тако могу груписати у овом подручју, јер се често обављају заједно са тим јединицама или су повезане са тим јединицама које су укључене у обраду отпадних, загађених вода.

**36 Прикупљање, пречишћавање и снабдијевање водом**

Ова област обухвата прикупљање, пречишћавање и снабдијевање водом за потребе домаћинства и индустрије. Обухваћено је при-

купљање воде из разних извора, као и дистрибуција воде разним средствима.

**36.0 Прикупљање, пречишћавање и снабдијевање водом****36.00 Прикупљање, пречишћавање и снабдијевање водом**

Овај разред обухвата прикупљање, пречишћавање и снабдијевање водом за потребе домаћинства, индустрије, пољопривреде, шумарства, риболова, као и за остале дјелатности. Обухваћено је прикупљање воде из разних извора, као и дистрибуција воде разним средствима.

Исто тако, у овај разред спада и рад иригационих канала, тј. канала за наводњавање; иако не спада пружање иригационих услуга (услуга наводњавања) путем распрскивача (прскалица) и сличне помоћне услуге у пољопривреди.

Овај разред укључује:

- прикупљање термалних и термоминералних подземних вода,
- прикупљање воде из ријека, језера, извора итд.,
- прикупљање кишнице,
- пречишћавање воде за потребе водоснабдијевања,
- пречишћавање воде за индустријске и остале потребе,
- десалинизација морске воде или подземних вода за потребе производње воде као производа од највећег интереса,
- дистрибуција воде главним цјевоводима, камионима или другим средствима,
- рад иригационих канала (канала за наводњавање).

Овај разред искључује:

- рад иригационе опреме за потребе пољопривреде (видјети: 01.61),
- пречишћавање отпадних вода ради превентивног спречавања загађивања (видјети: 37.00),
- транспорт воде цјевоводима (на велике удаљености), (видјети: 49.50).

**37 Канализација**

Ова област обухвата рад канализационих система или уређаја за пречишћавање отпадних, загађених вода који омогућавају прикупљање, пречишћавање и испуштање отпадне, загађене воде.

**37.0 Канализација****37.00 Канализација**

Овај разред укључује:

- рад канализационог система или уређаја за пречишћавање канализације и одводних канала отпадних, загађених, вода,
- прикупљање и транспорт отпадних вода из домаћинства, индустрије, пољопривреде, шумарства, риболова, као и из осталих дјелатности, од једног или неколико корисника, као и кишнице, средствима као што су: канализациона мрежа, колектори, цистерне или друга превозна средства (комунална возила итд.),
- пражињење и чишћење септичких јама и танкова, одвода и јама од отпадних вода, сервисирање хемијских тоалета,
- пречишћавање отпадних вода (обухватајући отпадне воде из домаћинства, индустрије, пољопривреде, шумарства, риболова и осталих дјелатности, као и воде из базена) физичким, хемијским и биолошким процесима као што су разрјеђивање, пребирање, процеђивање, таложење итд.,
- одржавање и чишћење одводних канала и дренажних цијеви, укључујући деблокарање одводних канала провлачењем зглавкастог штапа.

Овај разред искључује:

- деконтаминацију површинских и подземних вода на мјесту загађивања (видјети: 39.00),
- чишћење и одчепљавање канализационих, одводних, цијеви у зградама (видјети: 43.22).

**38 Прикупљање отпада, дјелатности обраде и одлагања отпада; рециклажа материјала**

Ова област обухвата прикупљање отпада, обраду и одлагање отпада. Исто тако, обухвата локални превоз отпадног материјала и рад уређаја за рециклажу материјала (тј. оних материјала који су погодни за рециклажу, обнављање из отпадних токова).

**38.1 Прикупљање отпада**

Ова грана обухвата прикупљање отпада из домаћинства и пословних објеката средствима као што су канте за смеће, канте за смеће на точковима, контејнери итд. Обухвата прикупљање опасног и неопасног отпада нпр. отпада из домаћинства, искоришћених батерија, искоришћеног уља и масти од кувања, отпадног уља са бродова или искоришћеног уља из гаража, као и грађевинског отпада и отпада од рушења.

**38.11 Прикупљање неопасног отпада**

Овај разред укључује:

- прикупљање неопасног чврстог отпада (тј. смећа) унутар локалног подручја, као што је прикупљање отпада из домаћинства

и пословних објеката средствима као што су канте за смеће, канте за смеће на точковима, контејнери итд. Може укључивати мјешавину материјала који се могу рециклирати, тј. обновити,

- прикупљање предмета за рециклажу,
- прикупљање отпада из канти за смеће на јавним мјестима.

Овај разред такође укључује:

- прикупљање грађевинског отпада и отпада од рушења,
- прикупљање и уклањање наноса као што су грање и шљунак,
- прикупљање излазног отпада из текстилних фабрика,
- рад објеката за одвојење отпада који се бави неопасним отпадом.

Овај разред искључује:

- прикупљање опасног отпада (видјети: 38.12),
- рад депонија за одлагање неопасног отпада (видјети: 38.21),
- рад објеката за рециклажу гдје су смјештени обновљиви материјали као што су папир, пластичне масе итд. који се разврставају у одвојене категорије (видјети: 38.32).

### 38.12 Прикупљање опасног отпада

Овај разред обухвата прикупљање чврстог и осталог опасног отпада, тј. експлозивног, оксидирајућег, запаљивог, отровног, иритирајућег, канцерогеног, корозивног, инфективног отпада или осталих супстанци и препарата штетних за људско здравље и животну средину. Подразумијева идентификацију, обраду, паковање и етикетирање отпада у сврху превоза.

Овај разред укључује:

- прикупљање опасног отпада као што су:
  - искоришћена уља са бродова или из гаража,
  - биоопасни отпад,
  - нуклеарни отпад,
  - искоришћене батерије итд.,
- рад рециклажних дворишта за прикупљање опасног отпада.

Овај разред искључује:

- санацију (ремедијацију) и чишћење контаминираних објеката, рудника, земљишта, подземних вода, нпр. уклањање азбеста (видјети: 39.00).

### 38.2 Обрада и одлагање отпада

Ова грана обухвата одлагање и обраду отпада, прије одлагања отпада, разних облика различитим средствима, као што је обрада органског отпада са циљем одлагања; обрада и одлагање отровних живих или мртвих животиња и другог контаминираниог отпада; обрада и одлагање прелазног радиоактивног отпада из болница, итд.; избацивање смећа на земљи или у води; уковање и заорвање смећа; одлагање дотрајалих производа као што су фрижидери, како би се елиминисао штетни утицај отпада; одлагање отпада спаљивањем или сагоревањем. Ова грана укључује и обнављање енергије која настаје у поступку спаљивања отпада.

Ова грана искључује:

- обраду и уклањање отпадних вода (видјети: разред 37.00),
- рециклажу материјала (видјети: 38.3).

### 38.21 Обрада и одлагање неопасног отпада

Овај разред обухвата одлагање и обраду отпада прије одлагање чврстог и другог неопасног отпада.

Овај разред укључује:

- рад депонија за одлагање неопасног отпада,
- одлагање неопасног отпада спаљивањем, сагоревањем или неком другом методом, у којој је резултат, или није, производња електричне енергије или паре, ђубриво (компост), замјенско гориво, биогаз, пелео или неки други облик нуспроизвода за даљу употребу итд.,
- обраду органског отпада за одлагање.

Овај разред искључује:

- спаљивање и сагоревање опасног отпада (видјети: 38.22),
- рад објеката за рециклажу гдје су смјештени обновљиви материјали као што су папир, пластичне масе, употребљене конзерве од пића и метали који се разврставају у одвојене категорије (видјети: 38.32),
- деконтаминацију, чишћење земље и водене површине; смањивање отровних материјала (видјети: 39.00).

### 38.22 Обрада и одлагање опасног отпада

Овај разред обухвата одлагање и обраду чврстог или осталог опасног отпада прије одлагања, на примјер експлозивног, оксидирајућег, запаљивог, отровног, иритирајућег, канцерогеног, корозивног, инфективног отпада или осталих супстанци и препарата штетних за људско здравље и животну средину.

Овај разред укључује:

- рад уређаја за обраду опасног отпада,

- обраду и одлагање отровних живих или мртвих животиња и другог контаминираниог отпада,
- спаљивање опасног отпада,
- одлагање искоришћених производа као што су фрижидери да би се елиминисао штетни отпад,
- обраду, одлагање и складиштење радиоактивног нуклеарног отпада обухватајући:
  - обраду и одлагање прелазног радиоактивног отпада, тј. радиоактивни отпад који се распада у периоду транспорта из болница,
  - енкапсулацију, припремање и осталу обраду нуклеарног отпада за складиштење.

Овај разред искључује:

- поновну прераду нуклеарног горива (видјети: 20.13),
- спаљивање неопасног отпада (видјети: 38.21),
- деконтаминацију, чишћење земље и воде; смањивање отровних материјала (видјети: 39.00).

### 38.3 Рециклажа (прерада) материјала

#### 38.31 Растављање олушина

Овај разред обухвата растављање олушина било које врсте (аутомобила, бродова, рачунара, телевизора и остале опреме) ради рециклаже обновљивог материјала.

Овај разред искључује:

- одлагање искоришћених производа као што су фрижидери да би се елиминисао штетни отпад (видјети: 38.22),
- растављање аутомобила, бродова, рачунара, телевизора и друге опреме да би се добили употребљиви дијелови који се могу поново продавати (видјети: подручје G).

#### 38.32 Рециклажа (прерада) разврстаних материјала

Овај разред обухвата прераду металног и неметалног отпада, остатака и предмета у секундарне сировине, обухватајући механичке или хемијске трансформационе процесе.

У овај разред спада и рециклажа материјала из отпадног тока у облику (1) издвајања и сортирања обновљивих материјала из неопасних отпадних токова (нпр. смећа) или (2) издвајања и сортирања измјешаних обновљивих материјала у одвојене категорије као што су папир, пластичне масе, употребљене конзерве од пића и метали.

Примјери механичких или хемијских трансформационих процеса који се предузимају наведени су у опису.

Овај разред укључује:

- механичко дробљење металног отпада као што су искоришћена возила, машине за прање веша, бицикла итд.,
- механичку редукцију великих комада гвожђа као што су жељезнички вагони,
- исијецање металног отпада, старих возила итд.,
- остале методе механичке обраде, нпр. сјечење и пресовање како би се умањило обим,
- добијање метала из фотографског отпада, нпр. фиксиротопине, фотографски филмови и папир,
- добијање гуме из искоришћених спољашњих гума за производњу секундарних сировина,
- сортирање и пресовање пластичних маса за производњу секундарних сировина за цијеви, тегле за цвијеће, палете и слично,
- прераду (чишћење, отапање, мљењење) отпада од пластичних маса или гума у грануле,
- дробљење, чишћење и сортирање стакла,
- дробљење, чишћење и сортирање осталог отпада, нпр. остатака од рушења за добијање секундарних сировина,
- прераду искоришћених уља и масти за кување у секундарне сировине,
- прераду осталог отпада од хране, пића и дувана и резидуалних супстанци у секундарне сировине.

Овај разред искључује:

- производњу нових, готових, производа из секундарних сировина (било да су или нису производи из сопствене производње), нпр. предење влакана од отпада предива, производња папира од старог папира, протектовање гуме или производња метала од отпада метала; (видјети: одговарајуће разреду у подручју C (Прерађивачка индустрија)),
- поновну прераду нуклеарног горива (видјети: 20.13),
- топљење отпада и остатака од гвожђа (видјети: 24.10),
- обнављање материјала у току сагоревања отпада или током процеса спаљивања (видјети: 38.2),
- обраду и одлагање неопасног отпада (видјети: 38.21),



- обраду органског отпада за одлагање, обухватајући производњу ђубрива (видјети: 38.21),
- обнављање енергије у току процеса спаљивања неопасног отпада (видјети: 38.21),
- обраду и одлагање прелазног радиоактивног отпада из болница итд. (видјети: 38.22),
- обраду и одлагање отровног, контаминираног отпада (видјети: 38.22),
- трговину на велико обновљивим материјалима (видјети: 46.77).

### 39 Дјелатности санације (ремедијације) животне средине и остале услуге управљања отпадом

Ова област обухвата пружање услуга санације (ремедијације) животне средине, на примјер чишћење контаминираних зграда и мјеста, земљишта, површинских или подземних вода.

#### 39.0 Дјелатности санације (ремедијације) животне средине и остале услуге управљања отпадом

##### 39.00 Дјелатности санације (ремедијације) животне средине и остале услуге управљања отпадом

Овај разред укључује:

- деконтаминацију земљишта и подземних вода на мјесту загађења или изван њега, употребом нпр. механичких, хемијских или биолошких метода,
- деконтаминацију индустријских постројења или мјеста укључујући нуклеарна постројења и мјеста,
- деконтаминацију и чишћење површинских вода након загађења које је изазвано несрећом, тј. сабирањем загађивача на једно мјесто или примјеном хемикалија,
- чишћење нафтних мрља и других нечистоћа на земљишту, на површинским водама, у океанима и морима, обухватајући приобално подручје,
- смањивање азбеста, боја и осталих отровних материјала,
- остале специјализоване дјелатности у вези са контролом загађења.

Овај разред искључује:

- контролу штеточина у пољопривреди (видјети: 01.61),
- пречишћавање вода у циљу водоснабдијевања (видјети: 36.00),
- обраду и одлагање неопасног отпада (видјети: 38.21),
- обраду и одлагање опасног отпада (видјети: 38.22),
- чишћење и прање улица (видјети: 81.29).

## ПОДРУЧЈЕ F - ГРАЂЕВИНАРСТВО

Ово подручје обухвата опште и специјализоване грађевинске радове на изградњи објеката високоградње и објеката нискоградње. Обухвата радове на новим грађевинама, поправке, доградњу и преправке, подизање монтажних објеката на градилишту или других објеката од претходно израђених дијелова и изградњу привремених објеката.

Опште грађевинске дјелатности укључују изградњу стамбених и пословних зграда, продавница, комуналних и осталих јавних објеката и објеката опште намјене, пољопривредних објеката итд., или радове на изградњи објеката нискоградње, као што су аутопутеви, улице, мостови, тунели, жељезничке пруге, аеродромске стазе, поморске и друге луке, системи за наводњавање и остали хидрографевински објекти, канализациони системи, индустријски објекти, цјевоводи и електрични водови, спортски објекти итд.

Ови се радови могу обављати на сопствени рачун, уз наплату или на основу уговора за рачун других. Дио радова, а понекад и целокупни радови, могу се дати на извођење подуговорачима. Пословни субјекат који преузима одговорност за целокупни грађевински пројекат разврстава се у подручје грађевинарства.

Овдје је исто тако обухваћена поправка и одржавање објеката високоградње и објеката нискоградње.

Ово подручје обухвата комплетну изградњу објеката високоградње (област 41), објеката нискоградње (област 42), као и специјализоване грађевинске дјелатности, ако се обављају само као дио грађевинског процеса (област 43).

Изнајмљивање грађевинске опреме са извођачем разврстава се према грађевинској дјелатности која се обавља уз помоћ те опреме.

Ово подручје исто тако обухвата организацију извођења грађевинских пројеката за објекте високоградње или објекте нискоградње окупљањем финансијских, техничких и физичких средстава за реализацију грађевинских пројеката у циљу касније продаје објеката. Ако се организација извођења грађевинског пројекта не обавља ради касније продаје неког објекта, него за потребе сопственог пословања (тј. за изнајмљивање простора у таквим објектима, за обављање производне дјелатности у изграђеној фабрици), онда се пословни субјекат који је организовао извођење грађевинског пројекта не разврстава у грађевинску дјелатност, него према дјелатности коју стварно обавља, на примјер изнајмљивање некретнина, прерађивачка индустрија итд.

## 41 Изградња објеката високоградње

Ова област обухвата изградњу свих врста објеката као што су стамбене и пословне зграде, продавнице, комунални и други јавни објекти и објекти опште намјене, пољопривредни објекти итд.

Обухвата радове на новим грађевинама, поправке, доградњу, надоградњу и преправке, подизање монтажних објеката на градилишту од претходно израђених дијелова и исто тако изградњу привремених објеката.

### 41.1 Организација извођења пројеката за зграде

#### 41.10 Организација извођења пројеката за зграде

Овај разред укључује:

- организацију извођења пројеката за стамбене и нестамбене зграде прикупљањем финансијских, техничких и физичких средстава за реализацију пројеката у циљу касније продаје грађевина.

Овај разред искључује:

- изградњу зграда високоградње (видјети: 41.20),
- архитектонске и инжењерске дјелатности (просторно планирање, урбанистичко планирање, пројектовање објеката и др.), (видјети: 71.1),
- услуге вођења и стручни надзор у току изградње објекта, тј. извођења грађевинских пројеката (видјети: 71.1).

### 41.2 Изградња стамбених и нестамбених зграда

Ова грана обухвата изградњу стамбених и нестамбених зграда, за сопствени рачун у циљу касније продаје, уз наплату или на основу уговора за рачун других. Дио изградње или чак целокупна изградња може се дати на извођење другим извођачима. Ако се изводе само специјализовани радови грађевинског процеса, оваква дјелатност се разврстава у област 43.

#### 41.20 Изградња стамбених и нестамбених зграда

Овај разред укључује:

- изградњу свих врста стамбених зграда:
  - породичних (индивидуалних) кућа,
  - више стамбених зграда, укључујући небодере,
- изградњу свих врста нестамбених зграда:
  - зграде за индустријску производњу, као што су: фабрике, радионице, монтажне производне хале итд.,
  - болнице, школе, пословне зграде,
  - хотели, продавнице, трговачки (тржни) центри, ресторани,
  - аеродромске зграде,
  - спортске дворане,
  - гараже за паркирање, обухватајући надземне и подземне гараже,
  - складишта,
  - зграде за вјерске обреде,
- састављање и подизање монтажних објеката на градилишту од претходно израђених дијелова.

Овај разред такође укључује:

- преграђивање или реновирање постојећих стамбених објеката.

Овај разред искључује:

- изградњу индустријских постројења осим зграда (видјети: 42.99),
- архитектонске и инжењерске услуге (просторно планирање, урбанистичко планирање, пројектовање објеката и др.), (видјети: 71.1),
- услуге вођења и стручног надзора у току изградње објеката, тј. извођења грађевинских пројеката (видјети: 71.1).

## 42 Изградња објеката нискоградње

Ова област обухвата опште радове на објектима нискоградње. Обухвата изградњу нових грађевина, тј. радове на новим грађевинама, поправке, доградњу и преправке, изградњу објеката нискоградње од претходно израђених дијелова и изградњу привремених објеката нискоградње.

Обухваћена је изградња масивних грађевина, тј. инфраструктуре као што су: аутопутеви, улице, мостови, тунели, жељезничке пруге, аеродромске стазе, поморске и друге луке, системи за наводњавање и остали хидрографевински објекти, канализациони системи, индустријске грађевине (објекти), цјевоводи и електрични водови, спортски објекти итд. Ови се радови могу обављати на сопствени рачун или уз наплату на основу уговора за рачун других. Дио радова, а понекад и целокупни радови, могу се дати на извођење подизвођачима.

### 42.1 Изградња путева и жељезничких пруга

#### 42.11 Изградња путева и ауто-путева

Овај разред укључује:

- изградњу ауто-путева, улица, путева и осталих саобраћајница, бициклистичких и пјешачких стаза,



- радове на изградњи површинског слоја улица, путева, ауто-путева, мостова и тунела:
  - асфалтирање тротоара на путевима,
  - бојење и остало означавање путева,
  - постављање заштитних ограда, саобраћајних знакова и слично,
- изградњу аеродромских стаза (узлетишта).

Овај разред искључује:

- постављање (инсталацију) уличне расвјете и електричне сигнализације (видјети: 43.21),
- архитектонске и инжењерске услуге (просторно планирање, урбанистичко планирање, пројектовање објеката и др.), (видјети: 71.1),
- услуге вођења и стручног надзора у току изградње објеката, тј. извођења грађевинских пројеката (видјети: 71.1).

#### 42.12 Изградња железничких пруга и подземних железница

Овај разред укључује:

- изградњу железничких пруга и подземних железница.

Овај разред искључује:

- постављање (инсталацију) расвјете и електричне сигнализације (видјети: 43.21),
- архитектонске и инжењерске услуге (просторно планирање, урбанистичко планирање, пројектовање објеката и др.), (видјети: 71.1),
- услуге вођења и стручног надзора у току изградње објеката, тј. извођења грађевинских пројеката (видјети: 71.1).

#### 42.13 Изградња мостова и тунела

Овај разред укључује:

- изградњу мостова, укључујући вијадукте и уздигнуте ауто-путеве (на стубовима),
- изградњу тунела.

Овај разред искључује:

- постављање (инсталацију) расвјете и електричне сигнализације (видјети: 43.21),
- архитектонске и инжењерске услуге (просторно планирање, урбанистичко планирање, пројектовање објеката и др.), (видјети: 71.1),
- услуге вођења и стручног надзора у току изградње објеката, тј. извођења грађевинских пројеката (видјети: 71.1).

#### 42.2 Изградња цјевовода, водова за електричну струју и телекомуникације

##### 42.21 Изградња цјевовода за течности и гасове

Овај разред обухвата изградњу дистрибуционе мреже за транспорт течности и гасова и припадајућих објеката и других грађевина које су саставни дио ових система.

Овај разред укључује:

- изградњу објеката нискоградње:
  - међуградских цјевовода (цјевовода на велике удаљености) и градских цјевовода,
  - водовода,
  - система за наводњавање (канала), (иригациони системи),
  - резервоара,
- изградњу:
  - канализацијских (одводних) система, укључујући поправљање објеката за одлагање и пречишћавање отпадних вода,
  - пумпних и мјерних станица,
- бушење извора (налазишта) воде.

Овај разред искључује:

- услуге вођења и стручног надзора у току изградње објеката, тј. извођења грађевинских пројеката који припадају радовима изградње објеката нискоградње (видјети: 71.12).

##### 42.22 Изградња водова за електричну струју и телекомуникације

Овај разред обухвата изградњу водова за дистрибуцију електричне струје и телекомуникације и припадајућих објеката и других грађевина које су саставни дио ових система.

Овај разред укључује:

- изградњу објеката нискоградње:
  - међуградских комуникација (комуникација на велике удаљености), градских комуникација и електроенергетских водова
  - електрана.

Овај разред искључује:

- услуге вођења и стручног надзора у току изградње објеката, тј. извођења грађевинских пројеката који припадају радовима изградње објеката нискоградње (видјети: 71.12).

#### 42.9 Изградња осталих објеката нискоградње

##### 42.91 Изградња хидрографевинских објеката

Овај разред укључује:

- изградњу:
  - пловних канала, лука, тј. оперативних обала и хидрографевинских објеката за осигурање обала у лукама и пристаништима, лука за наутички туризам (марина), хидрографевинских објеката за регулацију саобраћаја на ријекама, устава итд.,
  - брана и насипа,
  - чишћење земље из пловних канала (јаружање).

Овај разред искључује:

- услуге вођења и стручног надзора у току изградње објеката, тј. извођења грађевинских пројеката који припадају радовима изградње објеката нискоградње (видјети: 71.12).

##### 42.99 Изградња осталих објеката нискоградње, д.н.

Овај разред укључује:

- изградњу индустријских објеката, осим зграда као што су:
  - рафинерије,
  - хемијска постројења,
- грађевинске радове на изградњи других објеката као што су:
  - објекти за спортове који се одржавају на отвореном простору.

Овај разред такође укључује:

- парцелизацију земљишта и опремање земљишта потребном инфраструктуром (нпр. изградња прилазних путева, комунална инфраструктура итд.).

Овај разред искључује:

- инсталацију индустријских машина и опреме (видјети: 33.20),
- парцелизацију земљишта без опремања земљишта потребном инфраструктуром (видјети: 68.10),
- услуге вођења и стручног надзора у току изградње објеката, тј. извођења грађевинских пројеката који припадају радовима изградње објеката нискоградње (видјети: 71.12).

#### 43 Специјализоване грађевинске дјелатности

Ова област обухвата специјализоване грађевинске дјелатности, тј. изградњу дијелова објеката и објеката нискоградње или припремне радове у ту сврху. Ради се о специјализованим радовима који се могу обављати на различитим врстама грађевинских конструкција, а захтијевају специјалистичке стручне вјештине или опрему, као што су забијање стубова (шпинова), рад на изради темеља грађевине, постављање носећих грађевинских конструкција, бетонски радови, зидање, поплочавање каменом, постављање скела, покривање кровова итд. Обухваћена је монтажа (постављање) конструкција од челика под условом да дијелове конструкције није произвео исти пословни субјекат (пословна јединица) који их и монтира. Специјализоване грађевинске дјелатности углавном се обављају на основу подуговора, али се посебно у случајевима поправке грађевинских објеката радови обављају директно за власника објекта.

Ова област, такође, обухвата инсталационе и завршне радове на грађевинама.

Инсталациони радови обухватају увођење инсталација свих врста које омогућавају несметано функционисање грађевинског објекта. Те се дјелатности већином изводе на градилишту, мада дио припремних радова може да се обави и у радионици. У ову област спадају и дјелатности као што су: увођење инсталација за воду, канализацију и гас; инсталацију система гријања и система за климатизацију ваздуха; антена; алармних система и остали електрични радови; инсталација аутоматских система за гашење пожара (тзв. спринклер системи); монтажа лифтова и покретних степеница итд. Такође су обухваћени изолациони радови (заштита од воде, топлоте, звука), лимарски радови, инсталација комерцијалних расхладних система, постављање расвјете и сигналних система на путевима, железници, аеродромима, пристаништима, лукама итд. У ову област спадају и послови поправки које су везане за наведене дјелатности.

Завршни грађевински радови доприносе потпуно завршавању грађевина као што су: стакларски, фасадни и штукатурни; молерски и декоративни радови; постављање подних и зидних плочица или других облога (паркети, таписони, тапете итд.); брушење (пјескарење) подова; завршни тесарски радови; акустични радови; спољашње чишћење грађевинских објеката итд. У ову област спадају и послови поправки које су везане за наведене дјелатности.

Изнајмљивање опреме са руковоацем се размрстава у ону грађевинску дјелатност која се обавља помоћу те опреме.

##### 43.1 Уклањање објеката и припремни радови на градилишту

Ова грана обухвата дјелатности припреме градилишта за каснију изградњу објеката, обухватајући уклањање постојећих објеката.

##### 43.11 Уклањање објеката

Овај разред укључује:

- рушење или демонтажу зграда и осталих грађевина.

**43.12 Припремни радови на градилишту**

Овај разред укључује:

- чишћење (крчење) градилишта,
- земљане радове: ископавање, насипање, равнање терена (нивелација), градишња, тј. категоризација градилишта, прокопавање канала, уклањање стијена, минирање итд.,
- припрему земљишта за вађење руда:
  - уклањање ископина, земљани и други радови на приреми минералних налазишта и градилишта, осим налазишта нафте и гаса.

Овај разред такође укључује:

- дренажне радове на градилишту,
- дренажне радове на пољопривредном или шумском земљишту.

Овај разред искључује:

- бушење (експлоатација) налазишта нафте или гаса (видјети: 06.10, 06.20),
- деконтаминацију земљишта (видјети: 39.00),
- бушење изворишта воде (видјети: 42.21),
- јамско копање (окновско копање), (видјети: 43.99).

**43.13 Испитивање терена за градњу бушењем и сондирањем**

Овај разред укључује:

- испитивање терена бушењем, сондирањем и узимањем узорка за грађевинске, геофизичке, геолошке или сличне намјене.

Овај разред искључује:

- бушење, експлоатацију, налазишта нафте или гаса (видјети: 06.10, 06.20),
- испитивање терена бушењем и сондирањем као помоћне услуге у току дјелатности вађења руда (видјети: 09.90),
- бушење изворишта воде (видјети: 42.21),
- јамско копање (окновско копање), (видјети: 43.99),
- истраживање нафте и гаса, геофизичко, геолошко и сеизмичко истраживање (видјети: 71.12).

**43.2 Електроинсталациони радови, увођење инсталација водовода, канализације, гаса и остали грађевински инсталациони радови**

Ова грана обухвата инсталационе радове који омогућавају несметану употребу грађевина, обухватајући увођење електричних инсталација, инсталација водовода, канализације и гаса, система за гријање и климатизацију, постављање лифтова, покретних степеница итд.

**43.21 Електроинсталациони радови**

Овај разред обухвата увођење електричних инсталација у свим врстама објеката високоградње и објеката нискоградње.

Овај разред укључује:

- постављање (инсталацију):
  - електричних водова и опреме,
  - телекомуникационих водова,
  - водова за рачунарско умрежавање и кабловску телевизију, укључујући оптичке каблове,
  - сателитских антена,
  - система расвјете,
  - противпожарних аларма,
  - аларма и система заштите против провала,
  - уличне расвјете и електричне сигнализације,
  - расвјете на аеродромским пистама (узлетиштима),
  - електричних колектора за соларну енергију.

Овај разред такође укључује:

- прикључивање електричних апарата и опреме за домаћинство, укључујући подно гријање.

Овај разред искључује:

- изградњу комуникационих и електроенергетских дистрибуционих водова (видјети: 42.22),
- постављање (инсталацију), одржавање и надзор, обухватајући даљински надзор, електронских безбједносних система, као што су аларми против провала и пожара (видјети: 80.20).

**43.22 Увођење инсталација водовода, канализације, гаса и инсталација за гријање и климатизацију**

Овај разред обухвата увођење инсталација водовода, канализације и гаса, система за гријање и климатизацију, обухватајући доградњу, преправке, одржавање и поправку.

Овај разред укључује:

- постављање инсталација у зградама или другим објектима.
  - система за гријање (на струју, гас или нафту),
  - пећи за производњу топлоте (нпр. котловнице, високе пећи у индустрији), уређаји за хлађење воде (тзв. расхладни торњеви у индустрији),

- неелектричних колектора сунчеве енергије,
- инсталације водовода, канализације и гаса и санитарне опреме,
- опреме и водова за вентилацију и климатизацију,
- инсталација за гас,
- цијеви за пару,
- аутоматских система против пожара (тзв. спринклер системи),
- системи за распршивање воде на травњацима (прскалице),
- постављање цијеви за пролаз ваздуха, течности или каблова.

Овај разред искључује:

- постављање електричног подног гријања (видјети: 43.21).

**43.29 Остали грађевински инсталациони радови**

Овај разред обухвата постављање остале опреме у објектима високоградње и објектима нискоградње, осим увођења електричних инсталација, инсталација водовода, канализације и гаса, система за гријање и климатизацију или инсталацију индустријских машина и опреме.

Овај разред укључује:

- постављање (инсталацију) у зградама или другим грађевинама:
  - лифтова и покретних степеница, обухватајући поправку и одржавање,
  - аутоматских врата и врата на сензор,
  - громобрана,
  - система за централно усисавање,
  - топлотне, звучне и вибрацијске изолације.

Овај разред искључује:

- инсталацију индустријских машина и опреме (видјети: 33.20).

**43.3 Завршни грађевински радови****43.31 Фасадни и штукатурни радови**

Овај разред укључује:

- малтерисање (постављање фасаде) унутрашњих и спољашњих површина зграда и других објеката и украсне штучке радове, обухватајући постављање подлоге од дрвених летвица.

**43.32 Уградња столарије**

Овај разред укључује:

- уградњу врата (осим аутоматских врата и врата на сензоре), прозора, оквира за врата и прозоре, од дрвета или другог материјала,
- уградњу кухињских елемената, регала, степеница, опреме за продавнице и сл.,
- унутрашње завршне радове као што су радови на постављању стропова, помичних преграда итд.

Овај разред искључује:

- уградњу аутоматских врата и врата на сензоре (видјети: 43.29).

**43.33 Постављање подних и зидних облога**

Овај разред укључује:

- постављање, поплочавање (постављање), вјешање, монтажу у зградама или другим грађевинама:
  - зидних или подних плочица од керамике, бетона или камена, монтажу пећи од керамике,
  - паркета и других подних облога од дрвета, зиданих облога, тј. ламперије,
  - теписона и линолеума, обухватајући подне подлоге од гуме или пластичних маса,
  - подних и зидних облога од тераци, мрамора, гранита или шкриљаца,
  - зидних тапета.

**43.34 Фарбарски и стакларски радови**

Овај разред укључује:

- унутрашње и спољашње бојење зграда,
- бојење објеката нискоградње,
- постављање стакла, огледала итд.

Овај разред искључује:

- уградњу прозора (видјети: 43.32).

**43.39 Остали завршни грађевински радови**

Овај разред укључује:

- чишћење нових зграда након завршетка изградње,
- остали завршни грађевински радови, д.н.

Овај разред искључује:

- дјелатности дизајнера унутрашњих декорација (видјети: 74.10),

- унутрашње чишћење зграда и других грађевина (видјети: 81.21),
- специјализовано унутрашње и спољашње чишћење зграда (видјети: 81.22).

#### 43.9 Остале специјализоване грађевинске дјелатности

##### 43.91 Постављање кровних конструкција и покривање кровова

Овај разред укључује:

- подизање кровних конструкција,
- покривање кровова.

Овај разред искључује:

- изнајмљивање грађевинских машина и опреме без руковаоца (видјети: 77.32).

##### 43.99 Остале специјализоване грађевинске дјелатности, д.н.

Овај разред укључује:

- специјалне грађевинске дјелатности које се обављају на различитим врстама грађевина, а захтијевају специјализовано извођење или опрему:
  - фундаирање, обухватајући и забијање стубова (шпובה),
  - радове на заштити од влаге и воде (хидроизолациони радови),
  - уклањање влаге из зграда,
  - јамско копање (окновско копање),
  - монтажу елемената од челика,
  - армиране радове,
  - зидане и поплочавање каменом,
  - монтажу и демонтажу скела и радних платформи, искључујући изнајмљивање скела и радних платформи,
  - изградњу димњака и индустријских пећи,
  - радове који захтијевају специјализован приступ и за које су неопходне пенјачке вјештине и употреба одговарајуће опреме, нпр. висински радови на високим грађевинама,
- подводне радове,
- изградњу спољашњих базена за пливање,
- чишћење паром, пјешчаном млазом и сличне радове на спољашњим дијеловима зграде,
- изнајмљивање кранова и остале опреме за изградњу, која се не може разврстати под поједине врсте грађевинских радова, са руковаоцем.

Овај разред искључује:

- изнајмљивање грађевинских машина и опреме без руковаоца (видјети: 77.32).

#### ПОДРУЧЈЕ G - ТРГОВИНА НА ВЕЛИКО И НА МАЛО; ПОПРАВКА МОТОРНИХ ВОЗИЛА И МОТОЦИКАЛА

Ово подручје обухвата трговину на велико и мало (продају без прераде, тј. без трансформације производа) било којом врстом робе и пружање услуге у вези са продајом робе. Трговина на велико и мало представља посљедњу фазу у дистрибуцији робе. Ово подручје исто тако обухвата поправку моторних возила и мотоцикала.

Сматра се да продаја без прераде обухвата уобичајне радње (или дјелатности) повезане са трговином, на примјер сортирање, раздвајање и прикупљање робе, мијешање робе (нпр. пијеска), пуњење у боце (са претходним чишћењем боца или без њега), паковање, подјелу ринфузне робе у мање количине, препакивање за дистрибуцију у мањим паковањима, складиштење робе (без обзира на то да ли је замрзнута или хлађена).

Област 45 обухвата све дјелатности које су повезане са продајом и поправком моторних возила и мотоцикала, док области 46 и 47 обухватају све остале дјелатности у подручју трговине. Разлика између области 46 (трговина на велико) и области 47 (трговина на мало) одређена је према претежној врсти купца.

Трговина на велико је препродаја (продаја без прераде) нове и половне робе трговцима на мало, индустријским, трговачким установама или професионалним корисницима или другим трговцима на велико, обухватајући дјелатност посредовања у куповини, тј. продаји робе за трећа лица или компаније. Карактеристични трговци на велико су они који полажу право на робу коју продају, као што су: дистрибутери индустријских производа, извозници, увозници, трговачке задруге, трговачке подружнице и пословнице (али не малопродајне продавнице) којима управљају производне или рударске јединице издвојене од фабрика или рудника ради пласирања својих производа и које не преузимају само оне наруџбе које се извршавају директним испорукама из фабрика или рудника. Исто тако су обухваћене дјелатности разних посредника за трговачку робу и производе, агената и задружних организација, купаца и кооперацијских друштава који су ангажовани за пласирање пољопривредних производа.

Трговци на велико често сами прикупљају, сортирају и распоређују робу у велике количине, препакују и дијеле робу у мање количине (нпр. у фармацији), обављају дјелатности складиштења, хлађења, испоруке и инсталације робе и дјелатности у вези са унапређењем продаје за своје купце и дизајном наљепница (етикета).

Трговина на мало је препродаја (продаја без прераде) нових и коришћених предмета претежно становништву за личну потрошњу или употребу у домаћинству, у продавницама, робним кућама, на штандовима, преко поште и интернета, уличних продаваца, трговачких путника, потрошачких задруга, аукцијских кућа итд. Већина трговаца на мало полаже право на робу коју продаје, али неки дјелују као посредници у име власника робе и обављају продају на основу конSIGNације или провизије.

##### 45 Трговина на велико и на мало моторним возилима и мотоциклима; поправка моторних возила и мотоцикала

Ова област обухвата све дјелатности (осим производње и изнајмљивања) повезане са моторним возилима и мотоциклима, обухватајући камионе и теретњаке као што су трговина на велико и на мало новим и половним возилима, поправка и одржавање возила и трговина на велико и на мало дијеловима и прибором за моторна возила и мотоцикле. Исто тако, у ову област спадају и дјелатности посредовања, тј. посредника у трговини на велико и на мало возилима.

Ова област исто тако обухвата дјелатности као што су прање и полирање возила итд.

Ова област искључује трговину на мало моторним горивима, мазивима или производима за хлађење и изнајмљивање моторних возила или мотоцикала.

##### 45.1 Трговина моторним возилима

##### 45.11 Трговина аутомобилима и моторним возилима лаке категорије

Овај разред укључује:

- трговину на велико и на мало новим и половним (коришћеним) возилима:
  - путничким моторним возилима, обухватајући специјализована путничка моторна возила као што су возила хитне медицинске помоћи, минибуси итд. (носивости мање од 3,5 тона).

Овај разред такође укључује:

- трговину на велико и на мало теренским моторним возилима као што су ципови (носивости мање од 3,5 тона),
- трговина на велико и мало аутомобилима и моторним возилима лаке категорије преко посредника.

Овај разред искључује:

- трговину на велико и на мало дијеловима и прибором за моторна возила (видјети: 45.3),
- изнајмљивање моторних возила са возачем (видјети: 49.3),
- изнајмљивање моторних возила без возача (видјети: 77.1).

##### 45.19 Трговина осталим моторним возилима

Овај разред укључује:

- трговину на велико и на мало новим и половним возилима:
  - камиони, приколице и полуприколице,
  - возила за камповање како што су камп-приколице, "мотокуће" и др.

Овај разред такође укључује:

- трговину на велико и на мало теренским моторним возилима као што су ципови (носивости веће од 3,5 тона),
- трговину на велико и мало осталим моторним возилима преко посредника.

Овај разред искључује:

- трговину на велико и на мало дијеловима и прибором за моторна возила (видјети: 45.3),
- изнајмљивање камиона са возачем (видјети: 49.41),
- изнајмљивање камиона без возача (видјети: 77.12).

##### 45.2 Одржавање и поправка моторних возила

##### 45.20 Одржавање и поправка моторних возила

Овај разред укључује:

- одржавање и поправку моторних возила:
  - механичке поправке,
  - електричне поправке,
  - поправке електронских система, убризгавања,
  - редовно сервисирање,
  - поправке каросерије,
  - поправке дијелова моторних возила,
  - прање, полирање итд.,
  - прскање и бојење,
  - поправке вјетробрана и прозора,



- поправке сједишта моторних возила,
- поправку спољашњих и унутрашњих гума, подешавање и замјену гума,
- заштиту од корозије,
- уграђивање дијелова и прибора (који нису дио процеса производње).

Овај разред искључује:

- протектовање и репродукција гума (видјети: 22.11).

#### 45.3 Трговина дијеловима и прибором за моторна возила

Ова грана обухвата трговину на велико и на мало свим врстама дијелова, компоненти, прибора, алата и опреме за моторна возила, као што су:

- спољашње и унутрашње гуме,
- свјећице, батерије, расвјетна опрема и електрични дијелови.

#### 45.31 Трговина на велико дијеловима и прибором за моторна возила

Овај разред укључује:

- посредовање у трговини на велико дијеловима и прибором за моторна возила.

#### 45.32 Трговина на мало дијеловима и прибором за моторна возила

Овај разред укључује:

- посредовање у трговини на мало дијеловима и прибором за моторна возила.

Овај разред искључује:

- трговину на мало горивом за моторе (видјети: 47.30).

#### 45.4 Трговина, одржавање и поправка мотоцикала, дијелова и прибора за мотоцикле

#### 45.40 Трговина, одржавање и поправка мотоцикала, дијелова и прибора за мотоцикле

Овај разред укључује:

- трговину на велико и на мало мотоциклима, укључујући моделе,
- трговину на велико и на мало дијеловима и прибором за мотоцикле (обухватајући трговину преко посредника или поштом),
- одржавање и поправку мотоцикала.

Овај разред искључује:

- трговину на велико бициклима и њиховим дијеловима и прибором (видјети: 46.49),
- трговину на мало бициклима и њиховим дијеловима и прибором (видјети: 47.64),
- изнајмљивање мотоцикала (видјети: 77.39),
- поправку и одржавање бицикала (видјети: 95.29).

#### 46 Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима

Ова област обухвата трговину на велико за сопствени рачун или уз наплату или на основу уговора (посредовање), а односи се на трговину на велико на домаћем тржишту, као и на међународну трговину на велико (увоз/извоз).

Ова област искључује:

- трговину на велико моторним возилима, камп-приколицама и мотоциклима (видјети: 45.1, 45.4),
- трговину на велико прибором за моторна возила и мотоцикле (видјети: 45.31, 45.40),
- изнајмљивање и давање робе у закуп (лизинг), (видјети: област 77),
- паковање чврсте робе и пуњење течности или гасовите робе у боце, укључујући мијешање и филтрирање за трећа лица (видјети: 82.92).

#### 46.1 Трговина на велико уз наплату или на основу уговора

Ова грана обухвата:

- дјелатности трговачких агената, посредника и свих других трговаца на велико који тргују у име или за рачун других,
- дјелатности оних који су укључени у повезивање продавца са купцима или предузимају трговачке трансакције у име власника робе, укључујући интернет.

Овај разред исто тако обухвата:

- дјелатности аукцијских кућа у вези са трговином на велико, укључујући и аукције преко интернета.

#### 46.11 Посредовање у трговини пољопривредним сировинама, живим животињама, текстилним сировинама и полупроизводима

Овај разред искључује:

- трговину на велико за сопствени рачун (видјети: 46.2 до 46.9),
- трговину на мало преко посредника (видјети: 47.99).

#### 46.12 Посредовање у трговини горивима, рудама, металима и индустријским хемикалијама

Овај разред укључује:

- посредовање агената (посредника) у трговини:
  - горивима, рудама, металима и индустријским хемијским производима, обухватајући вјештачка љубрива.

Овај разред искључује:

- трговину на велико за сопствени рачун (видјети: 46.2 до 46.9),
- трговину на мало преко посредника (агената), (видјети: 47.99).

#### 46.13 Посредовање у трговини дрвеном грађом и грађевинским материјалом

Овај разред искључује:

- трговину на велико за сопствени рачун (видјети: 46.2 до 46.9),
- трговину на мало преко посредника (видјети: 47.99).

#### 46.14 Посредовање у трговини машинама, опремом за индустрију, бродовима и авионима

Овај разред укључује:

- посредовање агената (посредника) у трговини:
  - машинама, обухватајући машине и рачунаре за канцеларије, опрему за индустрију, бродове и авионе.

Овај разред искључује:

- дјелатности посредовања агената (посредника) у трговини моторним возилима (видјети: 45.1),
- аукције моторних возила (видјети: 45.1),
- трговину на велико за сопствени рачун (видјети: 46.2 до 46.9),
- трговину на мало преко посредника (агената), (видјети: 47.99).

#### 46.15 Посредовање у трговини намјештајем, робом за домаћинство и робом од метала и гвожђа

Овај разред искључује:

- трговину на велико за сопствени рачун (видјети: 46.2 до 46.9),
- трговину на мало преко посредника (агената), (видјети: 47.99).

#### 46.16 Посредовање у трговини текстилом, одјећом, крзно, обућом и производима од коже

Овај разред искључује:

- трговину на велико за сопствени рачун (видјети: 46.2 до 46.9),
- трговину на мало преко посредника (агената), (видјети: 47.99).

#### 46.17 Посредовање у трговини храном, пићима и дуваном

Овај разред искључује:

- трговину на велико за сопствени рачун (видјети: 46.2 до 46.9),
- трговину на мало преко посредника (агената), (видјети: 47.99).

#### 46.18 Посредовање у трговини специјализованој за одређене производе или групе осталих производа

Овај разред искључује:

- трговину на велико за сопствени рачун (видјети: 46.2 до 46.9),
- трговину на мало преко посредника (агената), (видјети: 47.99),
- дјелатности агената осигурања (видјети: 66.22),
- дјелатности агената за некретнине (видјети: 68.31).

#### 46.19 Посредовање у трговини разноврсним производима

Овај разред искључује:

- трговину на велико за сопствени рачун (видјети: 46.2 до 46.9),
- трговину на мало преко посредника (агената), (видјети: 47.99).

#### 46.2 Трговина на велико пољопривредним сировинама и живим животињама

#### 46.21 Трговина на велико житарицама, сировим дуваном, сјеменем и храном за животиње

Овај разред укључује:

- трговину на велико житарицама и сјеменем,
- трговину на велико уљаним плодовима,
- трговину на велико сировим дуваном,
- трговину на велико храном за животиње и пољопривредним сировинама, д.н.

Овај разред искључује:

- трговину на велико текстилним влакнима (видјети: 46.76).

#### 46.22 Трговина на велико цвијећем и садницама (растињем)

Овај разред укључује:

- трговину на велико цвијећем, садницама (растињем) и луковима.

#### 46.23 Трговина на велико живим животињама

#### 46.24 Трговина на велико сировом, недовршеном и довршеном кожом

#### 46.3 Трговина на велико храном, пићима и дуваном

#### 46.31 Трговина на велико воћем и поврћем

Овај разред укључује:

- трговину на велико свјежим воћем и поврћем,

- трговину на велико конзервисаним воћем и поврћем.
- 46.32 Трговина на велико месом и производима од меса**
- 46.33 Трговина на велико млијekom, млијечним производима, јајима, јестивим уљима и мастима**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико млијечним производима,
  - трговину на велико јајима и производима од јаја,
  - трговину на велико јестивим уљима и масноћама животињског или биљног поријекла.
- 46.34 Трговина на велико пићима**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико алкохолним пићима,
  - трговину на велико безалкохолним пићима,
  - куповину вина без амбалаже (у ринфузи) и пуњење у флаше без претходне дораде.
- Овај разред искључује:
- мијешање вина или дестилваних алкохолних пића (видјети: 11.01 и 11.02).
- 46.35 Трговина на велико дуванским производима**
- 46.36 Трговина на велико шећером, чоколадом и производима од шећера**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико шећером, чоколадом и бомбонима,
  - трговину на велико пекарским производима.
- 46.37 Трговина на велико кафом, чајем, какаом и зачинима**
- 46.38 Трговина на велико осталом храном обухватајући рибе, љускаре и мекушце**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико храном за кућне љубимце.
- 46.39 Неспецијализована трговина на велико храном, пићима и дуваном**
- 46.4 Трговина на велико производима за домаћинство**
- Ова грана обухвата трговину на велико производима за домаћинство, обухватајући текстил.
- 46.41 Трговина на велико текстилом**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико предивом,
  - трговину на велико тканинама,
  - трговину на велико платном за домаћинство итд.,
  - трговину на велико позамантеријом и прибором: иглама, концима за шивање итд.
- Овај разред искључује:
- трговину на велико текстилним влакнима (видјети: 46.76).
- 46.42 Трговина на велико одјећом и обућом**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико одјећом, обухватајући спортску одјећу,
  - трговину на велико одјевним предметима као што су рукавице, кравате и нараменице,
  - трговину на велико обућом,
  - трговину на велико производима од крзна,
  - трговину на велико кишобранима.
- Овај разред искључује:
- трговину на велико накитом (видјети: 46.48),
  - трговину на велико производима од коже (видјети: 46.49),
  - трговину на велико специјалном спортском обућом као што су скијашке ципеле (панцирице), (видјети: 46.49).
- 46.43 Трговина на велико електричним апаратима за домаћинство**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико електричним апаратима за домаћинство,
  - трговину на велико радио и телевизијском опремом,
  - трговину на велико фотографским и оптичким производима,
  - трговину на велико електричним уређајима за гријање,
  - трговину на велико снимљеним аудио и видео тракама, CD, DVD.
- Овај разред искључује:
- трговину на велико празним аудио и видео тракама, CD, DVD (видјети: 46.52),
  - трговину на велико машинама за шивење (видјети: 46.64).
- 46.44 Трговина на велико порцеланом, стакларијом и средствима за чишћење**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико порцеланом и стаклом,
  - трговину на велико средствима за чишћење.
- 46.45 Трговина на велико парфимеријским и козметичким производима**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико парфемима, козметиком и сапунима.
- 46.46 Трговина на велико фармацеутским производима**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико ортопедским помагалима,
  - трговину на велико фармацеутским и медицинским производима.
- 46.47 Трговина на велико намјештајем, теписима и опремом за расвјету**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико намјештајем за домаћинство,
  - трговину на велико теписима и другим подним простиркама,
  - трговину на велико опремом за расвјету.
- Овај разред искључује:
- трговину на велико намјештајем за канцеларије (видјети: 46.65).
- 46.48 Трговина на велико сатовима и накитом**
- 46.49 Трговина на велико осталом робом за домаћинство**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико дрвеним, плетарским и плутеним производима итд.,
  - трговину на велико бициклима и њиховим дијеловима и прибором,
  - трговину на велико производима од папира, књигама, часописима и новинама,
  - трговину на велико производима од коже и прибором за путовање,
  - трговину на велико музичким инструментима,
  - трговину на велико играма и играчкама,
  - трговину на велико спортском опремом, обухватајући специјалну спортску обућу као што су скијашке ципеле (панцирице).
- 46.5 Трговина на велико информационом и комуникационом опремом**
- Ова грана обухвата трговину на велико опремом информационе и комуникационе технологије (ICT), тј. рачунарима, телекомуникационом опремом и дијеловима.
- 46.51 Трговина на велико рачунарима, периферном опремом и софтвером**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико рачунарима и рачунарском периферном опремом,
  - трговину на велико софтвером.
- Овај разред искључује:
- трговину на велико електричним дијеловима (видјети: 46.52),
  - трговину на велико машинама и опремом за канцеларије (осим рачунара и периферне опреме) (видјети: 46.66).
- 46.52 Трговина на велико електронским и телекомуникационим дијеловима и опремом**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико електронским цијевима,
  - трговину на велико полупроводничким елементима,
  - трговину на велико микрочиповима и интегрисаним колима,
  - трговину на велико штампарским колима,
  - трговину на велико празним аудио и видео тракама и дискетама, магнетним и оптичким дисковима (CD, DVD),
  - трговину на велико телефонима и комуникационом опремом.
- Овај разред искључује:
- трговину на велико снимљеним аудио и видео тракама, CD, DVD (видјети: 46.43),
  - трговину на велико рачунарима и рачунарском периферном опремом (видјети: 46.51).
- 46.6 Трговина на велико осталим машинама, опремом и прибором**
- Ова грана обухвата трговину на велико специјализованим машинама, опремом и прибором за све врсте индустрије и машина опште намјене.
- 46.61 Трговина на велико пољопривредним машинама, опремом и прибором**
- Овај разред укључује:
- трговину на велико пољопривредним машинама и опремом:
    - плугови, расипачи ђубрива, сијачице,

- жетелице,
- вршилице,
- стројеви за мужу,
- опрема за узгој перади, опрема за узгој пчела,
- трактори који се употребљавају у пољопривреди и шумарству,
- трговину на велико косачицама за траву.

#### 46.62 Трговина на велико алатним машинама

Овај разред укључује:

- трговину на велико разноврсним алатним машинама за обраду свих врста материјала,
- трговину на велико алатним машинама којима управљају рачунари.

#### 46.63 Трговина на велико машинама за рударство и грађевинарство

#### 46.64 Трговина на велико машинама за индустрију текстила и машинама за шивење и плетење

Овај разред укључује:

- трговину на велико машинама којима управљају рачунари за индустрију текстила и машинама којима управљају рачунари за шивење и плетење.

#### 46.65 Трговина на велико намјештајем за канцеларије

Овај разред укључује:

- услуге трговине на велико производима разврстаним у разред 31.01 (Производња намјештаја за канцеларије и продајне просторе).

#### 46.66 Трговина на велико осталим канцеларијским машинама и опремом

Овај разред укључује:

- трговину на велико машинама и опремом за канцеларије, осим рачунара и рачунарске периферне опреме.

Овај разред искључује:

- трговину на велико рачунарима и периферном опремом (видјети: 46.51),
- трговину на велико електронским дијеловима, телефонима и комуникационом опремом (видјети: 46.52).

#### 46.69 Трговина на велико осталим машинама и опремом

Овај разред укључује:

- трговину на велико превозном опремом, осим моторним возилима, мотоциклима и бициклима,
- трговину на велико аутоматизованим производним линијама (роботима),
- трговину на велико жицом, прекидачима и другим инсталационим материјалом (опремом) који се употребљава у индустрији,
- трговину на велико осталим електроматеријалом као што су електромотори, трансформатори,
- трговину на велико осталим машинама, д.н., које се употребљавају у индустрији (осим за руднике, грађевинарство и текстилну индустрију), трговини, навигацији и другим услужним дјелатностима.

Овај разред такође укључује:

- трговину на велико мјерним инструментима и опремом.

Овај разред искључује:

- трговину на велико моторним возилима, приколицама и камп-приколицама (видјети: 45.1),
- трговину на велико дијеловима за моторна возила (видјети: 45.31),
- трговину на велико мотоциклима (видјети: 45.40),
- трговину на велико бициклима (видјети: 46.49).

#### 46.7 Остала специјализована трговина на велико

Ова грана обухвата дјелатности остале специјализоване трговине на велико које нису разврстане у осталим гранама ове области. Обухвата трговину на велико полупроизводима, осим пољопривредним, који се у праву не употребљавају за домаћинство.

#### 46.71 Трговина на велико чврстим, течним и гасовитим горивима и сличним производима

Овај разред укључује:

- трговину на велико горивима, мазивима, уљима као што су:
  - дрвени угаљ, камени угаљ, кокс, дрво за огрев, нафта,
  - сирова нафта, сирово уље, дизел-гориво, гозолин, погонско гориво, лож-уље, уље за гријање, керозин,
  - течни гас, бутан и пропан,
  - уље за подмазивање и мазиво, деривати нафте (рафинисани производи нафте).

#### 46.72 Трговина на велико металима и металним рудама

Овај разред укључује:

- трговину на велико рудом гвожђа и обојеним металима,
- трговину на велико примарним прерађевинама од гвожђа и обојених метала,
- трговину на велико полупроизводима од гвожђа и обојених метала, д.н.,
- трговину на велико златом и осталим племенитим металима.

Овај разред искључује:

- трговину на велико металним отпадом (видјети: 46.77).

#### 46.73 Трговина на велико дрветом, грађевинским материјалом и санитарном опремом

Овај разред укључује:

- трговину на велико необрађеним дрветом,
- трговину на велико производима примарне прераде дрвета,
- трговину на велико бојама и лаковима,
- трговину на велико грађевинским материјалом:
  - пијеском, шљунком,
  - столаријом од свих врста материјала,
- трговину на велико зидним тапетима и подним покривачима,
- трговину на велико равним стаклом,
- трговину на велико санитарном опремом:
  - каде, умиваоници, WC шкољке и остала санитарна керамика,
  - трговину на велико монтажним кућама.

#### 46.74 Трговина на велико робом од метала, инсталационим материјалом, уређајима и опремом за водовод и гријање

Овај разред укључује:

- трговину на велико робом од метала и бравама,
- трговину на велико инсталационим материјалом,
- трговину на велико гријачима за топлу воду,
- трговину на велико санитарном инсталационом опремом:
  - цијеви, цријева, фитинзи, славине, Т-дијелови, спојеви, гумене цијеви итд.,
- трговину на велико алатима, као што су чекићи, тестере, одвијачи и остали ручни алати итд.

#### 46.75 Трговина на велико хемијским производима

Овај разред укључује:

- трговину на велико индустријским хемикалијама:
  - анилином, штампарским бојама, етеричним уљима, индустријским гасовима, хемијским љепилима, бојама, синтетичком смолом, метанолом, парафином, мирисима и аромама, содом, индустријском соли, келинама и сумпорним спојевима, дериватима скроба итд.,
- трговину на велико ђубривима и агрохемијским производима.

#### 46.76 Трговина на велико осталим полупроизводима

Овај разред укључује:

- трговину на велико примарним прерађевинама од пластичних материјала,
- трговину на велико гумом,
- трговину на велико текстилним влакнима итд.,
- трговину на велико папиром у великим количинама, тј. "неупаковано" (неконфенционисаном),
- трговину на велико драгим камењем.

#### 46.77 Трговина на велико отпадом и остацима

Овај разред укључује:

- трговину на велико металним и неметалним остацима и отпадом и материјалом за рециклажу, обухватајући прикупљање, сортирање, одвајање, растављање половних предмета, на примјер аутомобила, ради издвајања дијелова који се могу поново употребљавати, паковање и препакивање, складиштење и испоруку, али без трансформационог процеса, при чему купљени и продати отпад задржава преосталу вриједност.

Овај разред такође укључује:

- растављање аутомобила, рачунара, телевизора и остале опреме како би се добили употребљиви дијелови погодни за поновну продају.

Овај разред искључује:

- прикупљање кућног и индустријског отпада (видјети: 38.1),
- прераду отпада који није за даљу употребу у прерађивачкој индустрији, у циљу одлагања (видјети: 38.2),
- прераду остатака и отпада у секундарну сировину која захтијева стварни трансформациони процес (секундарна сировина погодна је за директну употребу у индустријском процесу, а не ради се о готовом производу), (видјети: 38.3),



- растављање аутомобила, рачунара, телевизора и остале опреме у циљу рециклаже обновљивог материјала (видјети: 38.31),
- растављање бродова (видјети: 38.31),
- исјецање аутомобила механичким процесом (видјети: 38.32),
- трговину на мало половним производима (видјети: 47.79).

#### 46.9 Неспецијализована трговина на велико

#### 46.90 Неспецијализована трговина на велико

Овај разред укључује:

- трговину на велико различитим производима без посебне специјализације.

#### 47 Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима

Ова област обухвата трговину на мало (продаја без прераде) новим и половним предметима претежно за личну потрошњу становништва или употребу у домаћинству која се обавља у продавницама, робним кућама, на штандовима, путем поште и интернета, уличних продавача, трговачких путника, путем потрошачких задруга итд.

Трговина на мало прво се разврстава према врсти продајног мјеста (трговина на мало у продавницама: гране: 47.1 до 47.7; трговина на мало изван продавница: гране 47.8 и 47.9). Трговина на мало у продавницама обухвата и трговину на мало половним предметима (разред 47.79). Код трговине на мало у продавницама постоји даља разлика између специјализоване трговине на мало (грана 47.2 до 47.7) и неспецијализоване трговине на мало (грана 47.1). Наведене гране даље су подијелене према врсти (асортиману) продајних производа. Продаја изван продавница разликује се према начину на који се обавља, на примјер трговина на мало на штандовима и тржницама (грана 47.8) и остала трговина на мало изван продавница, на примјер наруџбе поштом, достава купцу на кућну адресу, продаја помоћу апарата за самопослуживање итд. (грана 47.9).

Роба која се продаје у овој области ограничена је и у правилу се односи на робу широке потрошње или трговине на мало. Према томе, роба која се иначе не продаје у трговини на мало искључена је из ове области (нпр. житарике, руде, индустријске машине и опрема, итд.).

Ова област исто тако обухвата јединице, пословне субјекте, који се баве претежно продајом производа становништву, као што су лични рачунари, производи од папира и писаћи прибори, боје или дрво, иако се ови производи не морају употребљавати за личну потрошњу или употребу у домаћинству. Руковање производима, које је уобичајно у трговини, не утиче на основне карактеристике производа (робе) и може укључити, на примјер, сортирање, одвајање, мијешање и паковање.

Ова област исто тако обухвата трговину на мало преко посредника и дјелатности аукцијских кућа у вези са трговином на мало.

Ова област искључује:

- продају пољопривредних производа од стране пољопривредника (видјети: област 01),
- производњу и продају производа из сопствене производње, која се у општено разврстава у подручје прерађивачке индустрије области 10-32,
- трговину моторним возилима, мотоциклима и њиховим дијеловима (видјети: област 45),
- трговину житарикама, рудама, сировом нафтом, индустријским хемикалијама, гвожђем и челиком, индустријским машинама и опремом (видјети: област 46),
- продају хране и пића за конзумирање у локалима (на "лицу мјеста") и продају хране која се износи ван (видјети: област 56),
- изнајмљивање становништву производа за личну потрошњу или употребу у домаћинству (видјети: 77.2).

#### 47.1 Трговина на мало у неспецијализованим продавницама

Ова грана обухвата трговину на мало разноврсном робом у истој јединици (неспецијализоване продавнице), као што су супермаркети или робне куће.

Ова грана исто тако обухвата трговину на мало преко заступника (посредника).

#### 47.11 Трговина на мало у неспецијализованим продавницама претежно прехранбеним производима, пићима и дуванским производима

Овај разред укључује:

- трговину на мало мјешовитом робом, међу којом преовлађује храна, пића и дувански производи:
  - дјелатности продавница мјешовитом робом у којима се, осим хране, пића и дуванских производа, продају и разни други производи, као што су одјећа, намјештај, апарати, метална роба, козметика итд.

#### 47.19 Остала трговина на мало у неспецијализованим продавницама

Овај разред укључује:

- трговину на мало мјешовитим производима, у којој не преовлађују храна, пића и дувански производи,

- дјелатности робних кућа које се баве продајом разноврсне робе, укључујући одјећу, намјештај, апарате, металну робу, козметичку, накит, играчке, спортску опрему итд.

#### 47.2 Трговина на мало храном, пићима и дуванским производима у специјализованим продавницама

Ова грана исто тако обухвата трговину на мало преко заступника (посредника).

#### 47.21 Трговина на мало воћем и поврћем у специјализованим продавницама

Овај разред укључује:

- трговину на мало свјежим воћем и поврћем,
- трговину на мало припремљеним и конзервисаним воћем и поврћем.

#### 47.22 Трговина на мало месом и производима од меса у специјализованим продавницама

Овај разред укључује:

- трговину на мало месом и производима од меса (укључујући месо перади).

#### 47.23 Трговина на мало рибом, љускарима и мекушцима у специјализованим продавницама

Овај разред укључује:

- трговину на мало рибом, морским плодовима и њиховим производима.

#### 47.24 Трговина на мало хљебом, колачима, производима од брашна и производима од шећера у специјализованим продавницама

#### 47.25 Трговина на мало пићима у специјализованим продавницама

Овај разред укључује:

- трговину на мало пићима (не за конзумирање на "лицу мјеста")
  - алкохолним пићима,
  - безалкохолним пићима.

#### 47.26 Трговина на мало производима од дувана у специјализованим продавницама

Овај разред укључује:

- трговину на мало дуваном,
- трговину на мало производима од дувана.

#### 47.29 Остала трговина на мало прехранбеним производима у специјализованим продавницама

Овај разред укључује:

- трговину на мало млијечним производима и јајима,
- трговину на мало осталим прехранбеним производима, д.н.

#### 47.3 Трговина на мало моторним горивима у специјализованим продавницама

Ова грана исто тако обухвата трговину на мало преко заступника (посредника).

#### 47.30 Трговина на мало моторним горивима у специјализованим продавницама

Овај разред укључује:

- трговину на мало горивима за моторна возила и мотоцикле.

Овај разред такође укључује:

- трговину на мало мазивима и производима за хлађење за моторна возила.

Овај разред искључује:

- трговину на велико горивима (видјети: 46.71),
- трговину на мало гасом у боцама за домаћинство (за кување и гријање), (видјети: 47.78).

#### 47.4 Трговина на мало информационом и комуникационом опремом у специјализованим продавницама

Ова грана обухвата трговину на мало опремом информационе и комуникационе технологије (ИСТ), као што су рачунари и периферна опрема, телекомуникациона опрема и електронски уређаји за широку потрошњу у специјализованим продавницама.

Ова грана исто тако обухвата трговину на мало преко заступника (посредника).

#### 47.41 Трговина на мало рачунарима, периферним јединицама и софтвером у специјализованим продавницама

Овај разред укључује:

- трговину на мало рачунарима,
- трговину на мало рачунарском периферном опремом,
- трговину на мало конзолама за видео-игре,
- трговину на мало стандардним софтвером, укључујући видео-игре.

Овај разред искључује:

- трговину на мало празним тракама и дисковима (видјети: 47.63).

**47.42 Трговина на мало телекомуникационом опремом у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало мобилним телефонима.

**47.43 Трговина на мало аудио и видео опремом у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало радио и телевизијском опремом,
- трговину на мало аудио и видео опремом,
- трговину на мало CD и DVD уређајима.

**47.5 Трговина на мало осталом опремом за домаћинство у специјализованим продавницама**

Ова грана обухвата трговину на мало опремом за домаћинство, као што су текстил, роба од гвожђа, теписи, електрични апарати за домаћинство или намјештај, у специјализованим продавницама.

Ова грана исто тако обухвата трговину на мало преко заступника (посредника).

**47.51 Трговина на мало текстилом у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало тканинама,
- трговину на мало концем за плетење,
- трговину на мало основним материјалом (подлогом) за израду тепиха, гоблена или за везење,
- трговину на мало текстилом,
- трговину на мало позамантеријом и прибором: иглама, концима за шивење итд.

Овај разред искључује:

- трговину на мало одјећом (видјети: 47.71).

**47.52 Трговина на мало робом од метала, бојама и стаклом у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало робом од метала,
- трговину на мало бојама, премазима и лаковима,
- трговину на мало равним стаклом,
- трговину на мало осталим грађевинским материјалом, као што су цигле, дрво, санитарна опрема, столарија од свих врста материјала,
- трговину на мало материјалом и опремом "уради сам".

Овај разред такође укључује:

- трговину на мало косачицама за траву,
- трговину на мало саунама.

**47.53 Трговина на мало теписима и простирачима за под, зидним и подним облогама у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало теписима и простирачима за под,
- трговину на мало засторима и завјесама,
- трговину на мало зидним тапетима и подним облогама.

Овај разред искључује:

- трговину на мало плутеним плочама за облагање подова (видјети: 47.52).

**47.54 Трговина на мало електричним апаратима за домаћинство у специјализованим продавницама**

Овај разред искључује:

- трговину на мало аудио и видео опремом (видјети: 47.43).

**47.59 Трговина на мало намјештајем, опремом за расвјету и осталим производима за домаћинство, у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало намјештајем за домаћинство,
- трговину на мало опремом за расвјету,
- трговину на мало кухињским посуђем, прибором за јело, предметима од глине, стакла, порцелана и керамике,
- трговину на мало производима од дрвета, плута и прућа,
- трговину на мало неелектричним апаратима за домаћинство,
- трговину на мало музичким инструментима и музикалијама (нотним записима),
- трговину на мало безбједносним алармним системима, као што су кључаонице, сефови и безбједносни претинци (трезори), без услуге уградње или одржавања,
- трговину на мало предметима и опремом за домаћинство, д.н.

Овај разред искључује:

- трговину на мало антиквитетима (видјети: 47.79).

**47.6 Трговина на мало производима за културу и рекреацију у специјализованим продавницама**

Ова грана обухвата трговину на мало производима за културу и рекреацију, као што су књиге, новине, музички и видео-записи, спортске опреме, игре и играчке у специјализованим продавницама.

Ова грана исто тако обухвата трговину на мало преко заступника (посредника).

**47.61 Трговина на мало књигама у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало књигама свих врста.

Овај разред искључује:

- трговину на мало половним и антиквитетним књигама (видјети: 47.79).

**47.62 Трговина на мало новинама, папиром и писаћим прибором у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало прибором за канцеларије, као што су оловке, хемијске оловке, папир итд.

**47.63 Трговина на мало музичким и видео-записима у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало музичким записима, аудио-тракама, CD и аудио-касетама,
- трговину на мало видео-тракама и DVD.

Овај разред такође укључује:

- трговину на мало празним тракама и дисковима.

**47.64 Трговина на мало спортском опремом у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало спортском опремом, прибором за риболов, опремом за камповање, чамцима и бициклима.

**47.65 Трговина на мало играма и играчкама у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало играма и играчкама (израђене од свих материјала).

Овај разред искључује:

- трговину на мало конзолама за видео-игре (видјети: 47.41),
- трговину на мало стандардним софтвером, укључујући видео-игре (видјети: 47.41).

**47.7 Трговина на мало осталом робом у специјализованим продавницама**

Ова грана обухвата дјелатности специјализованих продавница које се баве продајом одређених група производа који нису обухваћени у другим дијеловима класификације, као што су: одјећа, обућа и производи од коже; фармацевтски производи и медицински препарати; сатови; сувенири; средства за чишћење; оружје; цвијеће; кућни љубимци и остало. Исто тако, у ову грану се укључује трговина на мало половном робом у специјализованим продавницама.

Ова грана исто тако обухвата трговину на мало преко заступника (посредника).

**47.71 Трговина на мало одјећом у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало одјећом,
- трговину на мало производима од крзна,
- трговину на мало прибором за одјећу, као што су рукавице, кравате, нарамнице итд.

Овај разред искључује:

- трговину на мало текстилом (видјети: 47.51).

**47.72 Трговина на мало обућом и робом од коже у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало обућом,
- трговину на мало производима од коже,
- трговину на мало прибором за путовање од коже и вјештачке коже.

Овај разред искључује:

- трговину на мало специјалном спортском обућом, као што су скијашке ципеле (панцерице), (видјети: 47.64).

**47.73 Апотеке**

Овај разред укључује:

- трговину на мало фармацевтским производима.

**47.74 Трговина на мало медицинском робом и ортопедским помагалима у специјализованим продавницама**

**47.75 Трговина на мало козметичким и тоалетним препаратима у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало парфемима, козметичким и тоалетним производима.

**47.76 Трговина на мало цвијећем, садницама, сјеменем, ђубривом, кућним љубимцима и храном за кућне љубимце у специјализованим продавницама**

**47.77 Трговина на мало сатовима и накитом у специјализованим продавницама**

**47.78 Остала трговина на мало новом робом у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало фотографском, оптичком и прецизном опремом,
- дјелатности оптичара,
- трговину на мало сувенирима, рукотворинама и религијским производима,
- дјелатности продајних умјетничких галерија,
- трговину на мало лож-уљем за домаћинство, гасом у боцама, угљем и огревним дрветом,
- трговину на мало оружјем и муницијом,
- трговину на мало филателистичким маркама и кованицама,
- трговину на мало услугама продајних умјетничких галерија (умјетнинама),
- трговину на мало непрехрамбеним производима, д.н.

**47.79 Трговина на мало половном робом у специјализованим продавницама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало половним књигама,
- трговину на мало осталим половним производима,
- трговину на мало антиквитетима,
- дјелатности аукцијских кућа које се односе на трговину на мало.

Овај разред искључује:

- трговину на мало половним моторним возилима (видјети: 45.1),
- дјелатности аукција путем интернета и остале аукције изван продајног простора (у вези са трговином на мало), (видјети: 47.91, 47.99),
- дјелатности залагаоница (видјети: 64.92).

**47.8 Трговина на мало на тезгама и пијацама**

Ова грана обухвата трговину на мало било којом врстом нових или половних производа већином на покретним тезгама дуж јавних саобраћајница или на сталном мјесту на пијацама.

Ова грана исто тако обухвата трговину на мало преко заступника (посредника).

**47.81 Трговина на мало храном, пићима и дуванским производима на тезгама и пијацама**

Овај разред искључује:

- трговину на мало припремљеном храном за конзумацију на "лицу мјеста" (видјети: 56.10).

**47.82 Трговина на мало текстилом, одјећом и обућом на тезгама и пијацама**

**47.89 Трговина на мало осталом робом на тезгама и пијацама**

Овај разред укључује:

- трговину на мало осталом робом на тезгама и пијацама, као што су:
  - теписи и простирке,
  - књиге,
  - игре и играчке,
  - апарати за домаћинство и електронски уређаји за широку потрошњу,
  - музички и видео-записи.

**47.9 Трговина на мало изван продавница, тезги и пијаца**

Ова грана обухвата дјелатности трговине на мало преко поште, интернета, продајом од врата до врата, тј. дјелатност трговачких путника, помоћу апарата за самопослуживање (аутомата) итд.

Ова грана исто тако обухвата трговину на мало преко заступника (посредника).

**47.91 Трговина на мало преко поште или интернета**

Овај разред обухвата дјелатности трговине на мало преко поште или интернета, тј. дјелатности трговине на мало када купац доноси

одлуку о куповини на основу огласа, каталога, информације добијене са интернетских страница или неких других облика оглашавања. Купац наручује производе поштом, телефоном или преко интернета (обично помоћу посебних метода наручивања које се налазе на интернетским страницама). Купљени производи се могу преузети директно са интернета или се физички допремају купцу (наручиоцу).

Овај разред укључује:

- трговину на мало било којом врстом производа преко поште,
- трговину на мало било којом врстом производа преко интернета.

Овај разред такође укључује:

- директну продају преко телевизије, радија и телефона,
- аукцијску продају преко интернета у вези са трговином на мало.

Овај разред искључује:

- трговину на мало моторним возилима, дијеловима и прибором за моторна возила преко интернета (видјети: гране 45.1, 45.3),
- трговину на мало мотоциклима, дијеловима и прибором за мотоцикле преко интернета (видјети: 45.40).

**47.99 Остала трговина на мало изван продавница, тезги и пијаца**

Овај разред укључује:

- трговину на мало било којом врстом производа која није укључена у претходним разредима:
  - директну продају или продају преко трговачких путника,
  - продају помоћу апарата за самопослуживање (аутомата),
- директну продају горива (лож-уља, дрвета за ложење, итд.), уз доставу кућу,
- аукцију изван продавница (у вези са трговином на мало, осим интернета),
- трговину на мало преко посредника (агената), (изван продавница).

#### ПОДРУЧЈЕ Н - САОБРАЋАЈ И СКЛАДИШТЕЊЕ

Ово подручје обухвата дјелатности у вези са обављањем путничког или робног превоза, било редовног или ванредног, жељезницом, цјевоводом, путевима, водом или ваздухом и пратеће дјелатности на терминалима и паркиралиштима, претовар терета, складиштење итд. Ово подручје обухвата изнајмљивање превозних средстава и опреме са возачем или превозником. Исто тако је обухваћена поштанска и курирска дјелатност.

Ово подручје искључује:

- генерални ремонт или поправку превозних средстава, осим моторних возила (видјети: грану 33.1),
- изградњу, одржавање и поправку путева, жељезничких пруга, лука, аеродрома (видјети: област 42),
- одржавање и поправку моторних возила (видјети: 45.20),
- изнајмљивање превозних средстава или опреме без возача или превозника (видјети: 77.1, 77.3).

**49 Копнени саобраћај и цјевоводни транспорт**

Ова област обухвата превоз путника или робе друмским и жељезничким саобраћајем, као и превоз робе цјевоводима.

**49.1 Превоз путника жељезницом, међуградски**

**49.10 Превоз путника жељезницом, међуградски**

Овај разред укључује:

- жељезнички превоз путника главном жељезничком мрежом, размјештеном већим географским подручјем,
- жељезнички превоз путника међуградском жељезницом,
- дјелатности кола за спавање или кола за ручавање као интегрисане дјелатности жељезничких предузећа.

Овај разред искључује:

- превоз путника градским и приградским превозним системима (видјети: 49.31),
- дјелатности путничког терминала (видјети: 52.21),
- рад жељезничке инфраструктуре; припадајуће дјелатности која се односи на укључивање и маневрисање (видјети: 52.21),
- дјелатности кола за спавање или кола за ручавање када их обављају самосталне јединице (видјети: 55.90, 56.10).

**49.2 Превоз робе жељезницом**

**49.20 Превоз робе жељезницом**

Овај разред укључује:

- превоз робе главном жељезничком мрежом, као и превоз робе на кратким релацијама.

Овај разред искључује:

- складиштење (видјети: 52.10),



- дјелатност робних терминала (видјети: 52.21),
- рад железничке инфраструктуре; припадајуће дјелатности које се односе на прикључивање (прекопчавање) и маневрисање (видјети: 52.21),
- дјелатност претовара терета (видјети: 52.24).

#### 49.3 Остали копнени превоз путника

Ова грана обухвата све дјелатности копненог превоза путника, осим железничког. Исто тако је обухваћен железнички превоз као дио градског и приградског превозног система.

##### 49.31 Градски и приградски копнени превоз путника

Овај разред укључује:

- копнени превоз путника градским и приградским превозним системима. Овдје се могу укључити различити облици копненог превоза, као што су: аутобуси, трамваји, улична возила, трелејбуси, подземна железница, надземна железница итд. Саобраћајна дјелатност обично се обавља на редовним линијама слиједећи утврђени возни ред, преузимају и превозе путнике на утврђеним станицама.

Овај разред такође укључује:

- линије од града до аеродрома или од града до станице, железничке или аутобуске станице,
- дјелатности успиначача, жичара итд. ако су дио градског и приградског копненог транзитног система.

Овај разред искључује:

- превоз путника међуградском железницом (видјети: 49.10).

##### 49.32 Такси превоз

Овај разред укључује:

- остало изнајмљивање личних аутомобила са возачем.

##### 49.39 Остали копнени превоз путника, д.п.

Овај разред укључује:

- остали копнени превоз путника:
  - редовни аутобуски превоз на дуге дистанце, тј. међуградски,
  - чартерске вожње, излети и друге повремене превозне услуге,
  - превозна средства унутар аеродрома,
- рад жичара, успиначача, скијашких жичара и ски-лифтова ако нису дио градског или приградског транзитног система.

Овај разред такође укључује:

- превоз школским аутобусима и аутобусима за превоз радника на посао,
- превоз путника возилима помоћу људске или животињске снаге (рикше или запрежна кола).

Овај разред искључује:

- превоз возилима хитне медицинске помоћи (видјети: 86.90).

##### 49.4 Друмски превоз робе и услуге пресељења

Ова грана обухвата цјелокупни копнени превоз робе, осим железничког.

##### 49.41 Друмски превоз робе

Овај разред укључује:

- цјелокупни друмски превоз:
  - превоз балвана,
  - превоз стоке,
  - превоз замрзнутих производа,
  - превоз тешких терета,
  - превоз расутог терета, обухватајући превоз цистернама и прикупљање млијека на фармама,
  - превоз аутомобила,
  - превоз отпада и отпадног материјала, без прикупљања или одлагања.

Овај разред такође укључује:

- изнајмљивање камиона са возачем,
- превоз робе возилима помоћу људске или животињске снаге (рикше или запрежна кола).

Овај разред искључује:

- превоз трупаца унутар шуме као дио услуге у вези са сјечом дрвета (видјети: 02.40),
- дистрибуцију воде камионима (видјети: 36.00),
- рад уређаја за претовар робе на терминалима (видјети: 52.21),
- дјелатности амбалажирања и паковања за превоз (видјети: 52.29),
- поштанске и курирске дјелатности (видјети: 53.10 и 53.20),
- превоз отпада као саставни дио дјелатности прикупљања отпада коју обављају специјализована предузећа (видјети: 38.11, 38.12).

##### 49.42 Услуге пресељења

Овај разред укључује:

- услуге пресељења пословних субјеката или домаћинстава копненим (друмским) превозом.

##### 49.5 Цјевоводни транспорт

##### 49.50 Цјевоводни транспорт

Овај разред укључује:

- транспорт гаса, течности, воде, емулзије и других производа преко цјевовода.

Овај разред такође укључује:

- рад пумпних станица.

Овај разред искључује:

- дистрибуцију природног или произведеног гаса, паре или воде (видјети: 35.22, 35.30 и 36.00),
- транспорт течности камионима (видјети: 49.41).

##### 50 Водени саобраћај

Ова област обухвата превоз путника или робе водом, било да се ради о редовном или ванредном превозу. Исто тако, у ову област спада и вуча или гурање бродова, излети, кружна путовања и разгледање бродом, превоз трајектима, таксијима итд. Иако је мјесто индикатор за раздвајање морског од слатководног превоза, одлучујући фактор заправо је врста пловног објекта који се употребљава. Превоз пловним објектом на мору разврстава се у гране 50.1 и 50.2, док се превоз који се одвија другим врстама пловних објеката разврстава у гране 50.3 и 50.4.

Ова област искључује дјелатности ресторана и барова на палубама брода (видјети: разреде 56.10 и 56.30), ако их обављају одвојене јединице (пословни субјекти).

##### 50.1 Поморски и приобални превоз путника

Ова грана обухвата превоз путника пловним објектима који су намијењени за превоз морем или приобаљем. Исто тако, у ову грану спада превоз путника на великим језерима итд. када се употребљавају исте врсте пловних објеката.

##### 50.10 Поморски и приобални превоз путника

Овај разред укључује:

- превоз путника морем и приобаљем, редовно или ванредно:
  - превоз бродовима или чамцима за излете, кружна путовања или разгледања (крстарења),
  - превоз трајектима, таксијима на води итд.

Овај разред такође укључује:

- изнајмљивање бродова за разоноду са посадом за превоз морем и приобаљем (нпр. за риболов).

Овај разред искључује:

- дјелатности ресторана и барова на бродовима, када обављају одвојене јединице (пословни субјекти) (видјети: 56.10 и 56.30),
- изнајмљивање чамаца и једрилица за разоноду, без посаде (видјети: 77.21),
- изнајмљивање комерцијалних бродова или чамаца, без посаде (видјети: 77.34),
- дјелатност "коцкарница на води" (видјети: 92.00).

##### 50.2 Поморски и приобални превоз робе

Ова грана обухвата поморски превоз робе пловним објектима који су намијењени за превоз морем или приобаљем. Исто тако, у ову грану спада превоз робе на великим језерима итд. када се употребљавају исте врсте пловних објеката.

##### 50.20 Поморски и приобални превоз робе

Овај разред укључује:

- превоз робе морем или приобаљем, редовно или ванредно,
- превоз вучом (теглењем) или гурањем баржи, морске платформе за бушење и експлоатацију нафте.

Овај разред такође укључује:

- изнајмљивање пловних објеката са посадом за морски и обалски превоз робе.

Овај разред искључује:

- складиштење робе (видјети: 52.10),
- рад лука и друге помоћне дјелатности, као што су: везивање брода (пристајање), лучко пилотирање, превоз терета помоћу тегљача, спасавање пловних објеката (видјети: 52.22),
- претовар терета (видјети: 52.24),
- изнајмљивање комерцијалних бродова или чамаца, без посаде (видјети: 77.34).

##### 50.3 Превоз путника унутрашњим воденим путевима

Ова грана обухвата превоз путника унутрашњим воденим путевима, обухватајући пловне објекте који нису погодни за превоз морем.

**50.30 Превоз путника унутрашњим воденим путевима**

Овај разред укључује:

- превоз путника ријекама, каналима, језерима и осталим унутрашњим воденим путевима, укључујући превоз унутар лука и докова (пристаништа).

Овај разред такође укључује:

- изнајмљивање бродова за разоноду са посадом за превоз на унутрашњим воденим путевима.

Овај разред искључује:

- изнајмљивање чамаца и једрилица за разоноду, без посаде (видјети: 77.21).

**50.4 Превоз робе унутрашњим воденим путевима**

Ова грана обухвата превоз робе унутрашњим воденим путевима, обухватајући пловне објекте који нису погодни за превоз морем.

**50.40 Превоз робе унутрашњим воденим путевима**

Овај разред укључује:

- превоз робе ријекама, каналима, језерима и другим унутрашњим воденим путевима, обухватајући превоз унутар лука и докова (пристаништа).

Овај разред такође укључује:

- изнајмљивање пловних објеката са посадом за превоз робе унутрашњим воденим путевима.

Овај разред искључује:

- претовар терета (видјети: 52.24),
- изнајмљивање комерцијалних бродова или чамаца, без посаде (видјети: 77.34).

**51 Ваздухопловни саобраћај**

Ова област обухвата превоз путника или робе ваздухом или свемиром.

Ова област искључује:

- запрашивање усјева (видјети: 01.61),
- ремонт авиона и авионских мотора (видјети: 33.16),
- рад аеродрома (ваздухопловних лука), (видјети: 52.23),
- рекламирање из ваздуха (видјети: 73.11),
- снимање из ваздуха (аеро-фото снимање), (видјети: 74.20).

**51.1 Ваздухопловни превоз путника****51.10 Ваздухопловни превоз путника**

Овај разред укључује:

- ваздухопловни превоз путника на редовним линијама и према редовном реду летења,
- чартер-летове за путнике,
- панорамско разгледање из ваздуха.

Овај разред такође укључује:

- изнајмљивање опреме и ваздушних превозних средстава са руковоцем за потребе превоза путника,
- остале дјелатности ваздушног превоза, као што су:
  - превоз путника који обављају аеро-клубови у циљу обуке или разоноде.

Овај разред искључује:

- изнајмљивање опреме и ваздушних превозних средстава за ваздушни превоз без руковоца (видјети: 77.35).

**51.2 Ваздухопловни превоз робе и васионски саобраћај****51.21 Ваздухопловни превоз робе**

Овај разред укључује:

- ваздухопловни превоз робе редовним линијама и према редовном реду летења,
- ванредни ваздухопловни превоз робе.

Овај разред такође укључује:

- изнајмљивање опреме и ваздухопловних превозних средстава са руковоцем за потребе ваздухопловног превоза робе.

**51.22 Васионски превоз**

Овај разред укључује:

- лансирање сателита и васионских летјелица,
- васионски превоз робе и путника.

**52 Складиштење и помоћне дјелатности у саобраћају**

Ова област обухвата складиштење и помоћне дјелатности за превоз, као што су дјелатност превозне инфраструктуре (нпр. аеродроми, морске луке, тунели, мостови итд.) и дјелатности агенција за превоз и претовар терета.

**52.1 Складиштење робе****52.10 Складиштење робе**

Овај разред укључује:

- рад складишта и складишних објеката за све врсте робе:

- силоса за житарице, складишта за мјешовиту робу, раскладних складишта, складишта цистерни (танкова) итд.

Овај разред такође укључује:

- складиштење робе у спољнотрговинским (слободним) зонама,
- коморе за нагло замрзавање.

Овај разред искључује:

- паркиралишта (видјети: 52.21),
- дјелатности простора опремљеног за сопствено складиштење (видјети: 68.20),
- изнајмљивање празних простора (видјети: 68.20).

**52.2 Помоћне дјелатности у саобраћају**

Ова грана обухвата пратеће дјелатности у превозу путника или робе, као што је рад дијелова превозне инфраструктуре или дјелатности које се односе на руковање теретима прије, послје или између појединих превозних сегмената. Обухваћени су рад и одржавање целокупне превозне опреме.

**52.21 Услужне дјелатности у копненом саобраћају**

Овај разред укључује:

- дјелатности које се односе на копнени превоз путника, животиња или робе:
  - рад терминала, као што су жељезничке станице, аутобуске станице и станице за распоређивање робе,
  - услуге жељезничке инфраструктуре,
  - услужне дјелатности на путевима, мостовима, тунелима, паркиралиштима или јавним гаражама, паркиралиштима за бицикле, у складиштима за камп-кућице током зиме,
- прикључивање (прекопчавање) и маневрисање,
- вучу возила и помоћ на путевима,
- вучу вагона (возова).

Овај разред такође укључује:

- утечњавање гаса за потребе превоза.

Овај разред искључује:

- претовар терета (видјети: 52.24).

**52.22 Услужне дјелатности у воденом саобраћају**

Овај разред укључује:

- дјелатности у вези са воденим превозом путника, животиња или робе:
  - рад терминала, као што су луке и пристаништа,
  - рад устава (преводница) на воденим токовима итд.,
  - дјелатности навигације, лучко пилотирање и пристајање бродова,
  - дјелатности превоза терета тегљачима (баржама), дјелатности спасавања бродова,
  - дјелатности свјетлоница.

Овај разред искључује:

- претовар терета (видјети: 52.24),
- рад марина (видјети: 93.29).

**52.23 Услужне дјелатности у ваздухопловном саобраћају**

Овај разред укључује:

- дјелатности које се односе на ваздухопловни превоз путника, животиња или робе:
  - рад терминала, као што су терминали авионских саобраћајних линија итд.,
  - дјелатности аеродрома и контроле лета,
  - услужне дјелатности на узлетиштима аеродрома (на земљи) итд.

Овај разред такође укључује:

- услуге гашења пожара и противпожарне заштите на аеродромима.

Овај разред искључује:

- претовар терета (видјети: 52.24),
- рад школа за летење (видјети: 85.32, 85.53).

**52.24 Претовар терета**

Овај разред укључује:

- утовар и истовар терета или путничке пртљаге без обзира на врсту превоза који се употребљава,
- утовар у потпалубље,
- утовар и истовар терета са жељезничких вагона.

Овај разред искључује:

- рад терминала (видјети: 52.21, 52.22 и 52.23).

**52.29 Остале помоћне дјелатности у превозу**

Овај разред укључује:

- отпрамање терета, укључујући шпедицијске дјелатности,

- организацију превоза железницом, путевима, морем или ваздухом,
- организацију групних и индивидуалних испорука (укључујући подизање и испоруку робе и групну испоруку),
- издавање и добављање транспортне документације и товарних листова,
- дјелатности царинских заступника,
- дјелатности прекоморских шпедиција и агенција за ваздушни утовар терета (авио-шпедиција),
- посредовање просторима за одлагање терета у бродским и ваздухопловним лукама,
- дјелатности руковања робом, нпр. привремено паковање робе искључиво ради заштите робе у периоду транзита, препаковање, узимање узорка, вагање робе.

Овај разред искључује:

- курирске дјелатности (видјети: 53.20),
- пружање услуга осигурања за друмски, поморски и авио-саобраћај (видјети: 65.12),
- дјелатности путничких агенција (видјети: 79.11),
- дјелатности тур-оператора (видјети: 79.12),
- помоћне дјелатности у туризму (видјети: 79.90).

### 53 Поштанске и курирске дјелатности

Ова област обухвата поштанске и курирске дјелатности, као што су пријем, превоз и испорука поште и пакета у складу са различитим уговорима.

Локална испорука и услуге курира исто тако су укључене.

#### 53.1 Дјелатности пружања универзалних поштанских услуга

##### 53.10 Дјелатности пружања универзалних поштанских услуга

Овај разред обухвата дјелатности пружања универзалних поштанских услуга од стране једног или више даваоца универзалних поштанских услуга. Услуге обухватају употребу јединствене поштанске мреже, обухватајући мјеста за пријем поштанских пошиљки, простор са опремом за сортирање и обраду пошиљки, достављање пошиљки поштом канцеларијама за прихватање и испоруку поште. Испорука може обухватати писмене пошиљке, на примјер писма, разгледнице, штампу (новине, часописе, огласе, итд.), мале пакете, робу или документе. Исто тако су обухваћене друге услуге неопходне да подрже пренос универзалних поштанских услуга.

Овај разред укључује:

- прихватање, сортирање, превоз и испорука (домаћих или међународних) писмених пошиљки и пакета које обављају даваоци универзалних поштанских услуга, транспорт се може обавити са једном или више врста превоза коришћењем сопственог (приватног) или јавног превоза,
- прикупљање писмених пошиљки и пакета из јавних сандучића за грађане или из поштанске канцеларије,
- резервисане поштанске услуге (врсте универзалних поштанских услуга које може пружити само јавни поштански оператер).

Овај разред искључује:

- послове поштанских жиро рачуна, штетних рачуна и остале финансијске послове које обављају поштанске канцеларије (видјети: 64.19).

#### 53.2 Дјелатности пружања осталих поштанских и курирских услуга

##### 53.20 Дјелатности пружања осталих поштанских и курирских услуга

Овај разред укључује:

- прихватање, сортирање, превоз и испоруку (домаћих и међународних) писмених пошиљки и пакета од предузећа која нису даваоци универзалних поштанских услуга, транспорт се може обавити са једном или више врста превоза коришћењем сопственог (приватног) или јавног превоза.

Овај разред такође укључује:

- услуге испоруке на кућну адресу.

Овај разред искључује:

- превоз робе [видјети: (према врсти превозног средства) 49.20, 49.41, 50.20, 50.40, 51.21 и 51.22].

### ПОДРУЧЈЕ 1 - ДЈЕЛАТНОСТИ ПРУЖАЊА СМЈЕШТАЈА, ПРИПРЕМЕ И ПОСЛУЖИВАЊА ХРАНЕ; ХОТЕЛИЈЕРСТВО И УГОСТИТЕЉСТВО

Ово подручје обухвата пружање услуга смјештаја за краћи боравак за посјетиоце и остале путнике и пружање услуга припремања оброка хране и пића који се могу одмах конзумирати. Количина и врста допунских услуга које се пружају унутар овог подручја доста варира.

Ово подручје искључује пружање услуга смјештаја за дужи боравак, који се сматра главним боравиштем и разврстава се под по-

дручје L (Пословање некретнинама). Исто тако је искључена припрема оброка, хране и пића који се не могу одмах конзумирати или се продају преко независних дистрибуционих канала, тј. дјелатности трговине на велико или трговине на мало. Припрема тих оброка хране разврстава се под подручје С (Прерађивачка индустрија).

#### 55 Смјештај

Ова област обухвата пружање услуга смјештаја за краћи боравак за посјетиоце и остале путнике. Исто тако су обухваћене услуге пружања смјештаја за дужи боравак за студенте, раднике и сличне појединце. Неке јединице могу пружити само услуге смјештаја, док друге могу пружити комбинацију услуга смјештаја, припремања оброка и/или опрему за рекреацију.

Ова област искључује дјелатности које се односе на пружање услуга дужег боравака, које се сматрају главним боравиштем у објектима, као што су апартмани који се изнајмљују мјесечно или годишње и разврставају се под подручје L (Пословање некретнинама).

#### 55.1 Хотели и сличан смјештај

##### 55.10 Хотели и сличан смјештај

Овај разред обухвата пружање услуга смјештаја у правилу на дневном или седмичном основу, углавном за краћи боравак посјетилаца. Јединице које су овдје разврстане пружају смјештај у намјештеним собама и апартманима. Услуга обухвата дневно чишћење и спремање кревета. Гостима се пружају допунске услуге, као што су: услуге хране и пића; паркирања; услуге прања веша; базени за пливање и дворане за вјежбање; опрема за рекреацију; опрема за конференције и састанке.

Овај разред укључује:

- смјештај у хотелима са или без ресторана,
- смјештај у хотелским насељима,
- смјештај у апартманским хотелима са или без ресторана,
- смјештај у апартманским насељима,
- смјештај у мотелима са или без ресторана,
- смјештај у туристичким насељима.

Овај разред искључује:

- пружање услуга смјештаја у кућама и намјештеним или немјештеним становима или апартманима за стални боравак, који се изнајмљује по правилу мјесечно или годишње (видјети: област 68).

#### 55.2 Одмаралишта и остали смјештај за краћи одмор

##### 55.20 Одмаралишта и остали смјештај за краћи одмор

Овај разред обухвата пружање услуга смјештаја у правилу на дневном или седмичном основу, углавном за краћи боравак посјетилаца, у просторима који се састоје од намјештених соба или простора за боравак/ручавање и спавање, са опремом за кување или са потпуно опремљеним кухињама. Могу изгледати као апартмани или станови у малим самостојећим, вишеспратним зградама или групама зграда, једноспратним бунгаловима, сеоским кућама, колибама и брвнарама. У просторијама за овакав смјештај обично се не пружају никакве додатне услуге или је број тих услуга ограничен.

Овај разред укључује:

- смјештај у дјечјим и осталим одмаралиштима,
- смјештај у становима, апартманима за посјетиоце и собама за изнајмљивање, као и у бунгаловима,
- смјештај у сеоским кућама, колибама и брвнарама без услуга одржавања,
- смјештај у омладинским хотелима - хостелима и планинарским домовима,
- смјештај у преноћиштима,
- смјештај у угоститељском објекту "bad and breakfast".

Овај разред искључује:

- пружање услуга смјештаја за краћи боравак са дневним чишћењем, спремањем кревета, услугама хране и пића (видјети: 55.10),
- пружање услуга смјештаја у кућама и намјештеним или немјештеним становима или апартманима за стални боравак, у правилу на мјесечном или годишњем основу (видјети: област 68).

#### 55.3 Кампови и простори за камповање

##### 55.30 Кампови и простори за камповање

Овај разред укључује:

- пружање услуга смјештаја у просторима за камповање и логоровање, у камп-кућама или камп-приколицама, у камповима за рекреацију, лов или риболов, за посјетиоце са краћим боравком,
- пружање услуга коришћења простора и опреме за ауто-куће (камп-приколице).

Овај разред такође укључује:

- смјештај у заштићеним склоништима или празним објектима за постављање шатора и/или врећама за спавање (бивацима).



Овај разред искључује:

- планинарске домове, колибе и хостеле (видјети: 55.20).

### 55.9 Остали смјештај

#### 55.90 Остали смјештај

Овај разред обухвата пружање услуга смјештаја за привремени или дужи боравак у једнокреветним или вишекреветним собама или домовима за студенте, сезонске раднике (мигранте) и остале појединце.

Овај разред укључује:

- студентске домове,
- школске домове,
- радничке хостеле (смјештај),
- пансионе,
- кола за спавање у возовима (на жељезници).

### 56 Дјелатност припреме и послуживања хране и пића

Ова област обухвата дјелатности послуживања хране и пића, обухватајући комплетне оброке или пића за директну потрошњу без обзира на то да ли је ријеч о традиционалним ресторанима, ресторанима са самопослуживањем или брзим ресторанима, у облику трајних или привремених штандова са или без сједишта. Важна је чињеница да се нуде оброци, намијењени директној потрошњи (конзумацији на лицу мјеста) без обзира на начин пружања услуга.

Искључена је производња оброка која није намијењена директној потрошњи, тј. неће бити конзумирана непосредно и припремљена храна која се не сматра obroком (види област 10 - Производња прехрамбених производа и област 11 - Производња пића). Искључена је исто тако продаја хране која није произведена сопственом производњом, хране која се не сматра obroком или оних оброка који нису намијењени директној потрошњи (види подручје G: Трговина на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикла).

#### 56.1 Дјелатности ресторана и услуге доставе хране

##### 56.10 Дјелатности ресторана и услуге доставе хране

Овај разред обухвата дјелатности достављања припремљене хране потрошачима, било да им је припремљени оброк сервиран док су на мјесту или свако себи сервира изложене припремљене оброке, било да потрошачи конзумирају припремљене оброке на лицу мјеста, односе их са собом или су им достављени. Ово обухвата припрему и сервирање оброка за директну потрошњу са моторизованог возила или колица за сервирање оброка.

Овај разред укључује:

- ресторане (ресторан, здрављак, млијечни ресторан, експрес ресторан, ресторан финих пецива, пекотека, гостионица, роштиљница/хевабиница, бургерионица, пицерија, печењара, национална кућа, домаћа и јавна кухиња и сл.),
- кафетерије,
- ресторане брзе хране,
- мјеста за припрему оброка за конзумирање изван објеката припреме,
- камионе за продају сладоледа,
- покретна колица са храном,
- припрему хране на тезгама на тржницама.

Овај разред такође укључује:

- дјелатности ресторана и барова везаних за транспорт, када се обављају помоћу издвојених јединица,
- покретне угоститељске објекте (возила и прикључна возила која се крећу по путевима, кола за ручавање на жељезници, пловни и плутајући објекти).

Овај разред искључује:

- трговину на мало храном путем апарата за самопослуживање (аутомата), (видјети: 47.99),
- дјелатности доставе хране на основу концесије (видјети: 56.29).

#### 56.2 Дјелатности кетеринга и остале дјелатности припреме и послуживања хране

Ова грана обухвата дјелатности достављања хране за појединачне догађаје или за уговорено временско раздобље и дјелатности доставе хране на бази концесије, као што је достављање хране за спортске и сличне догађаје.

##### 56.21 Дјелатности кетеринга

Овај разред обухвата услуге снабдијевања храном које се заснивају на уговору са купцима, на локацији коју је одредио купац за одређени догађај.

Овај разред искључује:

- производњу лако кварљиве хране за препродају (видјети: 10.89),
- трговину на мало лако кварљивом храном (видјети: област 47).

#### 56.29 Остале дјелатности припреме и послуживања (доставе) хране

Овај разред обухвата индустријски кетеринг, тј. услуге доставе хране које су засноване на уговору са купцем за одређени период. Исто тако, у овај разред спадају дјелатности достављања хране које су засноване на концесији за вријеме спортских и сличних догађаја. Храна се обично припрема у централној јединици.

Овај разред укључује:

- услуге доставе хране на основу уговора (нпр. за превозна предузећа),
- дјелатности доставе хране на основу концесије за спортске и сличне догађаје,
- дјелатности кантина и мензи (нпр. за фабрике, канцеларије, болнице или школе) на основу концесије.

Овај разред искључује:

- производњу лако кварљиве хране за препродају (видјети: 10.89),
- трговину на мало лако кварљиве хране (видјети: област 47).

#### 56.3 Дјелатности припреме и послуживања пића

##### 56.30 Дјелатности припреме и послуживања пића

Овај разред обухвата дјелатности послуживања пића за непосредну потрошњу на лицу мјеста.

Овај разред укључује:

- барове (бар, снек-бар, ноћни бар, клуб-бар и сл.),
- конобе (таверне),
- коктел-барове,
- дискотеке (у којима се првенствено послужују пића), као нпр. диско-бар, диско-клуб и сл.,
- бифее (пивница, бифе, винарија, крчма, бистро и сл.),
- кафане (кафана, кафе-бар, кафе-посластичарница, интернет-кафе, кафетерија, чоколатерија, чајшница, отворени бар и сл.),
- барове за припрему воћних напитака,
- мобилна возила за продају пића.

Овај разред искључује:

- препродају пакованог/припремљеног пића (видјети: област 47),
- трговину на мало пићима путем апарата за самопослуживање (аутомата), (видјети: 47.99),
- дјелатности дискотека и плесних дворана које не послужују пића (видјети: 93.29).

### ПОДРУЧЈЕ Ј - ИНФОРМАЦИЈЕ И КОМУНИКАЦИЈЕ

Ово подручје обухвата производњу и дистрибуцију информација и културних садржаја, начине преноса или дистрибуције тих садржаја, као и пренос података, дјелатности у вези са информационом технологијом, обраду података и остале информационе услужне дјелатности.

Главне компоненте овог подручја су издавачке дјелатности (област 58), обухватајући издавање софтвера; затим производњу филмова, видео-филмова и телевизијског програма, дјелатности снимања звучних записа и издавање музичких записа (област 59); емитовање радио и телевизијског програма (област 60), телекомуникације (област 61), рачунарско програмирање, саветовање и припадајуће дјелатности (област 62) и информационе услужне дјелатности (област 63).

Издавање обухвата преузимање ауторских права на садржај (информационих производа) и омогућавање доступности тих садржаја широј јавности укључивањем или припремом за репродукцију и дистрибуцију тих садржаја у различитим облицима. Сви могући облици издавања (штампани, електронски или у аудио-облику, на интернету, као мултимедијски производи попут CD-ROM приручника итд.) обухваћени су у овом подручју.

Дјелатности које се односе на производњу и дистрибуцију телевизијског програма обухваћене су у области 59, 60 и 61, које одржавају различите фазе у овом процесу. Индивидуалне компоненте, као што су филмови, телевизијске серије итд. резултат су дјелатности из области 59, док је стварање целокупног телевизијског програма, из компоненти које се производе у области 59 или осталих компоненти (као што су вијести уживо), обухваћени су у области 60. Област 60 исто тако обухвата емитовање тог програма од стране произвођача. Дистрибуција комплетног телевизијског програма од стране трећих лица, тј. без икаквих промјена садржаја, обухваћена је у области 61. Дистрибуција у области 61 може се спровести емитовањем, сателитским или кабловским системима.

#### 58 Издавачке дјелатности

Ова област обухвата издавање књига, брошура, летака, рјечника, енциклопедија, атласа, карата (мапа) и графикана; издавање новина и часописа; листа датотека и листа адреса корисника, остало издаваштво, као и издавање софтвера.

Издавање обухвата преузимање ауторских права на садржаје (информационих производа) и омогућавање доступности тих садржаја широј јавности обухватањем у (или припремом за) репродукцију и дистрибуцију тих садржаја у различитим облицима. Сви могући облици издавања (штампани, електронски или аудио-облик, на интернету, као мултимедијски производи попут CD-ROM приручника итд.), осим издавања филмова, укључени су у ову област.

Ова област искључује дјелатност издавања филмова, видео-трака и филмова на DVD или сличним записима (област 59), производњу мастер-копија за снимке или аудио-материјале (област 59). Исто тако је искључено штампање (види 18.11, 18.12) и масовно умножавање снимљених записа (види 18.20).

#### **58.1 Издавање књига, периодичних публикација и остале издавачке дјелатности**

Ова грана обухвата дјелатности издавања књига, новина, магазина и осталих часописа, именика, листа адреса корисника и осталих радова, као што су: фотографије, гравуре, разгледнице, возни редови, формулари, постери и репродукције умјетничких дјела. Ове радове карактерише интелектуална креативност која је неопходна приликом њиховог стварања и обично је заштићена ауторским правима.

#### **58.11 Издавање књига**

Овај разред обухвата дјелатности издавања књига у штампаном, електронском (CD, електронска приказивања итд.) или аудио-облику или на интернету.

Овај разред укључује:

- издавање књига, брошура, летака и сличних публикација, обухватајући издавање рјечника и енциклопедија,
- издавање атласа, мапа (карата) и графикана,
- издавање звучних (аудио) књига,
- издавање енциклопедија итд. на CD-ROM.

Овај разред искључује:

- производњу глобуса (видјети: 32.99),
- издавање рекламног материјала (видјети: 58.19),
- издавање музичких записа и књига (видјети: 59.20),
- дјелатности самосталних аутора (видјети: 90.03).

#### **58.12 Издавање именика и листа поштанских адреса корисника**

Овај разред обухвата издавање листе података/информација (базе података), који су заштићени у свом облику, али не и у садржају. Те се листе могу издати у штампаном или електронском облику.

Овај разред укључује:

- издавање листа поштанских адреса корисника,
- издавање телефонских именика,
- издавање осталих адреса и компилација, као што су правни прописи, преглед фармацевтских производа (листа лијекова) итд.

#### **58.13 Издавање новина**

Овај разред обухвата дјелатности издавања новина, укључујући огласе који излазе најмање четири пута седмично. Могу се издати у штампаном или електронском облику, укључујући и на интернету.

Овај разред искључује:

- дјелатности новинских агенција (видјети: 63.91).

#### **58.14 Издавање часописа и периодичних публикација**

Овај разред обухвата дјелатности издавања часописа и осталих периодичних публикација које излазе мање од четири пута седмично. Могу се издати у штампаном или електронском облику, укључујући и на интернету. Овај разред исто тако обухвата издавање распореда радијског и телевизијског програма.

#### **58.19 Остала издавачка дјелатност**

Овај разред укључује:

- издавање (укључујући и на интернету):
  - каталога,
  - фотографија, гравура и разгледница,
  - честитки,
  - формулара,
  - постера, репродукције умјетничких дјела,
  - рекламних материјала,
  - осталог штампаног материјала,
- објављивање статистичких података и осталих информација на интернету.

Овај разред искључује:

- издавање огласа (видјети: 58.13),
- пружање услуга софтвера на интернету (хостинг апликација и пружање апликацијских услуга), (видјети: 63.11).

#### **58.2 Издавање софтвера**

##### **58.21 Издавање рачунарских игара**

Овај разред укључује:

- издавање рачунарских игара за све платформе.

##### **58.29 Издавање осталог софтвера**

Овај разред укључује:

- издавање стандардног софтвера, спремног за употребу, укључујући превод или прилагођавање стандардног софтвера за одређено тржиште, на сопствени рачун:
  - оперативни системи,
  - пословне и друге апликације.

Овај разред искључује:

- умножавање софтвера (видјети: 18.20),
- трговину на мало стандардним софтвером (видјети: 47.41),
- издавање софтвера, која није повезана са издавањем, укључујући превод или прилагођавање стандардног софтвера за одређено тржиште, уз накнаду или на основу уговора (видјети: 62.01),
- пружање услуга софтвера на интернету (хостинг апликација и пружање апликацијских услуга), (видјети: 63.11).

#### **59 Производња филмова, видео-филмова и телевизијског програма, дјелатности снимања звучних записа и издавања музичких записа**

Ова област обухвата производњу играних и документарних филмова на филмској траци, видео-траци или диску за директно приказивање у биоскопима или на телевизији; помоћне дјелатности, као што су монтажа филмова, исцјепцање, синхронизација итд.; дистрибуцију филмова и других филмских производа осталим индустријама; приказивање филмова или других филмских производа. Обухвата куповину и продају права на дистрибуцију филмова или других филмских производа.

Ова област исто тако обухвата дјелатности снимања звука, тј. производњу оригиналних звучних мастер-записа, издавање, промоцију и њихову дистрибуцију, издавање музичких записа, као и дјелатности снимања звучних записа у студију или на другом мјесту.

#### **59.1 Производња и дистрибуција филмова, видео-филмова и телевизијског програма**

Ова грана обухвата снимање играних и документарних филмова на филмској траци, видео-траци, DVD или неком другом запису, обухватајући дигиталну дистрибуцију за директно приказивање у биоскопима или емитовање на телевизији; помоћне дјелатности, као што су монтажа филмова, исцјепцање, синхронизација итд.; дистрибуцију филмова или других филмских производа (видео-траке, DVD итд.) осталим индустријама; приказивање филмова.

Исто тако обухвата куповину и продају права на дистрибуцију филмова или других филмских производа.

#### **59.11 Производња филмова, видео-филмова и телевизијског програма**

Овај разред укључује:

- производњу играних филмова, видео-филмова, телевизијских емисија (телевизијских серија, документарних филмова итд.) или телевизијских рекламних порука.

Овај разред искључује:

- умножавање филмова (осим умножавања играних филмова за дистрибуцију биоскопима), као и умножавање аудио и видео трака, CD или DVD са мастер-копија (видјети: 18.20),
- трговину на велико снимљеним видео-тракама, CD и DVD (видјети: 46.43),
- трговину на велико празним видео-тракама и CD (видјети: 46.52),
- трговину на мало видео-тракама, CD и DVD (видјети: 47.63),
- дјелатности које слиједе након производње филмова, видео-филмова и телевизијског програма (видјети: 59.12),
- снимање звучних записа и снимање књига на тракама (видјети: 59.20),
- емитовање телевизијског програма (видјети: 60.2),
- израду комплетног телевизијског програма (видјети: 60.2),
- обраду филма, осим за филмску индустрију (видјети: 74.20),
- дјелатности личних позоришних или умјетничких агената или агенција (видјети: 74.90),
- изнајмљивање видео-трака и DVD грађанима (видјети: 77.22),
- директно (тј. симултано) титловање телевизијских преноса уживо, састанака, конференција итд. (видјети: 82.99),
- дјелатности независних (самосталних) глумца, аниматора, редитеља, сценографа и техничких стручњака (видјети: 90.0).

#### **59.12 Дјелатности које слиједе након производње филмова, видео-филмова и телевизијског програма**

Овај разред обухвата дјелатности које слиједе након производње филмова, видео-филмова и телевизијског програма, као што су:

монтажа, пребацивање филмова/трака, додавање наслова и поднаслова, као и превода, давање у закуп, израда одјавних шпица, рачунарске графике, анимације и специјални ефекти, развијање и обраду филмских трака, као и дјелатности филмских лабораторија и специјалних лабораторија за анимиране филмове.

Овај разред укључује:

- дјелатности филмских архива итд.

Овај разред искључује:

- умножавање филмова (осим умножавања играних филмова за дистрибуцију биоскопима), као и умножавање аудио и видео трака, CD или DVD са мастер-копија (видјети: 18.20),
- трговину на велико снимљеним видео-тракама, CD и DVD (видјети: 46.43),
- трговину на велико празним видео-тракама и CD (видјети: 46.52),
- трговину на мало видео-тракама, CD и DVD (видјети: 47.63),
- обраду филма, осим за филмску индустрију (видјети: 74.20),
- изнајмљивање видео-трака и DVD грађанима (видјети: 77.22),
- дјелатности независних (самосталних) глумца, аниматора, редатеља, сценариста и техничких стручњака (видјети: 90.0).

### 59.13 Дистрибуција филмова, видео-филмова и телевизијског програма

Овај разред укључује:

- дистрибуцију филмова, видео-трака, DVD и сличних производа биоскопима, телевизијским мрежама, станицама и осталим приказивачима.

Овај разред такође укључује:

- стицање права на дистрибуцију филмова, видео-трака и DVD.

Овај разред искључује:

- умножавање филмова, као и умножавање аудио и видео трака, CD или DVD са мастер-копија (видјети: 18.20),
- трговину на велико снимљеним видео-тракама и DVD (видјети: 46.43),
- трговину на мало снимљеним видео-тракама и DVD (видјети: 47.63).

### 59.14 Дјелатности приказивања филмова

Овај разред укључује:

- дјелатности приказивања играних или видео-филмова у биоскопима, на отвореном или у другим објектима за приказивање филмова,
- дјелатности кино-клубова.

### 59.2 Дјелатности снимања звучних записа и издавање музичких записа

#### 59.20 Дјелатности снимања звучних записа и издавање музичких записа

Овај разред обухвата дјелатности снимања оригиналних звучних записа (мастер-копија), као што су траке или CD; издавања реклама и дистрибуцију звучних записа трговцима на велико, трговцима на мало или директно грађанима. Те дјелатности могу и не морају бити повезане са снимањем оригиналних записа у истој јединици, тј. у истом пословном субјекту. Ако нису повезане, јединица која обавља те дјелатности мора стећи право на умножавање и дистрибуцију оригиналних записа.

Овај разред исто тако обухвата дјелатности снимања звучних записа у студију или на другом мјесту, обухватајући снимање на траку радио-програма (тј. који није уживо).

Овај разред исто тако обухвата дјелатности издавања музичких записа, тј. дјелатности стицања и регистрације ауторских права за музичке композиције, промоцију, давање одобрења и употребу тих композиција за снимање, на радију и телевизији, у филмовима, извођењу уживо, у штампи или другим медијима. Јединице које обављају ове дјелатности могу посједовати ауторска права или наступају као заступници за ауторска права на звучне и музичке записе у име власника ауторских права. Овдје је обухваћено издавање музичких записа.

### 60 Емитовање програма

Ова област обухвата дјелатности стварања садржаја или стицања права на дистрибуцију садржаја и затим емитовања тог садржаја, као што су радијски и телевизијски забавни програми, расправе о одређеној теми (talk-show), вијести и сл. Исто тако, у ову област је укључено емитовање података, које је обично повезано са емитовањем радијског или телевизијског програма. Емитовање се може спроводити примјеном различитих технологија, бежичним путем, сателитом, кабловском мрежом или путем интернета.

Ова област исто тако обухвата емитовање специјалних програма (ограниченог формата, као што су вијести, спортски програм, образовни програм, програм за дјecu и омладину) уз претплату или уз накнаду трећем лицу за накнадно емитовање грађанима.

Ова област искључује:

- дистрибуцију кабловског или осталог претплатничког програма (видјети: област 61).

### 60.1 Емитовање радијског програма

#### 60.10 Емитовање радијског програма

Овај разред укључује:

- дјелатности емитовања звучног сигнала преко радио-станица и опреме за пренос радијског програма грађанима, придруженим радио-станицама или претплатницима.

Овај разред такође укључује:

- дјелатности радијских мрежа, тј. састављање и пренос радијског програма придруженим радијским станицама или претплатницима бежичним емитовањем, кабловском мрежом или сателитом,
- дјелатности емитовања радијског програма путем интернета (интернетске радио-станице),
- емитовање података које је повезано са емитовањем радијског програма.

Овај разред искључује:

- производњу снимљеног радијског програма (видјети: 59.20).

### 60.2 Емитовање телевизијског програма

#### 60.20 Емитовање телевизијског програма

Овај разред обухвата дјелатности израде целокупног телевизијског програма састављеног од купљених програмских емисија (нпр. филмова, документарца итд.), производњу сопствених програмских емисија (нпр. локалне вијести, јављање уживо) или њиховом комбинацијом.

Овакв телевизијски програм могу емитовати јединице које га производе или може бити произведен за пренос преко дистрибутера као што су кабловска предузећа или пружаоци услуга сателитске телевизије.

Програм може бити опште природе или специјализован (нпр. ограниченог формата, као што су вијести, спортски програм, образовни програм или програм за омладину). Овај разред обухвата израду програма који су корисницима доступни бесплатно, као и израду програма за које се плаћа претплата. Овдје се убрајају и видео-програми који се емитују на захтјев корисника.

Овај разред исто тако обухвата емитовање података повезаних са емитовањем телевизијског програма.

Овај разред искључује:

- производњу телевизијских емисија (играних и документарних филмова, емисија уживо, рекламних порука итд.) без њиховог емитовања (видјети: разред 59.11),
- састављање пакета програма и дистрибуцију тих пакета, без израде програма (видјети: област 61).

### 61 Телекомуникације

Ова област обухвата дјелатности пружања телекомуникационе и повезане услужне дјелатности, тј. пренос гласа, података, текста, звука и слике. Уређаји и опрема за пренос помоћу којих се обављају ове дјелатности могу се заснивати на једној или више технологија. Заједничка карактеристика дјелатности разврстаних у овој области је пренос садржаја, без учествовања у његовом стварању. Рашчлањивање ове области се заснива на врсти коришћене инфраструктуре.

У случају преноса телевизијског сигнала, то може обухватити повезивање целокупног телевизијског програма (произведеног у области 60) у пакете програма за дистрибуцију.

#### 61.1 Дјелатности жичане телекомуникације

##### 61.10 Дјелатности жичане телекомуникације

Овај разред укључује:

- дјелатности рада, одржавања или обезбјеђивања приступа опреми потребној за пренос гласа, података, текста, звука и слике коришћењем жичане телекомуникационе инфраструктуре:
  - рад и одржавање уређаја за спајање и пренос, који омогућавају комуникацију од тачке до тачке земаљским линијама, микроталасима или комбинацијом земаљских линија и сателитских веза,
  - рад кабловског система дистрибуције (нпр. за дистрибуцију информација и телевизијских сигнала),
  - телеграфске и остале безвучне комуникационе услуге коришћењем сопствених уређаја.

Уређаји и опрема за пренос помоћу којих се обављају ове дјелатности могу бити засновани на једној или више технологија.

Овај разред такође укључује:

- куповину приступа и мрежног капацитета од власника и мрежних оператора и пружање телекомуникационих услуга предузећима и домаћинствима коришћењем тих капацитета,
- пружање приступа интернету од стране оператора жичане инфраструктуре.



Овај разред искључује:

- препродају телекомуникационог капацитета (видјети: 61.90).

## **61.2 Дјелатности бежичне телекомуникације**

### **61.20 Дјелатности бежичне телекомуникације**

Овај разред укључује:

- дјелатности рада, одржавања или обезбјеђивања приступа опреми потребној за пренос гласа, података, текста, звука и слике коришћењем бежичне телекомуникационе инфраструктуре,
- дјелатности одржавања и рада јавног система за повезивање лица (paging), као и мобилних мрежа и осталих бежичних телекомуникационих мрежа.

Уређаји и опрема који обезбјеђују пренос са одашиљача радио-таласа могу бити засновани на једној или више технологија.

Овај разред такође укључује:

- куповину приступа и мрежног капацитета од власника и мрежних оператера и пружање бежичних телекомуникационих услуга (осим сателитских) предузећима и домаћинствима коришћењем тих капацитета,
- пружање приступа интернету од стране оператера бежичне инфраструктуре.

Овај разред искључује:

- препродају телекомуникационих капацитета (видјети: 61.90).

## **61.3 Дјелатности сателитске телекомуникације**

### **61.30 Дјелатности сателитске телекомуникације**

Овај разред укључује:

- дјелатности рада, одржавања или обезбјеђивања приступа опреми потребној за пренос гласа, података, текста, звука и слике коришћењем сателитске телекомуникационе инфраструктуре,
- испоруку визуелног, звучног или текстуалног програма примљеног путем кабловске мреже, локалних телевизијских станица или радијских мрежа директно потрошачима путем сателитских система. (Јединице које се овдје разврставају у правилу не производе програмски материјал.)

Овај разред такође укључује:

- пружање приступа интернету од стране оператера сателитске инфраструктуре.

Овај разред искључује:

- препродају телекомуникационих капацитета (видјети: 61.90).

## **61.9 Остале телекомуникационе дјелатности**

### **61.90 Остале телекомуникационе дјелатности**

Овај разред укључује:

- пружање специјализованих телекомуникационих услуга, као што су сателитско праћење, телеметрија (даљинско мјерење) и рад радарских станица,
- рад сателитских, крајњих станица и припадајуће опреме повезаних са једним или више земаљских комуникационих система који могу преносити телекомуникације на сателитске системе и примати телекомуникације са сателитских система,
- пружање приступа интернету преко мреже између корисника и давалаца услуге који није у власништву ISP или га не контролише давалац услуга ISP, нпр. приступ интернету бирањем броја (dial-up) итд.,
- пружање телефонског и интернетског приступа помоћу уређаја који су отворени за јавност,
- пружање телекомуникационих услуга преко постојећих телекомуникационих веза:
  - пружање услуга VOIP (Voice Over Internet Protocol - интернетска телефонија),
- препродају телекомуникационих капацитета (тј. куповина и препродаја мрежног капацитета без пружања додатних услуга).

Овај разред искључује:

- пружање приступа интернету од стране оператера телекомуникационе инфраструктуре (видјети: 61.10, 61.20, 61.30).

## **62 Рачунарско програмирање, савјетовање и припадајуће дјелатности**

Ова област обухвата слjedeће дјелатности које обезбјеђују стручност у подручју информационог технологија: развијање, мијењање, тестирање и одржавање софтвера; планирање и израду рачунарских система који повезују рачунарски хардвер, софтвер и комуникационе технологије; управљање и рад са рачунарским системима корисника и/или опремом за обраду података и остале стручне и техничке дјелатности повезане са рачунарима.

### **62.0 Рачунарско програмирање, савјетовање и припадајуће дјелатности**

#### **62.01 Рачунарско програмирање**

Овај разред обухвата дјелатности развијања (писања), мијењања, тестирања и одржавања софтвера.

Овај разред укључује:

- израду структуре и садржаја и/или писање рачунарског кода неопходног за креирање и примјену:
  - системског софтвера (укључујући ажурирање и допуне),
  - апликацијског софтвера (укључујући ажурирање и допуне),
  - базе података,
  - интернетске (web) странице,
- прилагођавање софтвера потребама корисника, тј. мијењање и обликовање постојеће апликације тако да је функционална унутар система информационе околине корисника.

Овај разред искључује:

- издавање софтверских пакета (видјети: 58.29),
- превод или прилагођавање стандардног софтвера за одређено тржиште на сопствени рачун (видјети: 58.29),
- планирање и израду рачунарских система који повезују рачунарски хардвер, софтвер и комуникационе технологије, чак и обезбјеђење софтвера може бити саставни дио ове дјелатности (видјети: 62.02).

### **62.02 Дјелатности савјетовања о рачунарима, тј. о рачунарским системима**

Овај разред обухвата планирање и израду рачунарских система који повезују рачунарски хардвер, софтвер и комуникационе технологије. Услуге могу обухватати са тим повезану обуку корисника.

Овај разред искључује:

- продају рачунарског хардвера или софтвера (видјети: 46.51, 47.41),
- инсталацију главног и сличних рачунара (видјети: 33.20),
- инсталацију (постављање) личних рачунара (видјети: 62.09),
- инсталацију софтвера, услуге опорављања података након пада рачунарског система (видјети: 62.09).

### **62.03 Управљање рачунарском опремом и системом**

Овај разред обухвата дјелатности управљања и рада са рачунарским системом корисника и/или опремом за обраду података, као и припадајуће услуге подршке.

### **62.09 Остале услужне дјелатности које се односе на информационе технологије и рачунаре**

Овај разред обухвата остале дјелатности повезане са информационом технологијом и рачунарима, које нису на другом мјесту разврстане.

Овај разред укључује:

- услуге инсталације софтвера,
- услуге опорављања података након пада рачунарског система,
- услуге инсталације (постављања) личних рачунара.

Овај разред искључује:

- инсталацију главног и сличних рачунара (видјети: 33.20),
- рачунарско програмирање (видјети: 62.01),
- савјетовање о рачунарима (видјети: 62.02),
- управљање рачунарском опремом и системом (видјети: 62.03),
- обраду података и хостинг (видјети: 63.11).

### **63 Информационе услужне дјелатности**

Ова област обухвата дјелатности претраживача интернетских портала, обраде података и хостинга, као и остале дјелатности које прије свега обезбјеђују информације.

#### **63.1 Обрада података, хостинг и припадајуће дјелатности; интернетски портали**

Ова грана обухвата обезбјеђивање инфраструктуре потребне за хостинг, услуге обраде података и припадајуће дјелатности, као и обезбјеђивање алата за претраживање и осталих портала за интернет.

#### **63.11 Обрада података, хостинг и припадајуће дјелатности**

Овај разред укључује:

- обезбјеђивање инфраструктуре потребне за хостинг, обраду података и припадајуће дјелатности,
- специјализоване дјелатности хостинга, као што су:
  - хостинг интернетских страница,
  - услуге континуираног тока података,
  - хостинг апликација,
- пружање апликацијских услуга,
- омогућавање истовремене употребе главног рачунара корисницима,
- дјелатности обраде података:
  - комплетна обрада података које доставља корисник,
  - израда специјализованих извјештаја из података које доставља корисник,

- пружање услуга уноса података.

Овај разред искључује:

- дјелатности, у којима испоручилац користи рачунар само као алат, разврставају се према природи обављене (направљене) услуге.

### 63.12 Интернетски портали

Овај разред укључује:

- рад интернетских страница које се користе претраживачем како би се генерисале и одржавале свеобухватне базе података интернет адреса и садржаја у једноставном формату за претраживање,
- рад осталих интернетских страница које дјелују као портали на интернету, као што су медијске странице које периодично обезбјеђују ажурирани садржај.

Овај разред искључује:

- издавање књига, новина, часописа итд. путем интернета (видјети: област 58),
- емитовање преко интернета (видјети: област 60).

### 63.9 Остале информационе услужне дјелатности

Ова грана обухвата дјелатности новинских агенција и све друге преостале информационе услужне дјелатности.

Ова грана искључује:

- дјелатности библиотека и архива (видјети: 91.01).

### 63.91 Дјелатности новинских агенција

Овај разред укључује:

- дјелатности новинских синдиката (конзорција) и новинских агенција које снабдијевају медије вијестима, фотографијама и репортажама.

Овај разред искључује:

- дјелатности независних (самосталних) фото-репортера (видјети: 74.20),
- дјелатности независних (самосталних) новинара (видјети: 90.03).

### 63.99 Остале информационе услужне дјелатности, д.н.

Овај разред обухвата остале дјелатности информационих услуга које нису разврстане на другом мјесту.

Овај разред укључује:

- услуге телефонских информација путем рачунара,
- услуге тражења информација уз наплату или на основу уговора,
- услуге прикупљања новинских исјечка, тј. новинских изрезака (press clipping) итд.

Овај разред искључује:

- дјелатности позивних центара (видјети: 82.20).

## ПОДРУЧЈЕ К - ФИНАНСИЈСКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ И ДЈЕЛАТНОСТИ ОСИГУРАЊА

Ово подручје обухвата финансијске услужне дјелатности, обухватајући осигурање, реосигурање, дјелатности пензионих фондова и помоћне дјелатности код финансијских услуга.

Ово подручје исто тако обухвата дјелатности посједовања имовине, као што су дјелатности финансијских холдинг друштава и дјелатности трустова, фондова и сличних финансијских субјеката.

### 64 Финансијске услужне дјелатности, осим осигурања и пензионих фондова

Ова област обухвата дјелатности прикупљања и прерасподјеле финансијских средстава, осим за осигурање, пензионе фондове и обавезно социјално осигурање.

Напомена: уређење и организација националних институција имају врло важну улогу код разврставања јединица унутар ове области.

#### 64.1 Новчано пословање

Ова грана обухвата прикупљање финансијских средстава у облику преносивих депозита, тј. средстава која су непромјенива у новчаном смислу и прикупљају се свакодневно, посебно из Централне банке и из нефинансијских извора.

#### 64.11 Дјелатност Централне банке

Овај разред укључује:

- издавање и управљање државним новцем,
- надзор и контролу понуде (испоруке),
- узимање депозита који се користе за поравнавање рачуна између финансијских институција,
- надзор (надгледање) пословања банака,
- управљање међународним резервама државе,
- обављање банкарских послова за државу.

Дјелатности централних банака ће се разликовати из институционалних разлога.

#### 64.19 Остало новчано пословање

Овај разред обухвата прикупљање депозита и/или блиских супститута депозита и одобравање кредитних или зајамских средстава. Одобравање кредита може бити у различитим облицима, као што су зајмови, хипотекарни кредити, кредитне картице итд. Уопштено, те дјелатности проводе монетарне институције које нису централне банке.

Овај разред укључује:

- банке,
- штедионице,
- кредитне организације.

Овај разред такође укључује:

- дјелатности поштанских жиро банака и поштанских штедионица,
- одобравање стамбених кредита од специјализованих депозитних институција,
- дјелатности обраде новчаних налога.

Овај разред искључује:

- одобравање стамбених кредита од специјализованих недепозитних институција (видјети: 64.92),
- дјелатности обраде и извршења трансакција кредитних картица (видјети: 66.19).

#### 64.2 Дјелатности финансијских холдинг друштава

#### 64.20 Дјелатности финансијских холдинг друштава

Овај разред обухвата дјелатности финансијских холдинг друштава, тј. јединица које посједују имовину (контролни удио власничког капитала) групе корпорацијских подружница чија је главна дјелатност власништво над групом. Финансијска холдинг друштва у овом разреду не обезбјеђују никакву другу услугу, осим финансијских предузећима у којима имају већински удио у власничком капиталу, тј. не руководе или не управљају другим јединицама.

Овај разред искључује:

- активно управљање друштвима и предузећима, стратешко планирање и доношење одлука у вези са друштвом (видјети: 70.10).

#### 64.3 Трустови, остали фондови и слични финансијски субјекти

#### 64.30 Трустови, фондови и слични финансијски субјекти

Овај разред обухвата правна лица која су организована ради удруживања вриједносних папира или осталих финансијских средстава, без управљања, у име акционара или корисника. Портфељи су прилагођени купцу како би се постигле одређене инвестиционе карактеристике, као што су диверзификација, ризик, стопа поврата и промјенивост цијена. Ти субјекти остварују добит на каматама, дивидендама и осталим приходима од имовине, али имају мало запослених или немају запослених и немају приход од продаје услуга. Обухвата доље наведене и друге облике инвестиционих фондова.

Овај разред укључује:

- отворене инвестиционе фондове,
- затворене инвестиционе фондове,
- инвестиционе труст фондове на удјеле (фондови повјерења), ("unit investment trust funds"),
- трустове, посједовне или заступничке рачуне, који послују у име корисника према условима трустовског уговора или споразума о заступању.

Овај разред искључује:

- узајамне фондове, трустове и остале фондове који остварују приход од продаје производа или услуге (видјети: разред КД-а према њиховој главној дјелатности),
- дјелатности финансијских холдинг друштава (видјети: 64.20),
- пензионе фондове (видјети: 65.30),
- управљање фондовима (видјети: 66.30).

#### 64.9 Остале финансијске услужне дјелатности, осим осигурања и пензионих фондова

Ова грана обухвата финансијске услужне дјелатности, осим оних које обављају монетарне институције.

Ова грана искључује:

- осигурање и пензионе фондове (видјети: област 65).

#### 64.91 Финансијски закуп (лизинг)

Овај разред укључује:

- лизинг, при чему рок закупа приближно покрива очекивани вијек трајања средстава, а закупца стиче све користи при њиховој употреби и преузима сав ризик повезан са њиховим власништвом. Власништво се може и не мора на крају пренијети на закупца. Такав лизинг покрива све или готово све трошкове, укључујући камате.

Овај разред искључује:

- оперативни лизинг (видјети: област 77), према врсти производа који се даје у закуп.

**64.92 Остало одобравање кредита**

Овај разред укључује финансијске услужне дјелатности које се прије свега односе на давање зајмова од институција које нису укључене у монетарно посредовање, гдје одобравање кредита може бити у различитим облицима као што су зајмови, хипотекарни кредити, кредитне картице итд.

Укључује сљедеће врсте услуга:

- одобравање потрошачких кредита,
- финансирање међународне трговине,
- дугорочно финансирање индустрије путем индустријских банака,
- позајмљивање новца изван банкарског система,
- одобравање стамбених кредита од специјализованих недепозитних институција,
- дјелатности залагаоница и залагаоничара.

Овај разред искључује:

- одобравање стамбених кредита од специјализованих институција, које исто тако узимају депозит (видјети: 64.19),
- оперативни лизинг, према врсти робе која се даје у закуп (видјети: област 77),
- дјелатности давања новчане помоћи (донација) од стране чланских организација (видјети: 94.99).

**64.99 Остале финансијске услужне дјелатности, осим осигурања и пензионих фондова, д.п.**

Овај разред укључује:

- остале финансијске услужне дјелатности које се прије свега односе на расподелу средстава различитих од давања зајмова:
  - дјелатности факторинга (наплатна потраживања и наплатно-кредитно пословање),
  - уговарање каматних и девизних конверзија ("swap" аранжмана), опција и других инструмената за превазилажење (покривање) ризика,
  - дјелатности трговине полисама животног осигурања других лица,
- дјелатности улагања за сопствени рачун путем предузећа за капитална улагања, инвестиционих удружења итд.

Овај разред искључује:

- финансијски лизинг (видјети: 64.91),
- посредовање у пословању вриједносних хартијама за туђи рачун (видјети: 66.12),
- трговину, закуп, изнајмљивање и посредовање у пословању са некретностима (видјети: област 68),
- наплату мјеница без преузимања дуга (видјети: 82.91),
- дјелатности давања новчане помоћи (донација) од стране чланских организација (видјети: 94.99).

**65 Осигурање, реосигурање и пенzioni фондови, осим обавезног социјалног осигурања**

Ова област обухвата преузимање ризика за рентно осигурање, за полисе осигурања и улагање премија осигурања ради јачања портфеља финансијске имовине која ће се моћи употребљавати у случају будућих захтјева за надокнаду штете. Обухваћено је директно осигурање и реосигурање.

**65.1 Осигурање**

Ова грана обухвата животно осигурање, са или без значајнијег елемента штедње и остала осигурања.

**65.11 Животно осигурање**

Овај разред укључује:

- преузимање ризика за полисе рентног осигурања и полисе животног осигурања, полисе осигурања прихода због неспособности за рад, полисе осигурања за случај смрти и инвалидитета од посљедица несретног случаја (са или без значајнијег елемента штедње).

**65.12 Остало осигурање**

Овај разред укључује:

- услуге осигурања, осим животног осигурања:
  - осигурање од несрећа и пожара,
  - здравствено осигурање,
  - осигурање путовања,
  - осигурање имовине,
  - осигурање друског, поморског и авио-саобраћаја,
  - осигурање од финансијских губитака и осигурање одговорности.

Овај разред искључује:

- дјелатности обавезног социјалног осигурања (видјети: 84.30),
- дјелатност реосигурања (видјети: 65.20).

**65.2 Реосигурање****65.20 Реосигурање**

Овај разред укључује:

- дјелатности преузимања свих или дијела ризика повезаних са постојећим полисама осигурања које су изворно склопљене са другим осигуравајућим друштвима

**65.3 Пенzioni фондови****65.30 Пенzioni фондови**

Овај разред обухвата правне субјекте (тј. фондове, планове и/или програме) који су организовани како би осигурали пензије искључиво за запослене или чланове. Овдје су обухваћени пензионни планови са дефинисаним приходима, као и индивидуални планови у којима је приход једноставно дефинисан доприносима чланова.

Овај разред укључује:

- планове прихода за запослене,
- пензионе фондове и планове,
- планове пензионисања.

Овај разред искључује:

- управљање пензионим фондовима (видјети: 66.30),
- програме обавезног социјалног осигурања (видјети: 84.30).

**66 Помоћне дјелатности у финансијским услугама и дјелатности осигурања**

Ова област обухвата пружање услуга које су обухваћене у или су уско повезане са финансијским услужним дјелатностима, али оне саме нису финансијске услуге. Основна подјела ове области извршена је према врсти финансијске трансакције или врсти финансирања.

**66.1 Помоћне дјелатности у финансијским услугама, осим осигурања и пензионих фондова**

Ова грана обухвата припремање физичких или електронских тржишта за потребе куповине или продаје акција, опција на акције, обвезница или робних уговора.

**66.11 Пословање финансијског тржишта**

Овај разред обухвата пословање и надзор финансијских тржишта, осим оних које обављају државни органи.

Овај разред укључује:

- берзе робних уговора (робе),
- терминске берзе робних уговора (робе),
- берзе вриједносних хартија,
- берзе акција,
- берзе опција на акције или робних опција.

**66.12 Посредовања у пословима са хартијама од вриједности и робним уговорима**

Овај разред укључује:

- пословање на финансијским тржиштима у име других (нпр. посредовање у пословима са акцијама - берзанско посредовање) и припадајуће дјелатности,
- посредовање хартијама од вриједности,
- посредовање робним уговорима,
- дјелатности мјењачница итд.

Овај разред искључује:

- пословање на финансијском тржишту за сопствени рачун (видјети: 64.99),
- управљање портфељом, уз наплату или на основу уговора (видјети: 66.30).

**66.19 Остале помоћне дјелатности у финансијским услугама, осим осигурања и пензионих фондова**

Овај разред обухвата остале помоћне дјелатности у финансијском посредовању које нису на другом мјесту класификоване.

Овај разред укључује:

- дјелатности обраде и извршења финансијских трансакција, укључујући и трансакције кредитним картицама,
- обрачун и поравнање послова са хартијама од вриједности,
- услуге инвестиционих саветника,
- дјелатности саветника и посредника у пословању хипотекама.

Овај разред такође укључује:

- услуге повјереника и чувања (надзора) хартија од вриједности, уз наплату или на основу уговора.

Овај разред искључује:

- дјелатности заступника (агената) и посредника осигурања (видјети: 66.22),
- управљање фондовима (видјети: 66.30).

**66.2 Помоћне дјелатности у осигурању и пензионим фондовима**

Ова грана обухвата дјелатности заступника (агената), посредника (брокера) у продаји ренте и полиса осигурања или услуга повеза-



них са накнадама запослених, осигурањем и пензијама, као што су рјешавање жалби и управљање за трећа лица.

#### 66.21 Процјена ризика и штете

Овај разред обухвата пружање административних услуга осигурања, као што су процјена и подмирење потраживања од осигурања.

Овај разред укључује:

- процјену потраживања од осигурања:
  - процјену одштете,
  - процјену ризика,
  - обрачун ризика и штете,
  - процјену хаварије и губитка,
- подмирење потраживања од осигурања.

Овај разред искључује:

- процјену некретнина (видјети: 68.31),
- процјену за остале сврхе (видјети: 74.90),
- дјелатности истраживања (видјети: 80.30).

#### 66.22 Дјелатности заступника и посредника у осигурању

Овај разред укључује:

- дјелатности заступника (агената) и посредника (брокера) у осигурању приликом продаје или преговарања о рентима и о полисама осигурања и реосигурања.

#### 66.29 Остале помоћне дјелатности у осигурању и пензионим фондовима

Овај разред укључује:

- дјелатности које су укључене у или су уско повезане са осигурањем и пензионим фондовима (осим финансијског посредовања, процјене одштете и дјелатности агената осигурања):
  - административне услуге у вези са спасавањем имовине у случају несреће,
  - актуарске услуге (услуге процјенивача ризика).

Овај разред искључује:

- дјелатности поморског спасавања (видјети: 52.22).

#### 66.3 Дјелатности управљања фондовима

##### 66.30 Дјелатности управљања фондовима

Овај разред обухвата дјелатности управљања портфељом и фондовима, уз наплату или на основу уговора, за појединце, предузећа и остале. То подразумева намјенско трошење и дистрибуцију новчаних средстава у складу са намјеном организације фонда и извршењем буџета.

Овај разред укључује:

- управљање узајамним фондовима,
- управљање осталим инвестиционим фондовима,
- управљање пензионим фондовима.

#### ПОДРУЧЈЕ L - ПОСЛОВАЊЕ НЕКРЕТНИМА

Ово подручје обухвата дјелатности закуподавца, заступника (агента) и/или посредника (брокера) у једној или више сљедећих дјелатности: продаја или куповина некретнина, изнајмљивање некретнина, пружање осталих услуга везаних за пословање некретнинама, као што су процјена некретнина или услуге посредника (заступника) у вези са уложеним некретнинама. Дјелатности у овом подручју могу се обављати са сопственим или закупљеним некретнинама, уз наплату или на основу уговора. Исто тако, у ово подручје спада и изградња грађевина у комбинацији са задржавањем власништва над некретнином или изнајмљивањем (давањем у закуп) такве некретнине.

Ово подручје обухвата и управљање некретнинама.

#### 68 Пословање некретнинама

##### 68.1 Куповина и продаја сопствених некретнина

##### 68.10 Куповина и продаја сопствених некретнина

Овај разред укључује:

- куповину и продају сопствених некретнина:
  - стамбених зграда и станова,
  - нестамбених зграда, обухватајући просторе (хале) за изложбе, складишта, игралишта и трговачке (тржне) центре,
  - земљиште.

Овај разред такође укључује:

- парцелизацију земљишта без опремања земљишта потребном инфраструктуром.

Овај разред искључује:

- организацију извођења пројеката за зграде у циљу касније продаје грађевина (видјети: 41.10),
- парцелизацију земљишта и опремање земљишта потребном инфраструктуром (видјети: 42.99).

##### 68.2 Изнајмљивање и пословање сопственим некретнинама или некретнинама узетим у закуп (лизинг)

##### 68.20 Изнајмљивање и пословање сопственим некретнинама или некретнинама узетим у закуп (лизинг)

Овај разред укључује:

- изнајмљивање и управљање сопственим некретнинама или некретнинама узетим у закуп (лизинг):
  - стамбеним зградама и становима,
  - нестамбеним зградама, укључујући просторе (хале) за изложбе, складишта,
  - земљиштем,
- изнајмљивање кућа, намјештених или ненамјештених станова или апартмана на дуже коришћење, у правилу на мјесечном или годишњем основу.

Овај разред такође укључује:

- организацију извођења пројекта за зграде ради личног пословања,
- изнајмљивање простора за стамбене покретне куће.

Овај разред искључује:

- пружање краткотрајнијих услуга смјештаја у хотелима, викендицама, собама за изнајмљивање, камповима и другим нестамбеним просторима (видјети: област 55).

#### 68.3 Пословање некретнинама уз наплату или на основу уговора

##### 68.31 Агенције за некретнине

Овај разред обухвата дјелатности пословања некретнинама које обављају агенције за некретнине.

Овај разред укључује:

- посредовање у куповини, продаји и изнајмљивању некретнина, уз наплату или на основу уговора,
- савјетовање и услуге процјене при куповини, продаји и изнајмљивању некретнина, уз наплату или на основу уговора,
- дјелатности посредника (esktrow агената) које су у вези са чувањем некретнина датих као залог.

Овај разред искључује:

- правне дјелатности (видјети: 69.10).

##### 68.32 Управљање некретнинама уз наплату или на основу уговора

Овај разред укључује:

- агенције за наплату изнајмљених некретнина.

Овај разред искључује:

- правне дјелатности (видјети: 69.10),
- помоћне дјелатности у зградама (комбинација услуга, као што су унутрашње чишћење, одржавање и мање поправки, одлагање отпада, надзор и обезбјеђење), (видјети: 81.10),
- управљање касарнама, затворима и другим објектима и њиховом опремом (осим управљања рачунарском опремом и системом), (видјети: 81.10).

#### ПОДРУЧЈЕ M - СТРУЧНЕ, НАУЧНЕ И ТЕХНИЧКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

Ово подручје обухвата специјализоване стручне, научне и техничке дјелатности. Те дјелатности захтијевају висок степен усавршавања и пружају корисницима стручно знање и вјештине.

##### 69 Правне и рачуноводствене дјелатности

Ова област обухвата правно заступање интереса једне странке против интереса друге странке, пред судом или пред другим правним органима, од стране или под надзором лица који су чланови адвокатске коморе, а баве се савјетовањем и заступањем у грађанским споровима, савјетовањем и заступањем у кривичним споровима, као и савјетовањем и заступањем у споровима везаним за радне односе.

Исто тако, ова област обухвата израду правних докумената, као што су уговори о оснивању пословних субјеката, уговори о партнерству или слични документи у вези са оснивањем пословних субјеката, патената и ауторских права, припрему уговора (нпр. уговора о поклону), тестамената, уговора о старатељству итд., као и остале дјелатности јавних нотара, нотара грађанског права, мировних судија и судских службеника, арбитра, ревизора и вјештака.

Исто тако, ова област обухвата рачуноводствене и књиговодствене услуге, као што су ревизија рачуноводствених евиденција, израда финансијских извјештаја и вођење пословних књига.

##### 69.1 Правне дјелатности

##### 69.10 Правне дјелатности

Овај разред укључује:

- правно заступање интереса једне странке против интереса друге странке пред судом или пред другим правним органима

од стране или под надзором лица који су чланови адвокатске коморе:

- савјетовање и заступање у грађанским споровима,
- савјетовање и заступање у кривичним споровима,
- савјетовање и заступање у споровима везаним за радне односе,
- правно савјетовање и израду правних докумената:
  - уговора о оснивању пословних субјеката, уговора о партнерству или сличних докумената у вези са оснивањем пословних субјеката,
  - патената и ауторских права,
  - припрему уговора (нпр. уговора о поклону), тестамената, уговора о старатељству итд.,
- остале дјелатности јавних нотара, нотара грађанског права, мировних судија и судских службеника, арбитра, ревизора и вјештака.

Овај разред искључује:

- рад судова (видјети: 84.23).

#### **69.2 Рачуноводствене, књиговодствене и ревизорске дјелатности; дјелатности савјетовања који се односе на порез**

#### **69.20 Рачуноводствене, књиговодствене и ревизорске дјелатности; дјелатности савјетовања који се односе на порез**

Овај разред укључује:

- евидентирање комерцијалних трансакција пословних или других јединица,
- припрему или ревизију финансијских извјештаја,
- контролу, тј. преглед и верификацију исправности финансијских извјештаја,
- припремање личних и пословних пријава за плаћање пореза,
- дјелатности савјетовања и заступања клијената пред пореским органима.

Овај разред искључује:

- дјелатности обраде података и табелирање (видјети: 63.11),
- пословно савјетовање које се односи на рачуноводствени систем и поступке контроле буџета (видјети: 70.22),
- наплату рачуна (видјети: 82.91).

#### **70 Управљачке дјелатности; савјетовање које се односи на управљање**

Ова област обухвата савјетовање и пружање помоћи предузећима и другим организацијама о питањима која се односе на управљање, као што су стратешко и организационо планирање; финансијско планирање и планирање буџета; маркетиншки циљеви и политика; политика, пракса и планирање које се односи на људске потенцијале; израда планова производње; контрола планирања.

Исто тако, ова област обухвата надзор и управљање другим јединицама истог друштва или предузећа, тј. дјелатности управе (главне канцеларије).

#### **70.1 Дјелатности управљања**

#### **70.10 Дјелатности управљања**

Овај разред обухвата надзор и управљање другим јединицама исте компаније или предузећа; предузимање стратешких или организационих планова и доношење одлука везано за друштво или предузеће; обављање оперативне контроле и вођења свакодневних послова њихових припадајућих јединица.

Овај разред укључује:

- дјелатности главне канцеларије,
- дјелатности централизоване административне канцеларије,
- дјелатности корпоративне канцеларије,
- дјелатности подручних и регионалних канцеларија,
- дјелатности управљања подружним канцеларијама (јединицама).

Овај разред искључује:

- дјелатности финансијских холдинг друштава која се не баве управљањем (видјети: 64.20).

#### **70.2 Дјелатности савјетовања које се односи на управљање**

#### **70.21 Односи с јавношћу и дјелатности саопштавања**

Овај разред обухвата савјетовање, усмјеравање и пружање оперативне помоћи, обухватајући дјелатности лобирања, предузећима и другим организацијама у односима са јавношћу и дјелатностима саопштавања.

Овај разред искључује:

- дјелатности агенција за рекламу и пропаганду и услуге оглашавања преко медија (видјети: 73.1),
- истраживање тржишта и испитивање јавног мњења (видјети: 73.20).

#### **70.22 Савјетовање које се односи на пословање и остало управљање**

Овај разред обухвата савјетовање, усмјеравање и пружање оперативне помоћи предузећима и другим организацијама о питањима која се односе на управљање, као што је стратешко и организационо планирање, пословни реинжењеринг, промјена система управљања, смањење трошкова и остала финансијска питања; маркетиншки циљеви и политика; политика, пракса и планирање који се односе на људске потенцијале; стратегија накнада и пензионисања; израда планова производње и контрола планирања.

Пословне услуге могу обухватати савјетовање, усмјеравање или пружање оперативне помоћи предузећима, пословним и јавним службама.

Овај разред укључује:

- израду рачуноводствених система (метода или процедура), програма за књиговодство трошкова, поступака буџетске контроле,
- савјете и помоћ пословним и јавним службама у планирању, организацији, ефикасности и контроли, информисању управе итд.

Овај разред искључује:

- израду рачунарских софтвера за рачуноводствене системе (видјети: 62.01),
- правно савјетовање и заступање (видјети: 69.10),
- рачуноводствене, књиговодствене и ревизијске дјелатности, савјетовање о порезу (видјети: 69.20),
- савјетовање повезано са архитектонским и инжењерским дјелатностима (видјети: 71.11 и 71.12),
- савјетовање у области заштите животне средине, пољопривреде, безбједности и сличне дјелатности савјетовања (видјети: 74.90),
- савјетовање које се односи на савјетовање руководиоца и њихово запошљавање (видјети: 78.10),
- дјелатности савјетовања у подручју образовања (видјети: 85.60).

#### **71 Архитектонске и инжењерске дјелатности; техничко испитивање и анализа**

Ова област обухвата архитектонске услуге, инжењерске услуге, услуге израде нацрта (пројектовање), услуге грађевинског надзора, премјеравања земљишта (геометарско мјерење) и картографске услуге.

Ова област обухвата и услуге извођења физичких, хемијских и других аналитичких испитивања.

#### **71.1 Архитектонске и инжењерске дјелатности и с њима повезано техничко савјетовање**

Ова грана обухвата архитектонске и инжењерске услуге, услуге израде нацрта (пројектовања), услуге грађевинског надзора, премјеравања (геометарско мјерење), картографске услуге и сличне услуге.

#### **71.11 Архитектонске дјелатности**

Овај разред укључује:

- дјелатности архитектонског савјетовања:
  - израду нацрта (пројектовање) зграда,
  - просторно планирање, урбанистичко планирање и пројектовање предјела.

Овај разред искључује:

- дјелатности савјетника за рачунаре (видјети: 62.02 и 62.09),
- уређење интеријера (видјети: 74.10).

#### **71.12 Инжењерске дјелатности и с њима повезано техничко савјетовање**

Овај разред укључује:

- техничко пројектовање (тј. примјена закона физике и принципа инжењерства код пројектовања машина, материјала, инструмената, структура, процеса и система) и дјелатности савјетовање за:
  - пројекте израде машина, индустријских процеса и постројења,
  - пројекте из области нискоградње, хидроградње, саобраћаја,
  - пројекте из подручја управљања водама,
  - израду и реализацију пројеката (елабората), обухватајући надзор као фазу реализације пројеката, из подручја енергетике, електрике, електронике, рударства, геологије, хемије, технологије, машинства, индустрије, систем инжењеринга и безбједносног инжењеринга,
- израду пројеката климатизације, хлађења, пројеката за санитарну контролу, контролу загађења и пројекте акустичности итд.,
- геофизичка, геолошка и сеизмичка истраживања и мјерења,

- дјелатности геодетског истраживања:
  - премјеравање земљишта и граница,
  - хидролошко мјерење,
  - истраживање подземних површина,
  - картографско и просторно снимање.

Овај разред искључује:

- пробно бушење које се односи на рударство (видјети: 09.10 и 09.90),
- развој или издавање повезаних софтвера (видјети: 58.29 и 62.01),
- дјелатности саветника за рачунаре (видјети: 62.02 и 62.09),
- техничко испитивање (видјети: 71.20),
- дјелатности истраживања и развоја које се односе на инжењерство (видјети: 72.19),
- индустријски дизајн (видјети: 74.10),
- фотографисање из ваздуха (видјети: 74.20).

## 71.2 Техничко испитивање и анализа

### 71.20 Техничко испитивање и анализа

Овај разред укључује:

- акустичко и вибрацијско испитивање,
- извођење физичких, хемијских и осталих аналитичких испитивања свих врста материјала и производа, као што су:
  - акустичка и вибрацијска испитивања,
  - испитивање састава и чистоће минерала, руда, нафте и нафтних деривата итд.,
  - испитивање хигијене хране, обухватајући ветеринарско испитивање и контролу која се односи на производњу хране,
  - испитивање физичких карактеристика свих врста материјала, као што су снага, тврдоћа, трајност, радиоактивност итд.,
  - испитивање квалитета, квантитета и поузданости,
  - испитивање карактеристика готових машина и опреме: мотора, аутомобила, електронске опреме итд.,
  - радиографско испитивање вара и спојева,
  - анализа недостатака,
  - испитивање и мјерење еколошких показатеља: загађења ваздуха и воде итд.,
  - испитивање и контрола уређаја за мјерења температуре и притиска,
  - испитивања и мјерења електроенергетских и других енергетских постројења, уређаја, опреме и инсталација,
- издавање сертификата за производе, обухватајући потрошачку робу, моторна возила, авионе, контејнере под притиском, нуклеарна постројења итд.,
- редовни технички преглед моторних возила у циљу безбједности на путу,
- испитивање употребом модела (нпр. авиона, бродова, брана итд.),
- рад полицијских лабораторија.

Овај разред искључује:

- испитивање животињских узорака (видјети: 75.00),
- дијагностику, испитивање и анализу медицинских и стоматолошких узорака (видјети: 86).

## 72 Научно истраживање и развој

Ова област укључује три врсте дјелатности на подручју истраживања и развоја:

- 1) основно истраживање: експериментални и теоријски рад намијењен првенствено стицању нових знања о темељним основама појава и уоченим чињеницама, независно о конкретној примјени или употреби;
- 2) примјењено истраживање: изворно истраживање намијењено стицању новог знања, првенствено усмјерено на остваривање одређеног практичног циља;
- 3) експериментални развој: системски рад, уз коришћење постојећих знања стечених истраживањем и/или практичним искуством, усмјерен на производњу нових материјала, производа и уређаја, увођењем нових поступака, система и услуга и битно унапређење оних који се већ производе или су већ уведени.

Дјелатности на подручју истраживања и развоја из ове области подијелене су у двије категорије: природне науке, техничке и технолошке науке, као и друштвене и хуманистичке науке.

Ова област искључује:

- истраживање тржишта (видјети: 73.20).

### 72.1 Истраживање и експериментални развој у природним, техничким и технолошким наукама

Ова грана обухвата основна истраживања, примјењена истраживања и експериментални развој у природним, техничким и технолошким наукама.

### 72.11 Истраживање и експериментални развој у биотехнологији

Овај разред укључује истраживање и експериментални развој у биотехнологији:

- DNK/RNK: геномика, фармакогеномика, генетске пробе, генетски инжењеринг, секвенционисање/синтеза/умножавање (амплификација) DNK и RNK, профилирање експресије гена и употреба антисенс технологије,
- протеини и остале молекуле: секвенционисање/синтеза/инжењеринг протеина и пептида (обухватајући велике молекуле хормона); побољшање методе преноса великих молекула лијека; протеомика, изолација и прочишћавање протеина, станична сигнализација, идентификација станичних рецептора,
- култура станица, ткива и инжењеринг: рад са станичним културама и културама ткива, ткивни инжењеринг (обухватајући елементе ткива и биомедицински инжењеринг), хелијска фузија, стимуланси за вакцине/подизање имунитета, култивисање ембрија,
- биотехнолошке технике: ферментација употребом биореактора, биолошка обрада, биолошка екстракција, биолошко бијељење, биолошко одсумпоравање, биоремедијација, биофилтрација, фиторемедијација,
- генетски и RNK вектори: генетска терапија, вирусни вектори,
- биоинформатика: израда базе података о геонимима и протеинским секвенцама; моделовање сложених биолошких процеса, обухватајући биолошке системе,
- нанобиотехнологија: примјењује алате и процесе нано и микротехнологије за израду уређаја за истраживање биолошких система и примјену у фармацији, дијагностици итд.

### 72.19 Остало истраживање и експериментални развој у природним, техничким и технолошким наукама

Овај разред укључује:

- истраживање и експериментални развој у природним, техничким и технолошким наукама, осим истраживања и експерименталног развоја у биотехнологији:
  - истраживању и развоју у природним наукама,
  - истраживању и развоју у техничким и технолошким наукама,
  - истраживању и развоју у медицинским наукама,
  - истраживању и развоју у пољопривредним наукама,
  - мултидисциплинарном истраживању и развоју претежно у природним, техничким и технолошким наукама.

### 72.2 Истраживање и експериментални развој у друштвеним и хуманистичким наукама

#### 72.20 Истраживање и експериментални развој у друштвеним и хуманистичким наукама

Овај разред укључује:

- истраживање и развој у друштвеним наукама,
- истраживање и развој у хуманистичким наукама,
- мултидисциплинарно истраживање и развој претежно у друштвеним и хуманистичким наукама.

Овај разред искључује:

- истраживање тржишта (видјети: 73.20).

### 73 Реклама, пропаганда и истраживање тржишта

Ова област обухвата осмишљавање рекламних кампања и њихово пласирање у часописима, новинама, на радију и телевизији или другим медијима, као и креирање и постављање реклама на отвореном простору.

#### 73.1 Реклама и пропаганда

##### 73.11 Агенције за рекламу и пропаганду

Овај разред обухвата цијели спектар услуга рекламирања и пропаганде (путем сопственог капацитета предузећа или на основу подуговора), обухватајући сајетовање, креативне услуге, израду рекламног и пропагандног материјала и куповине.

Овај разред укључује:

- креирање и спровођење рекламне и пропагандне кампање:
  - креирање и постављање реклама у новинама, часописима, на радију, телевизији, интернету и осталим медијима,
  - креирање и постављање реклама на отвореном простору, нпр. огласних плоча, панова, саопштења, излога, осликавање аутомобила и аутобуса у изложбеним дворанама итд.,
  - рекламирање из ваздуха,
  - дистрибуцију рекламног и пропагандног материјала или узорака,
  - уређивање штандова и осталих изложбених објеката и простора,



• вођење маркетиншких кампања и остале услуге представљања (оглашавања) који имају за циљ привлачење и задржавање купаца:

- промоцију производа,
- маркетинг на мјесту продаје,
- представљање (оглашавање) директно поштом,
- маркетиншко саветовање.

Овај разред искључује:

- издавање рекламног и пропагандног материјала (видјети: 58.19),
- снимање рекламних и пропагандних порука за телевизију и филм (видјети: 59.11),
- снимање рекламних и пропагандних порука за радио (видјети: 59.20),
- истраживање тржишта (видјети: 73.20),
- израду рекламних фотографија (видјети: 74.20),
- организацију састанака и пословних сајмова (видјети: 82.30),
- поштанске услуге, као што су разврставање, адресирање итд. (видјети: 82.19).

### 73.12 Услуге оглашавања (представљања) преко медија

Овај разред укључује:

- оглашавање (представљање) преко медија, тј. продају времена и простора за различите врсте медијског представљања (оглашавања).

Овај разред искључује:

- продају времена или простора за оглашавање (представљање) директно од стране власника (издавача итд.), (видјети: одговарајући разред дјелатности),
- односе са јавношћу и дјелатности саопштавања (видјети: 70.21).

### 73.2 Истраживање тржишта и испитивање јавног мњења

#### 73.20 Истраживање тржишта и испитивање јавног мњења

Овај разред укључује:

- истраживање тржишног потенцијала, обавијештеност, прихваћеност и препознатљивост производа и услуга, куповинске навике потрошача и циљу унапређења продаје и развоја нових производа и услуга, обухватајући статистичке анализе резултата,
- испитивање јавног мњења о политичким, економским и друштвеним питањима, као и статистичку анализу испитивања.

### 74 Остале стручне, научне и техничке дјелатности

Ова област обухвата пружање стручних, научних и техничких услуга (осим правних и рачуноводствених дјелатности; архитектонских и инжењерских дјелатности; техничког испитивања и анализе, управљања и саветовања које се односе на управљање; истраживање, развој, рекламне и пропагандне дјелатности).

#### 74.1 Специјализоване дизајнерске дјелатности

##### 74.10 Специјализоване дизајнерске дјелатности

Овај разред укључује:

- модни дизајн тканина, одјеће, обуће, накита, намјештаја и других предмета (опreme) за интеријере, осталих модних производа, као и других производа за личну потрошњу или домаћинство,
- индустријски дизајн, тј. израду и развој нацрта и спецификација који оптимализују употребу, вриједност и изглед производа, укључујући избор материјала, механизма, облика, боје и начина површинске обраде производа, а узимајући у обзир људске особине и потребе, безбједност, тржишну занимљивост код дистрибуције, употребе и одржавање производа,
- услуге графичког дизајна,
- дјелатности уређења интеријера.

Овај разред искључује:

- израду и програмирање интернетских страница (видјети: 62.01),
- архитектонско пројектовање (видјети: 71.11),
- техничко пројектовање тј. примјену закона физике и принципе инжењерског пројектовања машина, материјала, инструмената, структуре, процеса и система (видјети: 71.12).

#### 74.2 Фотографске дјелатности

##### 74.20 Фотографске дјелатности

Овај разред укључује:

- израду фотографија у комерцијалне сврхе и за потрошаче:
  - израду фотографија за пасош, школу, вјенчања итд.,
  - израду фотографија за комерцијалне сврхе, за потребе издаваштва, модне, туристичке сврхе и пословање са некретнинама,

- снимање из ваздуха (аерофото снимање),
- видео снимање важних догађаја: вјенчања, састанци итд.,

• обраду филмова:

- развијање, израду и повећавање фотографија са негатива или филмова преузетих од клијената,
- дјелатности лабораторије за развијање филмова и израду фотографија,
- дјелатности фото-студија за израду фотографија (који нису дио продавница фотографске опреме),
- монтирање дијапозитива,
- копирање и рестаурација или ретуширање фотографија,

• дјелатности фото репортера.

Овај разред такође укључује:

- микрофилмисање докумената.

Овај разред искључује:

- обраду играних филмова који се односе на филмску и телевизијску индустрију (видјети: 59.12),
- дјелатности картографског и просторног информисања (видјети: 71.12),
- рад фото-аутомата на кованице (самопослуживање), (видјети: 96.09).

### 74.3 Дјелатности преводилаца и тумача

#### 74.30 Дјелатности преводилаца и тумача

#### 74.9 Остале стручне, научне и техничке дјелатности, д.н.

##### 74.90 Остале стручне, научне и техничке дјелатности, д.н.

Овај разред обухвата разне услужне дјелатности које се обично пружају комерцијалним потрошачима. Обухватајући дјелатности које захтијевају веће стручне, научне и техничке вјештине, међутим, не обухватајући текуће, рутинске послове који су обично краткотрајани.

Овај разред укључује:

- дјелатности пословног посредовања, тј. организацију куповине и продаје малих и средњих пословних субјеката, обухватајући и приватне праксе, осим посредовања у пословању некретнинама,
- дјелатности посредовања у вези са патентима (организовање куповине и продаје патената),
- дјелатности процјене, осим за некретнине или осигурање (нпр. за антиквитете, накит итд.),
- ревизију рачуна и информације о накнадама за превоз робе,
- дјелатност временске прогнозе,
- саветовање у подручју заштите и безбједности,
- саветовање у подручју пољопривреде,
- саветовање у подручју заштите животне средине,
- остало техничко саветовање,
- дјелатности саветника, осим у подручју архитектонских дјелатности, инжењерства и пословног управљања,
- дјелатности квантитативних процјенивача.

Овај разред такође укључује:

- дјелатности агената и агенција који заступају лица у циљу добијања ангажмана у филмским, позоришним или другим представама или у спорту и пласирању књига, играказа, умјетничких дјела, фотографије итд., издавачима, редитељима итд.

Овај разред искључује:

- трговину на велико половним моторним возилима путем аукције (видјети: 45.1),
- аукције преко интернета (у вези са трговином на мало), (видјети: 47.91),
- дјелатности аукцијских кућа у вези са трговином на мало (видјети: 47.79),
- дјелатности посредника у пословању некретнинама (видјети: 68.31),
- књиговодствене дјелатности (видјети: 69.20),
- саветовање у вези са пословањем и осталим управљањем (видјети: 70.22),
- архитектонске дјелатности, инжењерство и техничко саветовање (видјети: 71.1),
- израду нацрта за машине и индустријски дизајн (видјети: 71.12 и 74.10),
- ветеринарско испитивање и контролу производње хране (видјети: 71.20),
- креирање и постављање реклама у медијима и на отвореним просторима (видјети: 73.11),
- уређивање штандова и осталих изложбених објеката и простора (видјети: 73.11),

- организовање састанака и пословних сајмова (видјети: 82.30),
- дјелатности независних (самосталних) аукционара (видјети: 82.99),
- управљање програмима лојалности (видјети: 82.99),
- савјетовање које се односи на кредитирање и дуговања (видјети: 88.99).

#### 75 Ветеринарске дјелатности

Ова област обухвата дјелатности ветеринарско-здравствене заштите и контроле стоке, перади и осталих животиња или кућних љубимаца. Ове дјелатности обављају дипломирани ветеринари у ветеринарским станицама и болницама, као и приликом посјета пољопривредним газдинствима, штенарама, домовима, у приватним ветеринарским ординацијама и операционим салама или на другом мјесту.

Ова област исто тако обухвата и дјелатности превоза обољелих животиња.

#### 75.0 Ветеринарске дјелатности

##### 75.00 Ветеринарске дјелатности

Овај разред укључује:

- дјелатности ветеринарско-здравствене заштите и контроле стоке, перади и осталих животиња,
- дјелатности ветеринарско-здравствене заштите и контроле кућних љубимаца.

Ове дјелатности обављају дипломирани ветеринари у ветеринарским станицама и болницама, као и приликом посјете пољопривредним газдинствима, штенарама, кућама, у приватним ветеринарским ординацијама и операционим салама или на другом мјесту.

Овај разред такође укључује:

- дјелатности ветеринарских асистената или помоћног ветеринарског особља,
- клиничко-патолошке и друге дијагностичке дјелатности које се односе на животиње,
- дјелатности превоза обољелих животиња.

Овај разред искључује:

- исхрану и смјештај стоке, перади и осталих животиња без здравствене заштите (видјети: 01.62),
- шишање оваца (видјети: 01.62),
- услуге тестирања стада, вођења стада, услуге изнајмљивања поља за испашу, кастрирање перади (видјети: 01.62),
- дјелатности које се односе на вјештачко осјемењивање (видјети: 01.62),
- дјелатности смјештаја и исхране кућних љубимаца без здравствене заштите (видјети: 96.09).

#### ПОДРУЧЈЕ N - АДМИНИСТРАТИВНЕ И ПОМОЋНЕ УСЛУЖНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

Ово подручје обухвата различите дјелатности које подупиру опште послове. Те дјелатности се разликују од оних у подручју M с обзиром на то да њихова главна намена није пренос специјализованог знања.

##### 77 Дјелатности изнајмљивања и давања у закуп (лизинг)

Ова област обухвата дјелатност изнајмљивања и давања у закуп (лизинг) материјалних аката и нефинансијских, нематеријалних аката, тј. средстава, обухватајући разноврсне групе материјалних добара, као што су: аутомобили, рачунари, роба широке потрошње и индустријске машине и опреме потрошачима у замјену за периодично плаћање најамнине или закупнине.

Подијељена је на: (1) изнајмљивање моторних возила, (2) изнајмљивање опреме за рекреацију, спорт и предмете за личну употребу и домаћинство, (3) давање у закуп (лизинг) осталих машина и опреме који се често употребљавају у пословању, обухватајући остала превозна средства и (4) давање у закуп (лизинг) права на употребу интелектуалне својине и сличних производа.

Ова област обухвата само оперативни закуп (лизинг).

Ова област искључује:

- финансијски закуп (лизинг), (видјети: 64.91),
- изнајмљивање некретнина (видјети: подручје L),
- изнајмљивање опреме са руковоацем [видјети: одговарајући разред према дјелатности која се обавља уз помоћ те опреме, нпр. грађевинарство (подручје F), саобраћај (подручје H)].

##### 77.1 Изнајмљивање и давање у закуп (лизинг) моторних возила

##### 77.11 Изнајмљивање и давање у закуп (лизинг) аутомобила и моторних возила лаке категорије

Овај разред укључује:

- изнајмљивање и оперативни закуп (лизинг) слjedeћих врста возила:
  - путнички аутомобили и остала моторна возила лаке категорије (носивости мање од 3,5 тоне) без возача.

Овај разред искључује:

- изнајмљивање или давање у закуп (лизинг) аутомобила или моторних возила лаке категорије са возачем (видјети: 49.32 и 49.39).

##### 77.12 Изнајмљивање и давање у закуп (лизинг) камиона

Овај разред укључује:

- изнајмљивање и оперативни закуп (лизинг) слjedeћих врста возила:
  - камиона, тегљача и тешких моторних возила (носивости веће од 3,5 тоне) без возача,
  - возила за рекреацију (камп-приколице итд.).

Овај разред искључује:

- изнајмљивање или давање у закуп тешких возила или камиона са возачем (видјети: 49.41).

##### 77.2 Изнајмљивање и давање у закуп (лизинг) предмета за личну употребу и домаћинство

Ова грана обухвата изнајмљивање предмета за личну употребу и домаћинство, као и изнајмљивање опреме за рекреацију, спорт и видео-траке. Дјелатности уопштено укључују краткорочно изнајмљивање робе и ако се у неким случајевима роба може дати у закуп на дужи временски период.

##### 77.21 Изнајмљивање и давање у закуп (лизинг) опреме за рекреацију и спорт

Овај разред укључује:

- чамце за разоноду, кануе, једрилице,
- бицикле,
- лежальке и сунцобране,
- скије,
- осталу спортску опрему.

Овај разред искључује:

- изнајмљивање бродова за разоноду и једрилица са посадом (видјети: 50.10 и 50.30),
- изнајмљивање видео-трака и дискова (видјети: 77.22),
- изнајмљивање осталих предмета за личну употребу и домаћинство, д.н. (видјети: 77.29),
- изнајмљивање опреме за одмор и разоноду као саставни дио рада рекреационих објеката (видјети: 93.29).

##### 77.22 Изнајмљивање видео-трака и дискова

Овај разред укључује:

- изнајмљивање видео-трака, записа, CD, DVD, итд.

##### 77.29 Изнајмљивање и давање у закуп (лизинг) осталих предмета за личну употребу и домаћинство

Овај разред укључује:

- изнајмљивање разноврсних предмета за личну употребу или домаћинство (осим опреме за спорт или рекреацију), домаћинствима или предузећима:
  - текстила, одјеће и обуће,
  - намјештаја, производа од керамике и стакла, кухињског и стоног посуђа, електричних апарата за домаћинство и кућне потрошштине,
  - накита, музичких инструмената, сценских реквизита и костима,
  - књига, новина и часописа,
  - машина и опреме коју употребљавају аматери или се употребљавају из хобија, нпр. алати за поправку у домаћинству,
  - цвијећа и биљака,
  - електронске опреме за употребу у домаћинству.

Овај разред искључује:

- изнајмљивање аутомобила, камиона, приколица и возила за рекреацију без возача (видјети: 77.1),
- изнајмљивање опреме за рекреацију и спорт (видјети: 77.21),
- изнајмљивање видео-трака и дискова (видјети: 77.22),
- изнајмљивање намјештаја за канцеларије (видјети: 77.33),
- изнајмљивање мотоцикала и камп-приколица без возача (видјети: 77.39),
- изнајмљивање постелине, радних одијела и сличних предмета у перioniцама (видјети: 96.01).

##### 77.3 Изнајмљивање и давање у закуп (лизинг) осталих машина, опреме и материјалних добара

##### 77.31 Изнајмљивање и давање у закуп (лизинг) машина и опреме за пољопривреду

Овај разред укључује:

- изнајмљивање и оперативни закуп (лизинг) машина и опреме за пољопривреду и шумарство без руковоаца:

- изнајмљивање произведених производа из разреда 28.30, као што су пољопривредни трактори и сл.
- Овај разред искључује:
- изнајмљивање машина и опреме за пољопривреду и шумарство са руковоацем (видјети: 01.61 и 02.40).
- 77.32 Изнајмљивање и давање у закуп (лизинг) машина и опреме за грађевинарство**
- Овај разред укључује:
- изнајмљивање и оперативни закуп (лизинг) машина и опреме за грађевинарство без руковоаца:
    - кранова,
    - скела и радних платформи, без услуга монтаже и демонтаже.
- Овај разред искључује:
- изнајмљивање машина и опреме за грађевинарство са руковоацем (видјети: област 43).
- 77.33 Изнајмљивање и давање у закуп (лизинг) машина и опреме за канцеларије, обухватајући рачунаре**
- Овај разред укључује:
- изнајмљивање и оперативни закуп (лизинг) машина и опреме за канцеларије без руковоаца:
    - рачунари и периферна опрема за рачунаре,
    - машине за умножавање, писаће машине и машине за обраду текста,
    - рачуноводствене машине и опрема: регистар-благајни, електронских калкулатора итд.,
    - намјештај за канцеларије.
- 77.34 Изнајмљивање и давање у закуп (лизинг) саобраћајних средстава за пловидбу**
- Овај разред укључује:
- изнајмљивање и оперативни закуп (лизинг) саобраћајних средстава за пловидбу без руковоаца:
    - комерцијални чамци и бродови.
- Овај разред искључује:
- изнајмљивање превозних средстава за пловидбу са руковоацем (видјети: област 50),
  - изнајмљивање чамца за разоноду (видјети: 77.21).
- 77.35 Изнајмљивање и давање у закуп (лизинг) ваздухопловних саобраћајних средстава**
- Овај разред укључује:
- изнајмљивање и оперативни закуп (лизинг) ваздухопловних саобраћајних средстава без руковоаца:
    - авиони,
    - балони на топли ваздух.
- Овај разред искључује:
- изнајмљивање ваздухопловних саобраћајних средстава са руковоацем (видјети: област 51).
- 77.39 Изнајмљивање и давање у закуп (лизинг) осталих машина, опреме и материјалних добара, д.н.**
- Овај разред укључује:
- изнајмљивање и оперативни закуп (лизинг) осталих машина и опреме без руковоаца који се уопштено употребљавају као капитална добра у индустрији:
    - погонске машине и турбине,
    - алатне машине,
    - опрема за руднике и нафтна поља,
    - професионалне радијске, телевизијске и комуникационе опреме,
    - опреме за снимање филмова,
    - мјерне и контролне опреме,
    - остале научне, комерцијалне и индустријске машине и опрема,
  - изнајмљивање и оперативни закуп (лизинг) копнених саобраћајних средстава (осим моторних возила) без руковоаца:
    - мотоцикли, камп-приколице итд.,
    - возила за жељезнички саобраћај.
- Овај разред такође укључује:
- изнајмљивање контејнера за смјештај или канцеларију,
  - изнајмљивање животиња (нпр. стада, траких коња),
  - изнајмљивање осталих контејнера,
  - изнајмљивање палета.
- Овај разред искључује:
- изнајмљивање бицикала (видјети: 77.21),
  - изнајмљивање машина и опреме за пољопривреду и шумарство (видјети: 77.31),

- изнајмљивање машина и опреме за грађевинарство (видјети: 77.32),
  - изнајмљивање машина и опреме за канцеларије, обухватајући рачунаре (видјети: 77.33).
- 77.4 Давање у закуп (лизинг) права на употребу интелектуалне својине и сличних производа, осим радова који су заштићени ауторским правима**
- 77.40 Давање у закуп (лизинг) права на употребу интелектуалне својине и сличних производа, осим радова који су заштићени ауторским правима**
- Овај разред обухвата дјелатности које омогућавају другим употребу интелектуалне својине и сличних производа за коју плаћају лиценцу, накнаду власнику имовине, односно производа. Закуп (лизинг) ових производа може бити у различитим облицима, као дозвола за репродукцију, употреба патената за касније производе или процесе, пословање под франшизом итд. Садашњи власници не морају бити творци ових производа, односно имовине.
- Овај разред укључује:
- давање у закуп (лизинг) права на употребу интелектуалне својине (осим радова који су заштићени ауторским правима, као што су књиге или софтвер),
  - примање лиценцих накнада за употребу:
    - патенти,
    - заштитни трговачки и услужни знаци,
    - марка производа,
    - право на вађење минерала,
    - франшизни уговори.
- Овај разред искључује:
- куповину ауторских права и издаваштво (видјети: област 58 и 59),
  - производњу, репродукцију и дистрибуцију радова који су заштићени ауторским правима (књиге, софтвери, филмови), (видјети: област 58 и 59),
  - давање у закуп (лизинг) некретнина (видјети: 68.20),
  - давање у закуп (лизинг) материјалне имовине (видјети: гране 77.1, 77.2 и 77.3).
- 78 Дјелатности посредовања у запошљавању**
- Ова област обухвата састављање понуда о слободним радним мјестима, упућивање или запошљавање кандидата, а при томе кандидати за посао нису запослени у агенцији за запошљавање, затим запошљавање радника на одређено вријеме код клијената који имају потребу за додатном радном снагом и остало уступање људских ресурса.
- Ова област обухвата:
- дјелатности тражења и запошљавања руководиоца,
  - дјелатности агенције за посредовање при додјели позоришних или филмских улога ("casting" агенције).
- Ова област искључује:
- дјелатности личних позоришних или умјетничких агената или агенција (видјети: 74.90).
- 78.1 Дјелатности агенција за запошљавање**
- 78.10 Дјелатности агенција за запошљавање**
- Овај разред обухвата састављање понуда о слободним радним мјестима и упућивање или запошљавање кандидата, а при томе кандидати за посао нису запослени у агенцији за запошљавање.
- Овај разред укључује:
- дјелатности тражења, избора, упућивања и запошљавања кандидата, обухватајући проналажења стручних кадрова и њихово запошљавање (руководиоца),
  - дјелатности агенције за посредовање, при додјели позоришних или филмских улога ("casting" агенције),
  - дјелатност агенција за запошљавање преко интернета.
- Овај разред искључује:
- дјелатности личних позоришних или умјетничких агената или агенција (видјети: 74.90).
- 78.2 Дјелатности агенција за привремено запошљавање**
- 78.20 Дјелатности агенција за привремено запошљавање**
- Овај разред обухвата дјелатности запошљавања радника на одређено вријеме ради привремене замјене неког радника или усљед потребе за додатном радном снагом, на примјер сезонски послови, посебни пројекти итд. Запослени појединци су запослени преко агенције за привремено запошљавање, која не обезбјеђује директан надзор запослених на радном мјесту клијената.
- 78.3 Остало уступање људских ресурса**
- 78.30 Остало уступање људских ресурса**
- Овај разред обухвата остало уступање људских ресурса клијентима. Јединице које су овдје разврстане представљају послодавца за



запослене по питањима која се односе на плату, порез, допринос и остала кадровска питања, међутим, нису одговорна за стручно вођење или надзор запослених.

Уступање људских ресурса обично је дугорочно или стално (на неодређено вријеме), а јединице које су овдје разврстане обављају велики број задатака који се односе на управљање људским потенцијалима, а повезане су са овим уступањем.

Овај разред искључује:

- уступање људских ресурса заједно са надзором или вођењем пословања (видјети: разред који се односи на економску дјелатност тог предузећа),
- уступање људских ресурса ради привремене замјене или потребе за додатном радном снагом клијената (видјети: 78.20).

### **79 Путничке агенције, тур-оператори, остале резервацијске услуге и припадајуће дјелатности**

Ова област обухвата дјелатности путничких агенција које се првенствено баве продајом путовања, пакет-аранжмана, услуга превоза и смјештаја индивидуалним корисницима и пословним странкама. Обухваћена је и дјелатност сопственог организовања путовања и састављања пакет-аранжмана који се продају преко путничких агенција или директно преко агената, као што су субагенти или тур-оператори, и остале услуге повезане са путовањима, обухватајући резервацијске услуге. Ова област обухвата и дјелатности туристичких водича и туристичке промоције.

#### **79.1 Дјелатности путничких агенција и тур-оператора**

Ова грана обухвата дјелатности путничких агенција које се првенствено баве организационом и продајом путовања, пакет-аранжмана, услуга превоза и смјештаја индивидуалним корисницима и пословним странкама. Ова грана обухвата и дјелатност сопственог организовања путовања и састављања пакет-аранжмана који се продају преко путничких агенција или директно преко агената, као што су тур-оператори.

#### **79.11 Дјелатности путничких агенција**

Овај разред укључује:

- дјелатности агенција, посредника у организацији путовања (субагенти), које се првенствено баве продајом туристичких аранжмана организатора путовања (тур-оператора), пакет-аранжмана, услуга превоза и смјештаја, на велико или на мало, индивидуалним корисницима и пословним странкама организатора путовања (тур-оператора), односно посредује између организатора путовања и корисника услуга.

#### **79.12 Дјелатности тур-оператора**

Овај разред укључује:

- дјелатности организатора путовања који се баве организовањем и састављањем пакет-аранжмана који се продају преко путничких агенција, који посредују између организатора путовања и корисника услуга, или директно преко агената, као што су тур-оператори. Путовања могу обухватати било коју или све наведене услуге:

- превоз,
- смјештај,
- исхрана,
- посјете музејима, историјским или културним споменицима, позоришним представама, музичким или спортским догађајима.

### **79.9 Остале резервацијске услуге и припадајуће дјелатности**

#### **79.90 Остале резервацијске услуге и припадајуће дјелатности**

Овај разред укључује:

- остале резервацијске услуге повезане са путовањима:
  - резервације превоза, хотела, ресторана, изнајмљивање возила, резервације за забаву, спорт итд.,
  - услуге издавања станова (апартмана), за употребу у одређеном периоду током године ("time sharing"),
  - дјелатности продаје карата за позоришне представе, спортске и остале забавне догађаје,
  - услуге пружања помоћи туристима:
    - давање туристичких информација посјетиоцима,
    - дјелатност туристичких водича,
  - дјелатности туристичке промоције.

Овај разред искључује:

- дјелатности путничких агенција и тур-оператора (видјети: 79.11 и 79.12),
- организација и вођење различитих догађаја, као што су састанци, конгреси и конференције (видјети: 82.30).

### **80 Заштитне и истражне дјелатности**

Ова област обухвата услуге које припадају заштити, као што су: истражне и детективске услуге; услуге чувања и патроле; подизање и достављање новца или других вриједности са персоналом

и опремом за заштиту такве врсте имовине док је у транзиту; руковање електронским безбједносним алармним системима, као што су противпровални и противпожарни аларми, гдје се ради о даљинском надзору таквих система. Међутим, често су обухваћене и услуге продаје, постављања и поправки. Ако се услуге продаје, постављања и поправки пружају одвојено, искључују се из ове области и разврставају у трговину на мало, грађевинарство итд.

#### **80.1 Дјелатности приватне заштите**

##### **80.10 Дјелатности приватне заштите**

Овај разред обухвата пружање једне или више сљедећих услуга: услуге чувања и патроле; подизања и достављања новца, примање новца или других драгоцености са персоналом и опремом за заштиту таквих врста имовине док је у транзиту.

Овај разред укључује:

- услуге заштите блиндираним возилима,
- услуге тјелесне заштите,
- полиграфске услуге,
- услуге узимања отисака прстију,
- услуге безбједносног чувања и патрола,
- безбједносно давање информација за пренос путем било ког медија.

Овај разред искључује:

- дјелатности јавне безбједности и чувања јавног реда и мира (видјети: 84.24).

#### **80.2 Услуге заштите уз помоћ безбједносних система**

##### **80.20 Услуге заштите уз помоћ безбједносних система**

Овај разред укључује:

- надзор или даљински надзор електронских безбједносних алармних система, као што су противпровални и противпожарни аларми, обухватајући њихово постављање и одржавање,
- постављање, поправку, поновну изградњу и прилагођавање механичких или електронских уређаја за закључавање, сефова и безбједносних претинаца (трезора), који су повезани са каснијим надзором и даљинским надзором.

Јединице које обављају ове дјелатности могу се исто тако бавити и продајом таквих безбједносних система, механичких или електронских уређаја за закључавање, сефова и безбједносних претинаца (трезора).

Овај разред искључује:

- постављање безбједносних система, као што су противпровални и противпожарни аларми, без даљинског надзора (видјети: 43.21),
- трговину на мало електричним безбједносним системима, механичким или електронским уређајима за закључавање, сефовима и безбједносним претинцима (трезорима) у специјализованим продавницама, без услуга надзора, постављања или одржавања (видјети: 47.59),
- савјетовање у подручју заштите и безбједности (видјети: 74.90),
- дјелатности јавне безбједности и чувања јавног реда и мира (видјети: 84.24),
- услуге умножавања кључева (видјети: 95.29).

### **80.3 Истражне дјелатности**

#### **80.30 Истражне дјелатности**

Овај разред укључује:

- истражне и детективске услужне дјелатности,
- дјелатности свих приватних истраживача, без обзира на врсту клијената или сврху истраге.

### **81 Услуге управљања и одржавања зграда и дјелатности уређења и одржавања зелених површина**

Ова област обухвата пружање великог броја општих помоћних услужних дјелатности, као што су: пружање комбинације помоћних услуга унутар објекта корисника услуге, унутрашње и спољашње чишћење свих врста зграда, чишћење индустријских машина, чишћење возова, аутобуса, авиона, итд., чишћење унутрашњости цистерни и танкера, дјелатности дезинфекције и заштите од штеточина у зградама, бродовима, возовима итд., чишћење боца, улица, уклањање снијега и леда, уређење зелених површина и услуге одржавања, као и пружање тих услуга заједно са пројектовањем зелених површина и/или градњом стаза за шетњу, потпорних зидова, дрвених подова, кровова, ограда, вјештачких језераца или рибњака и сличних грађевинских радова.

#### **81.1 Помоћне дјелатности управљања зградама**

##### **81.10 Помоћне дјелатности управљања зградама**

Овај разред обухвата пружање комбинације помоћних услуга унутар зграде, корисника, услуге. Те услуге укључују унутрашње чишћење, одржавање, одлагање отпада, надзор и заштиту, расподелу поште, примање, прање веша и сличне услуге које омогућавају

вају рад унутар зграде. Ове помоћне дјелатности обавља помоћно особље које није укључено или одговорно за обављање главне дјелатности корисника услуга.

Овај разред искључује:

- пружање само једне помоћне услуге (нпр. само услуге унутрашњег чишћења) или само једне функције (нпр. гријање), (видјети: одговарајући разред према врсти пружене услуге),
- пружање услуга руководиоца и радног особља ради потпуног пословања предузећа у власништву корисника услуге, као нпр. хотела, ресторана, рудника или болнице (видјети: разред дјелатности коју обавља предузеће),
- управљање и рад рачунарских система корисника и/или опреме за обраду података (видјети: 62.03),
- дјелатности поправних установа уз наплату или на основу уговора (видјети: 84.23).

### 81.2 Дјелатности чишћења

Ова грана обухвата дјелатности општег унутрашњег чишћења свих врста зграда, спољашње чишћење зграда, дјелатности специјализованог чишћења зграда или осталог специјализованог чишћења, чишћење индустријских машина, чишћење унутрашњих цистерни и танкера, дезинфекцију и заштиту од штеточина у зградама и за индустријске машине, чишћење боца, чишћење улица, уклањање сняјега и леда.

Ова грана искључује:

- заштиту од штеточина у пољопривреди (видјети: 01.61),
- чишћење нових зграда непосредно након завршетка градње (видјети: 43.39),
- чишћење паром, пјешчаном млазом и сличне радове на спољашњим дијеловима зграде (видјети: 43.99),
- прање тепиха и простирки, чишћење завјеса и застора (видјети: 96.01).

### 81.21 Основно чишћење зграда

Овај разред укључује:

- опште (неспесијализовано) чишћење свих врста зграда, као што су:
  - канцеларије,
  - куће или станова,
  - фабрике,
  - продавнице,
  - установе,
- опште (неспесијализовано) чишћење других пословних простора, стамбених зграда са више станова.

Ове се дјелатности углавном односе на унутрашње чишћење зграда, иако могу обухватати и чишћење повезаних спољашњих дијелова, као што су прозори или пролази.

Овај разред искључује:

- дјелатности специјализованог чишћења као што је чишћење прозора, димњака, камина, разних врста пећи, обухватајући и чишћење котловница, пећи за спаљивање, котлова, вентилационих цијеви, издувних јединица (видјети: 81.22).

### 81.22 Остале дјелатности чишћења зграда и објеката

Овај разред укључује:

- спољашње чишћење свих врста зграда, укључујући канцеларије, фабрике, продавнице, установе и друге пословне просторе и стамбене зграде са више станова - специјализовано чишћење зграда, као што је прање прозора, чишћење димњака и камина, разних врста пећи, обухватајући и чишћење котловница, пећи за спаљивање, котлова, вентилационих цијеви и издувних јединица,
- чишћење индустријских машина,
- остало чишћење зграда и индустријских објеката, д.н.

Овај разред искључује:

- чишћење паром, пјешчаном млазом и сличне радове на спољашњим дијеловима зграде (видјети: 43.99).

### 81.29 Остале дјелатности чишћења

Овај разред укључује:

- дјелатности чишћења и одржавања базена за пливање,
- чишћење возова, аутобуса, авиона итд.,
- чишћење унутрашњости цистерни и танкера итд.,
- дјелатности дезинфекције и заштите од штеточина,
- чишћење флаша,
- чишћење улица и уклањање сняјега и леда,
- остале дјелатности чишћења, д.н.

Овај разред искључује:

- заштиту од штеточина у пољопривреди (видјети: 01.61),
- чишћење и прање аутомобила (видјети: 45.20).

### 81.3 Услугне дјелатности уређења и одржавања зелених површина

#### 81.30 Услугне дјелатности уређења и одржавања зелених површина

Овај разред укључује:

- садњу, уређење и одржавање паркова и башти за:
  - приватне куће и стамбене зграде,
  - зграде јавне и полујавне намјене (школе, болнице, административне зграде, црквене зграде итд.),
  - градске површине (паркови, зелене површине, гробља итд.),
  - зеленило уз саобраћајнице (путеве, жељезничке и трамвајске пруге, водене путеве, луке),
  - индустријске и комерцијалне зграде,
- зеленило за:
  - зграде (кровни вртови, фасадно зеленило, унутрашњи вртови итд.),
  - спортски терени (терени за фудбал и голф-терени), дјечија игралишта, травнате површине за сунчање и остали рекреативни паркови,
  - стајаће и текуће воде (базени, промјењива влажна подручја, вештачка језера, базени за пливање, канали, водени токови, системи за пречишћавање канализационе воде),
- садња и одржавање биљака за заштиту од буке, вјетра, ерозије, видљивости и бљештавила.

Овај разред искључује:

- комерцијалну производњу и садњу за комерцијалну производњу украсних биљака и дрвећа (видјети: области 01 и 02),
- расаднике дрвећа, обухватајући и расаднике шумског дрвећа (видјети: 01.30 и 02.10),
- одржавање земљишта у добром еколошком стању за употребу у пољопривреди (видјети: 01.61),
- грађевинске радове за потребе уређења и одржавања предјела (видјети: подручје F),
- пројектовање предјела и архитектонске дјелатности (видјети: 71.11).

### 82 Канцеларијско-административне, помоћне канцеларијске дјелатности и остале пословне помоћне дјелатности

Ова област обухвата пружање великог броја свакодневних канцеларијско-административних услуга, као и обављање рутинских послова за друге, уз наплату или на основу уговора.

Ова област исто тако обухвата све помоћне услужне дјелатности које се у правилу пружају предузећима, а која нису на другом мјесту разврстана.

Јединице разврстане у овој области не обезбјеђују особље које ће обављати све послове предузећа.

#### 82.1 Канцеларијско-административне и помоћне дјелатности

Ова грана обухвата пружање великог броја свакодневних канцеларијско-административних услуга, као што су финансијско планирање, издавање рачуна и вођење евиденције, распоређивање особља, набавка и логистика за друге, уз наплату или на основу уговора.

Ова грана исто тако обухвата помоћне дјелатности, уз наплату или на основу уговора, тј. обављање рутинских послова које предузеће и организација обично обављају за себе.

Јединице разврстане у овој грани не обезбјеђују особље које ће обављати све послове предузећа. Јединице које обављају само једну од ових дјелатности разврставају се према тој одређеној дјелатности.

#### 82.11 Комбиноване канцеларијско-административне услужне дјелатности

Овај разред обухвата пружање свакодневних канцеларијско-административних услуга, као и комбинацију тих услуга, као што је пријем, финансијско планирање, издавање рачуна и вођење евиденције, кадровске и поштанске услуге итд. за друге уз наплату или на основу уговора.

Овај разред искључује:

- обављање само једног одређеног вида ових дјелатности (видјети: разред према одређеној дјелатности),
- уступање персонала без надзора (видјети: 78).

#### 82.19 Фотокопирање, припрема докумената и остале специјализоване канцеларијске помоћне дјелатности

Овај разред обухвата разноврсне дјелатности, као што су копирање и припрема докумената и остале специјализоване канцеларијске помоћне дјелатности. Дјелатности копирања/штапања докумената које су овдје обухваћене покривају само дјелатности краткотрајног типа штампања.

Овај разред укључује:

- припрему докумената,

- уређивање докумената или исправљање (коректура),
- куцање и обраду текста,
- секретарске помоћне услуге,
- препис докумената и друге секретарске услуге,
- писање писама или сажетак,
- услуге изнајмљивања поштанских сандучића и остале поштанске услуге, као што су претходно разврставање, адресирање итд.,
- фотокопирање,
- умножавање,
- израду нацрта,
- остале услуге копирања докумената (без пружања услуга штампања, као што су офсет штампање, брзо штампање, дигитално штампање, услуге припреме за штампу).

Овај разред искључује:

- штампање докумената (офсет штампање, брзо штампање итд.), (видјети: 18.12),
- услуге припреме за штампу (видјети: 18.13),
- креирање и организовање рекламних кампања путем поште (видјети: 73.11),
- специјализоване стенографске услуге, као што је стенографско биљежење судских расправа (видјети: 82.99),
- јавне стенографске услуге (видјети: 82.99).

## 82.2 Дјелатности позивних центара

### 82.20 Дјелатности позивних центара

Овај разред укључује:

- позивне центре за долазне позиве ("inbound") гдје на позиве корисника одговара оператер или се користи аутоматска дистрибуција позива, интегрисани рачунарско-телефонски системи, интерактивни говорни системи или сличне методе за примање наруџби, пружање информација о производима, одговарање на захтјеве купаца или рјешавања жалби,
- позивне центре за одлазне позиве ("outbound") гдје се користе сличне методе за продају или рекламу производа или услуга потенцијалним купцима, спроводи истраживања тржишта или испитивање јавног мњења и сличне дјелатности које се обављају за кориснике.

## 82.3 Организација састанака и пословних сајмова

### 82.30 Организација састанака и пословних сајмова

Овај разред обухвата организацију, промоцију и/или вођење догађаја, као што су пословни и трговачки сајмови, конгреси, конференције и састанци, са или без услуга управљања и уступања персонала за спровођење и опремање простора у којим се одржавају ови догађаји.

## 82.9 Пословне помоћне услужне дјелатности, д.п.

Ова грана обухвата дјелатности агенције за прикупљање и наплату рачуна, кредитних канцеларија и све помоћне дјелатности које се у правилу пружају у послу, а које нису разврстане на другом мјесту.

### 82.91 Дјелатности агенција за прикупљање и наплату рачуна и кредитних канцеларија

Овај разред укључује:

- наплату потраживања и дознаке наплаћених потраживања корисницима (наручиоцима), као што су услуге наплате мјеница или дугова,
- прикупљање информација, као што су подаци о кредитима, за послености појединаца, подаци о кредитима предузећа и давање информација финансијским установама, трговцима на мало и осталим ради процјене кредитне способности тих лица и предузећа.

### 82.92 Дјелатности паковања

Овај разред укључује:

- дјелатности паковања, уз наплату или на основу уговора без обзира на то да ли обухвата аутоматизовани процес или не:
  - пуњење течности у боце, укључујући пиће и храну,
  - паковање чврстих предмета (водоотпорно паковање, омотавање фолијом, итд.),
  - безбједносно паковање фармацевтских препарата,
  - етикетирање, печатење, означавање,
  - паковање пакета и заматавање паклона.

Овај разред искључује:

- производњу освјежавајућих напитака и минералне воде (видјети: 11.07),
- дјелатности паковања које је повезано са транспортом (видјети: 52.29).

## 82.99 Остале пословне помоћне услужне дјелатности, д.п.

Овај разред укључује:

- обезбјеђивање дословног извјештавања и стенографско биљежење правних поступака уживо и каснији препис снимљених материјала, као што су:
  - стенографско биљежење судских расправа,

- јавне стенографске услуге,
- директно (симултано) титловање телевизијских преноса уживо, састанака, конференција,
- услуге адресирања линијских (бар) кодова,
- услуге уштампавања линијских (бар) кодова,
- организовање прикупљања новчаних средстава уз наплату или на основу уговора,
- услуге одузимања имовине ради присилне наплате (нпр. код извршења судских налога),
- услуге прикупљања кованица из паркинг-метра,
- дјелатности независних аукционара,
- управљање програмима лојалности,
- остале помоћне дјелатности које се у правилу пружају предузећима, а које нису на другом мјесту разврстане.

Овај разред искључује:

- услуге обезбјеђивања преписа докумената (видјети: 82.19),
- услуге додавања текста (налова) или титловања филмова или видео-трака (видјети: 59.12).

## ПОДРУЧЈЕ О - ЈАВНА УПРАВА И ОДБРАНА; ОБАВЕЗНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

Ово подручје обухвата дјелатности, државне природе, које обично спроводи јавна управа. Обухвата доношење захтјева и правно тумачење закона и њихових сагласних уредаба, као и управљање програмима који су засновани на њима, законодавне дјелатности, пореску политику, националну одбрану, послове јавне безбједности, чување јавног реда и мира, имиграционе политике, иностране (спољне) послове и управљање владиним (државним) програмима.

Правни или институционални статус није сам по себи одлучујући фактор за разврставање дјелатности у ово подручје, већ према дјелатностима које су наведене у претходном параграфу. То значи да дјелатности разврстане у другим подручјима ове класификације дјелатности не припадају овом подручју, чак и ако их обављају јавна тијела, нпр. управљање школским системом (израда правилника, провере, дефинисања наставних програма) припада овом подручју, међутим, подучавање само по себи не (види подручје Р), као и затворске и војне болнице које су разврстане под здравствену заштиту (види подручје Q). Слично, неке дјелатности описане у овом подручју могу обављати невладине јединице.

Ово подручје исто тако обухвата дјелатности обавезног социјалног осигурања.

## 84 Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање

### 84.1 Јавна управа, економска и социјална политика заједнице

Ова грана обухвата опште дјелатности јавне управе (нпр. извршне, законодавне, финансијско-административне дјелатности итд. на свим нивоима јавне управе) и надзор у подручју друштвеног и економског живота.

### 84.11 Опште дјелатности јавне управе

Овај разред укључује:

- извршне и законодавне административне дјелатности централних, регионалних и локалних органа,
- вођење и надзор фискалних послова:
  - примјена пореског система,
  - прикупљање царина и пореза на производе и услуге, истрага царинских и пореских прекршаја,
  - царинска управа,
  - извршавање буџета и управљање јавним фондовима и јавним дугом:
    - прикупљање и примање новца и контролу његовог трошења,
- управљање цјелокупном истраживачком и развојном политиком и повезаним фондовима,
- управљање и примјену општег економског и социјалног планирања и статистичких услуга на различитим нивоима власти.

Овај разред искључује:

- управљање зградама које су у власништву државе или су изнајмљене (видјети: 68.2 и 68.3),
- управљање истраживачком и развојном политиком са намјером повећања личне добробити, као и с тим повезаних фондова (видјети: 84.12),
- управљање истраживачком и развојном политиком ради побољшања економских резултата и конкурентности (видјети: 84.13),
- управљање истраживачком и развојном политиком и повезаним фондовима у подручју одбране (видјети: 84.22),
- дјелатности државних архива (видјети: 91.01).



#### 84.12 Регулisanje дјелатности јавних установа које обезбјеђују здравствену заштиту, образовање, културне услуге и друге друштвене услуге, осим обавезног социјалног осигурања

Овај разред укључује:

- јавно управљање програмима намијењеним повећању личне добробити:
  - здравље,
  - образовање,
  - култура,
  - спорт,
- рекреација,
- јавно управљање истраживачком и развојном политиком и повезаним фондовима за та подручја:
  - заштита околине,
  - становање,
  - социјалне услуге.

Овај разред такође укључује:

- спонзорисање рекреативних и културних дјелатности,
- додјелу јавних субвенција умјетницима,
- управљање програмима за снабдијевање питком водом,
- управљање радовима за прикупљање и одлагање отпада,
- управљање програмима заштите животне средине,
- управљање програмима становања.

Овај разред искључује:

- уклањање отпадних вода, одлагање отпада и дјелатности санације (ремедијације) животне средине (видјети: области 37, 38 и 39),
- дјелатности обавезног социјалног осигурања (видјети: 84.30),
- дјелатности образовања (видјети: подручје Р),
- дјелатности здравствене заштите (видјети: област 86),
- дјелатности музеја и осталих установа за културу (видјети: област 91),
- дјелатности књижара и државних архива (видјети: 91.01),
- спортске или друге рекреативне дјелатности (видјети: област 93).

#### 84.13 Регулisanje и допринос успјешнијем пословању привреде

Овај разред укључује:

- јавно управљање и регулisanje разних економских подручја, обухватајући додјељивање субвенција:
  - пољопривреда,
  - коришћење земљишта,
  - извори енергије и рударства,
  - инфраструктура,
  - саобраћај,
  - комуникација,
  - хотели и туризам,
  - трговина на велико и на мало,
- управљање истраживачком и развојном политиком и повезаним фондовима ради побољшања економских резултата,
- управљање општим пословима у подручју рада (радне снаге),
- примјену мјера политике регионалног развоја, нпр. у циљу смањења незапослености.

Овај разред искључује:

- дјелатности истраживања и експериментални развој (видјети: област 72).

#### 84.2 Дјелатности везане за обезбјеђивање услуга за заједницу у цјелини

Ова грана обухвата иностране (спољне) послове, послове одбране и послове јавне безбједности, чувања јавног реда и мира.

##### 84.21 Инострани (спољни) послови

Овај разред укључује:

- управљање и вођење спољних послова, дипломатских и конзуларних представништава у иностранству или при канцеларијама међународних организација,
- управљање, пословање и подршку информативних служби и служби за културу намијењеним ширењу изван националних граница,
- помоћ страним земљама без обзира на то да ли је усмјерена преко међународних организација или није,
- пружање војне помоћи другим државама,
- управљање спољном трговином, међународним финансијама и иностраним техничким пословима.

Овај разред искључује:

- услуге међународне помоћи за жртве великих несрећа или избјеглица (видјети: 88.99).

#### 84.22 Послови одбране

Овај разред укључује:

- управљање, надзор и вођење војних одбрамбених послова копнених, морских, ваздушних и васионских одбрамбених снага, као што су:
  - борбене снаге копнене војске, морнарице и ваздушних снага,
  - инжењерске, саобраћајне, комуникационе, обавјештајне, материјалне, људске и друге неборбене снаге и команда,
  - резервне и помоћне снаге одбрамбеног система,
  - војна логистика (обезбјеђивање опреме, зграда, прибора итд.),
  - здравствена заштита војног особља на терену,
- управљање, вођење и подршку цивилних одбрамбених снага,
- подршку у разradi планова за непредвиђене ситуације и извођење вјежби у које су укључене цивилне институције и грађани,
- управљање истраживачком и развојном политиком и повезаним фондовима у подручју одбране.

Овај разред искључује:

- дјелатности истраживања и експериментални развој (видјети: област 72),
- пружање војне помоћи другим државама (видјети: 84.21),
- дјелатности војних судова (видјети: 84.23),
- обезбјеђивање снабдијевања за домаће потребе у случају мирнодопских несрећа (видјети: 84.24),
- образовне дјелатности војних школа, колеџа и академија (видјети: 85.4),
- дјелатности војних болница (видјети: 86.10).

#### 84.23 Судске и правосудне дјелатности

Овај разред укључује:

- управљање и рад грађанских и казних судова, војних судова и правосудних система, обухватајући савјетовање и заступање у име државних органа или када их пружају државни органи, у облику исплате у новцу или услуге које финансира држава,
- доношење пресуда и тумачења закона,
- арбитражу у грађанским споровима,
- управљање затворима и поправним домовима, обухватајући рехабилитационе услуге без обзира на то да ли обављају те дјелатности државни органи или приватне јединице уз наплату или на основу уговора.

Овај разред искључује:

- савјетовање и заступање у грађанским, казним и осталим споровима (видјети: 69.10),
- дјелатности школа у затворима (видјети: област 85),
- дјелатности болница у затворима (видјети: 86.10).

#### 84.24 Послови јавне безбједности, чување јавног реда и мира

Овај разред укључује:

- управљање и вођење редовних и помоћних полицијских снага, које финансира јавна управа, лучких, граничних, обалских стража и осталих специјалних полицијских снага, обухватајући регулisanje саобраћаја, регистрацију странаца и вођење регистра ухапшених,
- обезбјеђивање снабдијевања за домаће потребе у земљи у случају мирнодопских несрећа.

Овај разред искључује:

- рад полицијских лабораторија (видјети: 71.20),
- управљање и вођење војних оружаних снага (видјети: 84.22).

#### 84.25 Дјелатности ватрогасних јединица

Овај разред укључује:

- гашење и спречавање пожара:
  - управљање и вођење редовних и помоћних ватрогасних бригада у спречавању и гашењу пожара, спасавању људи и стоке, помоћи у цивилним несрећама, поплавама, саобраћајним несрећама итд.

Овај разред искључује:

- дјелатност спречавања и гашења пожара у шумарству (видјети: 02.40),
- гашење пожара на гасним и нафтним пољима (видјети: 09.10),
- дјелатности гашења и спречавања пожара на аеродромима које пружају неспецијализоване јединице (видјети: 52.23).

#### 84.3 Дјелатности обавезног социјалног осигурања

##### 84.30 Дјелатности обавезног социјалног осигурања

Овај разред укључује:

- финансирање и управљање владиним програмима социјалног осигурања:
  - осигурање за случај болести, несрећа на раду и незапослености,

- пензијско осигурање,
- програме који покривају губитак прихода због материнства, привремене неспособности, удовиштва итд.

Овај разред искључује:

- необавезно социјално осигурање (видјети: 65.30),
- дјелатности социјалне службе и социјалног рада (без смјештаја), (видјети: 88.10 и 88.99).

#### ПОДРУЧЈЕ Р - ОБРАЗОВАЊЕ

Ово подручје обухвата образовање на свим нивоима и за све струке. Настава се може спроводити усмено или писмено путем радија, телевизије, интернета или дописним путем.

Обухваћено је образовање при свим установама редовног школског система, на свим нивоима, као и образовање одраслих, програми за описмењавање итд. Исто тако су обухваћене војне школе и академије, школе у затворима итд., на одговарајућим нивоима. Ово подручје обухвата државно и приватно образовање.

На сваком нивоу образовања разреди обухватају образовање за дјецу са посебним потребама.

Поdjела категорија у овом подручју заснована је на нивоима образовања дефинисаним према нивоима ISCED 1997. Дјелатности образовних установа које спровode наставу на нивоу 0 ISCED разврставају се у разред 85.10, а на нивоу 1 и 2 ISCED у разред 85.20 и 3 ISCED у грану 85.3, на нивоу 4 ISCED у разред 85.41 и на нивоима 5 и 6 ISCED у разред 85.42.

Ово подручје исто тако обухвата обуку која се првенствено односи на спортске и рекреативне дјелатности, као што су тенис или голф и помоћне дјелатности у образовању.

#### 85 Образовање

##### 85.1 Предшколско образовање

##### 85.10 Предшколско образовање

Овај разред укључује:

- предшколско образовање (претходи образовању на првом нивоу). Предшколско образовање је дефинисано као почетна фаза организованог образовања, првенствено организовано како би се мала дјeca упознала са амбијентом школског типа, тј. како би се обезбиједило прелаз из кућне у школску средину.

Овај разред искључује:

- дјелатности дневне бриге о дјеци (видјети: 88.91).

##### 85.2 Основно образовање

##### 85.20 Основно образовање

Овај разред обухвата основно образовање (образовање на првом нивоу) опремљено школским програмом и удруженим програмским радом, који пружа ученицима основно знање из читања, писања, математике и основно разумијевање других предмета, као што су историја, географија, природне и друштвене науке, умјетност и музика.

Овакво се образовање у правилу организује за дјecu, међутим, програми описмењавања унутар или изван школског система, који су по садржају слични програмима основног образовања, али су намијењени онима који су престари да би похађали основну школу (тј. програми описмењавања одраслих) исто тако су овдје обухваћени.

Овај разред искључује:

- образовање одраслих дефинисано у грани 85.5,
- дјелатности дневне бриге о дјеци, обухватајући дневну бригу за ученике (видјети: 88.91).

##### 85.3 Средње образовање

Ова грана обухвата опште средње образовање, техничко и стручно средње образовање.

Ова грана искључује:

- образовање одраслих, као што је дефинисано у 85.5.

##### 85.31 Опште средње образовање

Овај разред обухвата образовање које поставља основу за учење и људски развој за цијели живот и омогућава даље ширење образовних могућности. Такве јединице пружају наставне програме који су више предметно усмјерени, а које предаје стручно наставно особље и често запошљавају неколико наставника који предају предмете, сваки из свог подручја специјализације.

Предметна специјализација на овом нивоу често има утицај и на образовна искуства оних који похађају општи програм. Такви програми обликовани су како би оспособили ученике за техничко и стручно образовање или за приступање високом образовању, без посебних додатних услова.

Овај разред укључује:

- ниже опште средње образовање, које више или мање одговара периоду обавезног школовања,
- више опште средње образовање, које у принципу омогућаје приступ високом образовању.

##### 85.32 Техничко и стручно средње образовање

Овај разред обухвата образовање које обично наглашава уску специјализацију, како теоретску тако и практичну обуку, углавном повезану са садашњим или будућим занимањем. Сврха програма може варирати од опште припреме за запослење до припреме за врло специфичан посао.

Овај разред укључује:

- техничко и стручно образовање испод нивоа високог образовања, као што је дефинисано у грани 85.4.

Овај разред такође укључује:

- обуку туристичких водича,
- обуку куvara, хотелијера и угоститеља,
- школе за козметичаре, фризере и бербере,
- обуку за поправку рачунара,
- возачке школе за професионалне возаче, нпр. камиона, аутобуса, трамваја, школа за професионалне пилоте.

Овај разред искључује:

- техничко и стручно високо образовање (видјети: 85.4),
- обуку у подручју извођачке умјетности у циљу рекреације, хобија или за потребе личног развоја (видјети: 85.52),
- возачке школе које нису намијењене професионалним возачима (видјети: 85.53),
- пословно усавршавање као дио дјелатности социјалног рада без смјештаја (видјети: 88.10, 88.99).

##### 85.4 Високо образовање

Ова грана обухвата стицања образовања након средњег које није високо и високо, академско, образовање, те добијање дипломе на најнижем академском степену, на дипломском и постдипломском нивоу. Услов за приступ овом нивоу образовања је најмање диплома (свједочанство) нивоа вишег средњег образовања.

Ова грана искључује:

- образовање одраслих дефинисано у грани 85.5.

##### 85.41 Образовање након средњег које није високо

Овај разред обухвата образовање након средњег које се не може сматрати високим образовањем, на примјер образовање које слиједи након средњег као припрема за високо образовање или усавршавање у струци након стеченог трогодишњег или четворогодишњег техничког и стручног средњег образовања.

##### 85.42 Високо образовање

Овај разред укључује:

- први, други и трећи степен високог образовања, тј. све степене високог образовања.

Овај разред такође укључује:

- умјетничке школе које пружају високо образовање.

##### 85.5 Остало образовање

Ова грана обухвата даље опште или стручно образовање и усавршавање за сва занимања, као хоби или у сврху личног развоја.

Искључује образовне дјелатности наведене у гранама 85.1 до 85.4, тј. предшколско образовање, основно образовање, средње образовање и високо образовање. Обухвата кампове и школе које пружају групама или појединцима обуку из спортских дисциплина, обуку из страних језика, обуку из ликовне, драмске или музичке умјетности и остало образовање или специјализовано усавршавање које се не може упоредити са образовањем у гранама 85.1 до 85.4.

##### 85.51 Образовање у области спорта и рекреације

Овај разред обухвата пружање обуке из спортских дисциплина за групе или појединце, нпр. у камповима и школама. Исто тако су обухваћени спортски кампови без обзира на то да ли укључују ноћење или не. Не обухвата спортске гимназије и високе школе. Обука се може организовати у различитој средини, на примјер у дворанама или на спортским теренима организатора обуке или у просторијама странака, у образовним установама или на неки други начин. Обука која се пружа у овом разреду је формално организована.

Овај разред укључује:

- обуку из спорта (бејзбол, кошарка, крикет, фудбал, итд.),
- дјелатности спортских кампова,
- обуку из гимнастике,
- обуку из јахања (дјелатности академије за јахање и школе за јахање),
- обуку из пливања,
- дјелатности професионалних спортских инструктора, учитеља и тренера,
- обуку из борилачких вјештина,
- обуку из карташких игара (као што је бриџ),
- обуку из јоге.

Овај разред искључује:

- образовање у подручју културе (видјети: 85.52).

#### 85.52 **Образовање у области културе**

Овај разред обухвата пружање обуке из ликовне, драмске и музичке умјетности. Јединице које пружају овакву врсту обуке могу се звати "школе", "студије", "курсеви" итд. Оне пружају формално организовану обуку, углавном за сврхе хобија, рекреације или личног развоја. Исто тако, таква врста обуке не води стицању професионалне дипломе или академског нивоа.

Овај разред укључује:

- дјелатности учитеља клавира и другу обуку из музике,
- обуку из умјетности (нпр. мода и сл.),
- обуку из плеса и дјелатности плесних студија,
- дјелатности глумачких школа (осим академије),
- дјелатности школа ликовне умјетности (осим академије),
- дјелатности школа за извођачку умјетност (осим академија),
- дјелатности школа за фотографију (осим комерцијалних).

Овај разред искључује:

- обуку из страних језика (видјети: 85.59).

#### 85.53 **Дјелатности возачких школа**

Овај разред такође укључује:

- дјелатности школа летења, једрења, школа за управљање пловним објектима које не издају професионална свједочанства (сертификате) и дозволе.

Овај разред искључује:

- возачке школе за професионалне возаче (видјети: 85.32).

#### 85.59 **Остало образовање, д.п.**

Овај разред укључује:

- образовање које није дефинисано нивоима,
- приватну обуку за ученике и студенте,
- дјелатности центара за обуку (учење) који нуде помоћ при учењу путем разних курсева,
- припремне курсеве за полагање испита ради стицања професионалних диплома или свједочанства,
- обуку из језика и конверзационих вјештина,
- обуку из рачунара,
- религијску обуку.

Овај разред такође укључује:

- обуку за спасиоце,
- курсеве који полазнике оспособљавају за преживљавање у природи,
- курсеве за јавно говорништво (оспособљавање полазника за наступање у јавности),
- обуке у брзом читању.

Овај разред искључује:

- програме описмењавања одраслих (видјети: 85.20),
- опште средње образовање (видјети: 85.31),
- техничко и стручно средње образовање (видјети: 85.32),
- високо образовање (видјети: 85.4).

#### 85.6 **Помоћне услужне дјелатности у образовању**

#### 85.60 **Помоћне услужне дјелатности у образовању**

Овај разред укључује:

- пружање услуга које помажу образовне процесе или системе:
  - савјетовање у области образовања,
  - услуге савјетовања које се односи на професионалну оријентацију,
  - дјелатности испитне процјене нивоа образовања,
  - дјелатности провјере напредовања у образовању,
  - организацију програма размјене ученика и студената,
  - дјелатности спровођења испита и тестирања.

Овај разред искључује:

- истраживање и експериментални развој у друштвеним и хуманистичким наукама (видјети: 72.20).

#### **ПОДРУЧЈЕ Q - ДЈЕЛАТНОСТИ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ И СОЦИЈАЛНОГ РАДА**

Ово подручје обухвата пружање услуга здравствене заштите и социјалног рада. Обухвата широку лепезу дјелатности, почевши од здравствене заштите коју пружају стручно медицинско особље у болницама и другим здравственим установама, преко дјелатности социјалног рада са смјештајем које обухвата одређени степен здравствене бриге, до социјалног рада без икаквог ангажовања стручних здравствених радника.

#### 86 **Дјелатности здравствене заштите**

Ова област обухвата дјелатности краткотрајног или дуготрајног хоспитализовања пацијената у општим и специјалистичким бол-

ницама, хирургијама, психијатријским болницама и болницама за лијечење зависности од алкохола, дроге и др. опojних средстава, санаторијумима, центрима превентивне медицине, старачким домовима са медицинским особљем, уочишћима, центрима за ментално здравље, центрима за рехабилитацију, лепрозаријумима и другим здравственим установама које имају смјештајне капацитете и пружају дијагностичке и медицинске услуге болничким пацијентима који су различитог здравственог стања.

Исто тако обухвата медицинско савјетовање и лијечење у области опште и специјалистичке медицине коју пружају доктори опште праксе, доктори специјалисти и хирурзи. Обухвата дјелатности опште и специјалистичке стоматолошке праксе и ортодонске дјелатности. Осим тога ова област обухвата дјелатности здравствене заштите коју не пружају болнице или доктори медицине, већ парамедицински радници којима је легално признато право на лијечење пацијената.

#### 86.1 **Дјелатности болница**

#### 86.10 **Дјелатности болница**

Дјелатности су углавном намијењене болничким пацијентима и обављају се под директним надзором доктора медицине.

Овај разред укључује:

- дјелатности краткотрајног или дуготрајног лијечења пацијената, тј. медицинске дјелатности, дијагностичке дјелатности и дјелатности лијечења у општим болницама (нпр. државне и регионалне болнице, болнице непрофитних организација, универзитетске болнице, војне и затворске болнице) и специјализоване болнице (нпр. психијатријске болнице и болнице за лијечење зависности од алкохола, дроге и др. опojних средстава, болнице за инфективне болести, породилишта, специјализовани санаторијуми):

- услуге медицинског и парамедицинског особља,
- услуге лабораторија и техничке помоћи, обухватајући радиолошке и анестезиолошке услуге,
- услуге хитне службе,
- обављање оперативних захвата, услуге болничких апотека, услуге исхране болничких пацијената и остале болничке услуге,
- услуге центара за планирање породице који пружају медицинске услуге, као што су стерилизација или прекид трудноће са смјештајем.

Овај разред искључује:

- лабораторијско испитивање и контролу свих врста материјала и производа, осим медицинских (видјети: 71.20),
- ветеринарске дјелатности (видјети: 75.00),
- здравствену заштиту војног особља на терену (видјети: 84.22),
- дјелатности опште и специјалистичке стоматолошке праксе, нпр. лијечење болести зуба, ендодонција и педодонција; орална патологија, ортодонске дјелатности (видјети: 86.23),
- приватне савјетодавне услуге за болничке пацијенте (видјети: 86.2),
- дјелатности медицинских лабораторија (видјети: 86.90),
- дјелатности транспорта болесника возилима хитне медицинске помоћи (видјети: 86.90).

#### 86.2 **Дјелатности медицинске и стоматолошке праксе**

Ова грана обухвата медицинско савјетовање и лијечење које обављају лијечници опште праксе и доктори специјалисти, обухватајући хирурге, стоматологе итд.

Те дјелатности могу се обављати у приватним ординацијама, домовима здравља и болничким амбулантима за спољне пацијенте, амбулантима при предузећима, школама, старачким домовима, радним организацијама, као и у домовима самих пацијената.

Ова грана обухвата:

- приватне савјетодавне услуге за болничке пацијенте.

#### 86.21 **Дјелатности опште медицинске праксе**

Овај разред укључује:

- медицинско савјетовање и лијечење, укључујући превентивну медицинску заштиту у области опште медицине коју обављају доктори опште праксе.

Овај разред искључује:

- дјелатности болнице (видјети: 86.10),
- дјелатности парамедицинског особља, као што су бабице, медицинске сестре, физиотерапеути (видјети: 86.90).

#### 86.22 **Дјелатности специјалистичке медицинске праксе**

Овај разред укључује:

- медицинско савјетовање и лијечење, укључујући превентивну медицинску заштиту, у области специјалистичке медицине које обављају доктори специјалисти и хирурзи.



Овај разред такође укључује:

- услуге центара за планирање породице који пружају медицинске услуге, као што су стерилизација или прекид трудноће, без смјештаја.

Овај разред искључује:

- дјелатности болнице (видјети: 86.10),
- дјелатности парамедицинског особља, као што су бабине, физиотерапеути и остало парамедицинско особље (видјети: 86.90).

### 86.23 Дјелатности стоматолошке праксе

Овај разред укључује:

- дјелатности опште и специјалистичке стоматолошке праксе, нпр. лијечење болести зуба, ендодонције и педодонције; орална патологија,
- ортодонске дјелатности.

Овај разред такође укључује:

- оралну хирургију.

Овај разред искључује:

- израду вјештачких зуба, зубала и зубних протеза у зуботехничким лабораторијама (видјети: 32.50),
- дјелатности болница (видјети: 86.10),
- дјелатности парамедицинског особља, као што су зубни хигиеничари (видјети: 86.90).

### 86.9 Остале дјелатности здравствене заштите

#### 86.90 Остале дјелатности здравствене заштите

Овај разред укључује:

- дјелатности здравствене заштите које се не обављају у болницама или их не обављају доктори медицине или стоматолози:
  - дјелатности медицинских сестара, бабица, физиотерапеута и осталог парамедицинског особља у области оптометрије, хидротерапије, медицинске масаже, радне терапије, говорне терапије, педијатрије, хомеопатије, кiroprактике, акупунктуре итд.

Те се дјелатности могу обављати у здравственим амбулантама при предузећима, школама, старачким домовима, радним организацијама, у домовима здравља и поликлиникама (осим болница), приватним ординацијама, у домовима пацијената и на другом мјесту.

Овај разред такође укључује:

- дјелатности стоматолошког парамедицинског особља, као што су зубни терапеути, зубни асистенти и зубни хигиеничари у школским амбулантама, који могу радити самостално, али чији рад редовно надзиру стоматолози,
- дјелатности медицинских лабораторија, као што су:
  - радиолошке лабораторије и остали дијагностички центри,
  - лабораторије за анализу крви,
- дјелатности банака крви, сперме, трансплатацијских органа итд.,
- транспорт болесника возилима хитне медицинске помоћи и другим специјалним превозним средствима, укључујући авионе. Те услуге су често повезане са пружањем хитне медицинске помоћи.

Овај разред искључује:

- производњу вјештачких зуба, зубала и зубних протеза у зуботехничким лабораторијама (видјети: 32.50),
- превоз болесника превозним средствима без опреме за спасавање живота и медицинског особља (видјети: области 49, 50 и 51),
- дјелатности немедицинских лабораторија за техничко испитивање и анализу (видјети: 71.20),
- дјелатности испитивања у области хигијене хране (видјети: 71.20),
- дјелатности болница (видјети: 86.10),
- дјелатности медицинске и стоматолошке праксе (видјети: 86.2),
- дјелатности домова са услугама здравствене заштите (видјети: 87.10).

### 87 Дјелатности социјалне заштите у установама са смјештајем

Ова област обухвата дјелатности социјалне заштите са смјештајем у комбинацији са бригом, надзором или осталим облицима здравствене заштите, зависно од потреба лица која су смјештена у таквим установама. Те установе су важан дио производног процеса, а пружена заштита мјешавина је здравствених и социјалних услуга, гдје се здравствене услуге углавном односе на неке облике услуга заштите.

#### 87.1 Дјелатности социјалних установа са смјештајем које обухватају одређени степен здравствене заштите

#### 87.10 Дјелатности социјалних установа са смјештајем које обухватају одређени степен здравствене заштите

Овај разред укључује:

- дјелатности:
  - домова за старија и немоћна лица, са услугама здравствене заштите,

- домова за опоравак/рехабилитацију,
- домова за одмор, са услугама здравствене заштите,
- центара здравствене заштите,
- старачких домова.

Овај разред искључује:

- здравствене услуге у домовима које пружају стручни здравствени радници (видјети: област 86),
- долове за старија и немоћна лица, без услуга здравствене заштите или са минималном заштитом (видјети: 87.30),
- дјелатности социјалног рада у установама са смјештајем, као што су сиротишта, домови за дјецу, привремена склоништа за бескућнике (видјети: 87.90).

#### 87.2 Дјелатности социјалне заштите у установама са смјештајем за лица ометена у развоју, душевно болесна и лица зависна од алкохола, дроге и других опојних средстава које обухватају одређени степен здравствене бриге

#### 87.20 Дјелатности социјалне заштите у установама са смјештајем за лица ометена у развоју, душевно болесна и лица зависна од алкохола, дроге и других опојних средстава које обухватају одређени степен здравствене бриге

Овај разред обухвата дјелатности у домовима и другим установама које пружају услуге цијелодневне заштите (али не и болничке бриге) за лица ометена у развоју, душевним обољењима и проблемима са алкохолом, дрогом или другим опојним средствима. Те установе пружају услуге смјештаја, прехране, надзора у смислу заштите, саветовања и минималне здравствене бриге. Овај разред обухвата и пружање услуга цијелодневне заштите и лијечења за болеснике са душевним обољењима и болеснике зависне од алкохола, дрогама или другим опојним средствима.

Овај разред укључује:

- дјелатности:
  - домова за лица зависна од алкохола, дроге или других опојних средстава,
  - домова за психички болесна лица,
  - терапијских заједница за лица са емоционалним поремећајима (психички нестабилна лица),
  - домова за лица ометена у развоју (лица са менталним оштећењима),
  - установа за ресоцијализацију душевно болесних лица ("halfway house").

Овај разред искључује:

- психијатријске болнице (видјети: 86.10),
- дјелатности социјалног рада са смјештајем, као што су привремена склоништа за бескућнике (видјети: 87.90).

#### 87.3 Дјелатности социјалне заштите у установама са смјештајем за старија лица и лица са инвалидитетом без или са минималном здравственом бригом

#### 87.30 Дјелатности социјалне заштите у установама са смјештајем за старија лица и лица са инвалидитетом без или са минималном здравственом бригом

Овај разред обухвата дјелатности домова и других установа које пружају услуге цијелодневне бриге за старија лица и лица са инвалидитетом, која нису способна у потпуности да се брину о себи и/или која не желе да живе самостално. Заштита у правилу обухвата смјештај, исхрану, надзор и помоћ у свакодневном животу као што су услуге одржавања домаћинства. У неким случајевима ове јединице пружају услуге стручне бриге својим корисницима у издвојеним просторима који се налазе у оквиру самог објекта.

Овај разред укључује:

- дјелатности:
  - домова за смјештај лица са инвалидитетом (лица са физичким оштећењима),
  - удружења пензионера у којима имају континуирану помоћ и бригу,
  - домова за старија, болесна и немоћна лица, без услуга здравствене заштите или уз минималну здравствену заштиту,
  - установа за одмор без медицинске заштите.

Овај разред искључује:

- долове за старија и немоћна лица са здравственом заштитом (видјети: 87.10),
- дјелатности социјалног рада са смјештајем, при чему ни лијечење ни образовање нису важни елементи (видјети: 87.90).

#### 87.9 Остале дјелатности социјалне заштите у установама са смјештајем

#### 87.90 Остале дјелатности социјалне заштите у установама са смјештајем

Овај разред обухвата дјелатности цијелодневне заштите за лица која нису способна у потпуности да се брину о себи или која не желе да живе самостално, осим за одрасла и немоћна лица.

Овај разред укључује:

- дјелатности које се пружају непрекидно 24 часа како би се обезбиједила социјална помоћ дјечи, одраслим и лицима са ограниченом способношћу да се сама брину о себи, а при чему ни лијечење ни образовање нису важни елементи:
  - сиротишта,
  - домови за дјecu (за дјecu без родитеља или без одговарајуће родитељске бриге),
  - привремена склоништа за бескућнике,
  - установе које се брину о самохраним незапосленим мајкама и њиховој дјечи.

Дјелатности могу спроводити владине канцеларије или приватне организације.

Овај разред такође укључује:

- дјелатности:
  - установа за ресоцијализацију за лица са социјалним или личним проблемима,
  - установа за ресоцијализацију за починиоце кривичних дјела и прекршаја,
  - васпитних домова за малолетнике.

Овај разред искључује:

- финансирање и управљање програмима обавезног социјалног осигурања (видјети: 84.30),
- дјелатности установа за социјалну заштиту (видјети: 87.10),
- дјелатности социјалне заштите са смјештајем за одрасла лица и лица са инвалидитетом (видјети: 87.30),
- дјелатности које се односе на усвајање дјецe (видјети: 88.99),
- дјелатности привременог смјештаја за жртве великих несрећа (видјети: 88.99).

### 88 Дјелатности социјалног рада без смјештаја

Ова област обухвата различите услуге социјалне помоћи које се пружају директно корисницима. Дјелатности у овој области не обухватају услуге смјештаја, осим привременог.

#### 88.1 Дјелатности социјалног рада без смјештаја за старија лица и лица са инвалидитетом

#### 88.10 Дјелатности социјалног рада без смјештаја за старија лица и лица са инвалидитетом

Овај разред укључује:

- социјалне, савјетодавне, добротворне и сличне услуге које се пружају старијим лицима и лицима са инвалидитетом у њиховим домовима или на другом мјесту, а спроводе их владине канцеларије или приватне организације, националне и локалне хуманитарне организације и стручњаци који пружају савјетодавне услуге:
  - посјећивање старијих, болесних лица и лица са инвалидитетом,
  - дјелатности дневне бриге за старија лица и одрасла лица са инвалидитетом,
  - дјелатности стручне рехабилитације и хабилитације за лица са инвалидитетом, под условом да је образовна компонента ограничена.

Овај разред искључује:

- финансирање и управљање програмима обавезног социјалног осигурања (видјети: 84.30),
- дјелатности сличне онима које су описане у овом разреду, али обухватају смјештај (видјети: 87.30),
- дјелатности дневне бриге за дјecu са инвалидитетом (видјети: 88.91).

### 88.9 Остале дјелатности социјалног рада без смјештаја

#### 88.91 Дјелатности дневне бриге о дјечи

Овај разред укључује:

- дјелатности дневне бриге за предшколску дјecu (обданишта и сл.) и дневне бриге за ученике, обухватајући дневну бригу за дјecu са посебним потребама.

### 88.99 Остале дјелатности социјалног рада без смјештаја, д.н.

Овај разред укључује:

- социјалне, савјетодавне и добротворне услуге, услуге које се односе на избјеглице и прогнане и сличне услуге које се пружају појединцима и породицима, у њиховим домовима или на другом мјесту, а спроводе их владине канцеларије или приватне организације, организације за ублажавање последица великих несрећа, националне и локалне хуманитарне организације и стручњаци који пружају савјетодавне услуге:
  - дјелатности социјалне помоћи, усмјеравање и савјетовање дјецe и омладине,
  - дјелатности које се односе на усвајање дјецe и дјелатности спречавања злостављања дјецe и осталих,

- услуге савјетовања о кућном буџету, услуге савјетовања о браку и породици, услуге савјетовања о кредитима и дуговањима,
- дјелатности заједнице и сусједства,
- дјелатности помагања жртвама великих несрећа, избјеглицама и прогнаним, имигрантима итд., обухватајући привремени или дужи смјештај за њих,
- дјелатности стручне рехабилитације и хабилитације за незапослена лица, под условом да је образовна компонента ограничена,
- утврђивање права на додјелу социјалне помоћи, накнаде за станарину или бонове за исхрану,
- дневну помоћ за бескућнике и остале социјално угрожене групе,
- добротворне дјелатности, као што су прикупљање новчаних средстава и друге помоћне дјелатности које се односе на социјални рад.

Овај разред искључује:

- финансирање и управљање програмима обавезног социјалног осигурања (видјети: 84.30),
- дјелатности сличне онима које су описане у овом разреду, али обухватају смјештај (видјети: 87.90).

### ПОДРУЧЈЕ R - УМЈЕТНОСТ, ЗАБАВА И РЕКРЕАЦИЈА

Ово подручје обухвата широки распон дјелатности како би се задовољили различити културни, забавни и рекреативни интереси јавности, обухватајући извођења уживо, рад музеја, дјелатности коцкања, спортске и рекреативне дјелатности.

#### 90 Креативне, умјетничке и забавне дјелатности

Ова област обухвата рад објеката и пружање услуга у сврху задовољавања културних и забавних интереса њихових корисника. То обухвата припрему и промоцију у извођењу уживо, приредби или изложби намијењених јавности, као и учествовање у њима, односно пружање умјетничких, креативних или техничких вјештина за стварање умјетничких дјела и извођења уживо.

Ова област искључује:

- рад музеја свих врста, ботаничких и зоолошких вртова; чување историјских знаменитости; дјелатности природних резервата, (видјети: област 91),
- дјелатности коцкања и клађења (видјети: област 92),
- спортске, забавне и рекреативне дјелатности (видјети: област 93).

Неке јединице које обезбјеђују културне, забавне или рекреативне садржаје и услуге разврстане су у другим разредима и грамама, као што су:

- производња и дистрибуција филмова и видео-филмова (видјети: 59.11, 59.12, 59.13),
- приказивање филмова (видјети: 59.14),
- емитовање радијског и телевизијског програма (видјети: 60.1, 60.2).

#### 90.0 Креативне, умјетничке и забавне дјелатности

Ова грана обухвата извођачку умјетност, умјетничко стваралаштво и припадајуће дјелатности.

##### 90.01 Извођачка умјетност

Овај разред укључује:

- припремање и извођење позоришних представа, концерата, опера, плесних и других врста сценске умјетности:
  - дјелатности позоришних и плесних група или ансамбала, циркуских друштава, оркестара или музичких бендова,
  - дјелатности слободних умјетника, као што су глумци, плесачи, музичари, предавачи или говорници.

Овај разред искључује:

- дјелатности личних позоришних, умјетничких агената или агенција (видјети: 74.90),
- дјелатности које се односе на додјелу позоришних или филмских улога (видјети: 78.10).

##### 90.02 Помоћне дјелатности у извођачкој умјетности

Овај разред укључује:

- помоћне дјелатности у извођачкој умјетности потребне за извођење позоришних представа, концерата и опера или плесних и других врста сценске умјетности:
  - дјелатности режисера, продуцента, сценографа, костимографа, мајстора расвјете итд.

Овај разред такође укључује:

- дјелатности продуцента или организатора умјетничких догађаја уживо, са или без сценске опреме.

Овај разред искључује:

- дјелатности личних позоришних или умјетничких агената или агенција (видјети: 74.90),

- дјелатности које се односе на додјелу позоришних или филмских улога (видјети: 78.10).

### 90.03 Умјетничко стваралаштво

Овај разред укључује:

- дјелатности слободних умјетника, као што су скулптори, сликари, цртачи цртаног филма или карикатуристи, гравери, бакроресци итд.,
- дјелатности слободних аутора (писаца), за различита подручја, обухватајући белетристику, техничке текстове итд.,
- дјелатност независних (самосталних) новинара,
- реставрацију умјетничких дјела, као што су умјетничке слике итд.

Овај разред искључује:

- производњу статуа, осим умјетничких оригинала (видјети: 23.70),
- реставрацију оргуља и других историјских музичких инструмената (видјети: 33.19),
- производњу филмова и видео-филмова (видјети: 59.11, 59.12),
- реставрацију намјештаја (осим реставрације предмета музејских збирки), (видјети: 95.24).

### 90.04 Рад умјетничких објеката

Овај разред укључује:

- рад концертних дворана, позоришних дворана и осталих умјетничких објеката.

Овај разред искључује:

- рад биоскопа (видјети: 59.14),
- дјелатности агенција за продају карата (видјети: 79.90),
- рад музеја свих врста (видјети: 91.02).

### 91 Библиотеке, архиви, музеји и остале културне дјелатности

Ова област обухвата дјелатности библиотека, архива, рад музеја свих врста, ботаничких и зоолошких вртова; рад историјских мјеста и дјелатности природних резервата.

Ова област обухвата и чување и излагање предмета, знаменитости и природних чуда историјског, културног или образовног значаја (нпр. знаменитости свјетске баштине итд.).

Ова област искључује:

- спортске, забавне и рекреативне дјелатности, као што је рад купалишта и рекреативних паркова (видјети: област 93).

### 91.0 Библиотеке, архиви, музеји и остале културне дјелатности

#### 91.01 Дјелатности библиотека и архива

Овај разред укључује:

- документационе и информационе дјелатности библиотека свих врста, читаоница, слушаоница и просторија за гледање и јавних архива, које пружају услуге јавности или специјалним корисницима, као што су студенти, научници, персонал, чланови итд., као и рад државног архива:
  - организација збирки, специјализованих или неспецијализованих,
  - израда каталога (каталогизација збирки),
  - позајмљивање и чување књига, географских карата, часописа, филмова, плоча, трака, умјетничких дјела итд.,
  - проналажење материјала према захтјевима корисника итд.,
- дјелатности фототека и филмотека.

#### 91.02 Дјелатности музеја

Овај разред укључује:

- рад музеја свих врста:
  - умјетнички музеји, музеји накита, намјештаја, костима, керамике, сребрнине,
  - природно-историјски, научни и технички музеји, историјски музеји, обухватајући војне музеје,
  - остали специјализовани музеји,
  - музеји на отвореном.

Овај разред искључује:

- дјелатности продајних умјетничких галерија (видјети: 47.78),
- реставрацију умјетничких дјела и предмета музејских збирки (видјети: 90.03),
- дјелатности библиотека и архива (видјети: 91.01).

### 91.03 Рад историјских мјеста, грађевина и сличних знаменитости за посјетнице

Овај разред укључује:

- рад и заштиту историјских мјеста и грађевина.

Овај разред искључује:

- реновирање и реставрацију историјских мјеста и грађевина (видјети: подручје F - Грађевинарство).

### 91.04 Дјелатности ботаничких и зоолошких вртова и природних резервата

Овај разред укључује:

- рад ботаничких и зоолошких вртова, обухватајући дјечије зоолошке вртове,
- рад природних резервата, обухватајући заштиту дивљих и угрожених животињских врста итд.

Овај разред искључује:

- дјелатности уређења и одржавања зелених површина и башта (видјети: 81.30),
- рад ловишта и резервата за спортски риболов (видјети: 93.19).

### 92 Дјелатности коцкања и клађења

Ова област обухвата рад објеката у којима се одржавају игре на срећу, као што су коцкарнице, аутомат-клубови, кладонице и услуге одржавања игара на срећу као што су лутријске игре и поједине врсте клађења.

#### 92.0 Дјелатности коцкања и клађења

#### 92.00 Дјелатности коцкања и клађења

Овај разред укључује:

- продају лутријских листића,
- рад аутомата на кованице за коцкање,
- рад виртуалних интернетских страница за коцкање,
- клађење на резултате спортских и осталих такмичења,
- клађење на коњским тркама и изван мјеста одржавања трке,
- рад коцкарница, обухватајући и "пловеће коцкарнице".

### 93 Спортске, забавне и рекреативне дјелатности

Ова област обухвата спортске, забавне и рекреативне дјелатности (осим дјелатности музеја, чувања историјских мјеста, ботаничких и зоолошких вртова и природних резервата и дјелатности коцкања и клађења).

Из ове су области искључене дјелатности драмске умјетности, музичке умјетности и остале умјетничке и забавне дјелатности, као што су припремање и извођење позоришних представа, концерата, опера, плесних приредби и других врста сценске умјетности (видјети: област 90).

#### 93.1 Спортске дјелатности

Ова грана обухвата рад спортских објеката; дјелатности спортских тимова или клубова који углавном учествују у спортским такмичењима уживо пред публиком; дјелатности самосталних спортиста који учествују у спортским дисциплинама или тркама уживо пред публиком; дјелатности власника учесника трке, као што су аутомобили, пси, коњи итд. који се, прије свега, баве њиховим пријављивањем на трке и друге облике спортских дисциплина; дјелатности спортских тренера који пружају стручне услуге учесницима на спортским догађајима или такмичењима, рад арена и стадиона; остале дјелатности организовања, промовисања и управљања спортским догађајима, д.н.

#### 93.11 Рад спортских објеката

Овај разред укључује:

- рад објеката за спортска такмичења на отвореном или у затвореном простору (објекти могу бити отвореног типа, затвореног типа, ограђени, наткривени и са или без сједишта за гледаоце):
  - стадиони за фудбал, хокеј, крикет, рагби,
  - тркаће стазе за аутомобилске трке, трке паса, коњске трке,
  - пливачки базени и стадиони,
  - стадиони за атлетику,
  - арене и стадиони за зимске спортове,
  - арене за бокс,
  - игралишта за голф,
  - терени за куглање,

- организовање и вођење спортских такмичења на отвореном или у затвореном простору, за професионалце или аматере, у сопственим спортским објектима.

Овај разред обухвата управљање спортским објектима и обезбјеђивање потребног особља за рад тих објеката.

Овај разред искључује:

- рад скијашких лифтова (видјети: 49.39),
- изнајмљивање опреме за рекреацију и спорт (видјети: 77.21),
- дјелатности фитнес-центра (видјети: 93.13),
- дјелатности рекреационих паркова и плажа (видјети: 93.29).

### 93.12 Дјелатности спортских клубова

Овај разред обухвата дјелатности спортских клубова, професионалних, полупрофесионалних или аматерских, који дају својим члановима прилику учествовања у спорту.

Овај разред укључује:

- рад спортских клубова:
  - фудбалски клубови,



- куглачки клубови,
- пливачки клубови,
- голф клубови,
- боксерски клубови,
- клубови за зимске спортове,
- шаховски клубови,
- атлетски клубови,
- стрелачки клубови итд.

Овај разред искључује:

- обуку из спорта коју пружају самостални спортски учитељи, тренери (видјети: 85.51),
- рад спортских објеката (видјети: 93.11),
- организацију и вођење спортских такмичења на отвореном или у затвореном простору за професионалце или аматере, од стране спортских клубова у њиховим сопственим спортским објектима (видјети: 93.11).

### 93.13 Фитнес-центри

Овај разред укључује:

- рад фитнес и боди-билдинг клубова.

Овај разред искључује:

- обуку из спорта коју пружају самостални спортски учитељи, тренери (видјети: 85.51).

### 93.19 Остале спортске дјелатности

Овај разред укључује:

- дјелатности припреме, извођења и промовисања спортских догађаја, са или без спортских објеката,
  - дјелатности самосталних спортиста, атлетичара, арбитра, судија, мјерача времена (штопера) итд.,
  - дјелатности спортских лига и спортских савеза,
  - дјелатности повезане са промовисањем спортских такмичења,
  - дјелатности штала за тркаће коње, штенара за псе и спортских (рели) гаража,
  - рад ловишта и резервата за спортски риболов,
  - дјелатности планинских водича,
  - помоћне дјелатности у спортском или рекреативном лову и риболову.
- Овај разред искључује:
- изнајмљивање спортске опреме (видјети: 77.21),
  - дјелатности школа за разне спортове и игре (видјети: 85.51),
  - дјелатности спортских инструктора, учитеља, тренера (видјети: 85.51),
  - организовање и вођење спортских такмичења на отвореном или у затвореном простору, за професионалце или аматере, од стране спортских клубова у сопственим спортским објектима или изван њих (видјети: 93.11 и 93.12),
  - дјелатности рекреативних паркова и плажа (видјети: 93.29).

### 93.2 Забавне и рекреативне дјелатности

Ова грана обухвата велики број јединица које управљају објектима или обезбјеђују услуге како би задовољиле различите интересе својих корисника у области забаве и рекреације. Обухвата рад разноврсних атрактивних садржаја, као што су јахање на механичким животињама, јахање на води, забавне представе, изложбе са задатом темом и простори за излет (пикник).

Ова грана искључује спортске дјелатности, дјелатности драмске умјетности, музичке умјетности и остале умјетничке и забавне дјелатности.

#### 93.21 Дјелатности забавних и тематских паркова

Овај разред обухвата дјелатности забавних и тематских паркова. Обухвата дјелатности мјеста са различитим атрактивним садржајима, као што су јахање на механичким животињама, јахање на води, забавне представе, изложбе са задатом темом и простори за излет (пикник).

#### 93.29 Остале забавне и рекреативне дјелатности

Овај разред обухвата дјелатности које се односе на забаву и рекреацију (осим забавних и тематских паркова) које нису на другом мјесту разврстане.

Овај разред укључује:

- рад аутомата за игру на кованице,
- дјелатности рекреативних паркова (без смјештаја),
- рад рекреативних саобраћајних објеката, нпр. марина,
- рад скијалишта,
- изнајмљивање опреме за одмор и разоноду као саставни дио рада рекреативних објеката,
- сајмове и приредбе забавне природе,

- дјелатности плажа, обухватајући изнајмљивање објеката или опреме, као што су кабине за пресвлачење, ормарићи, лежачке итд.,
- дјелатности дискотека и плесних дворана, без услуге послуживања пића.

Овај разред обухвата и дјелатности продуцентата или организатора музичких приредби уживо, осим умјетничких и спортских приредби, у објектима или изван њих.

Овај разред искључује:

- дјелатности жичара, сједала, ски-лифтова и кабловских лифтова (видјети: 49.39),
- крстарења повезана са риболовом (видјети: 50.10 и 50.30),
- просторе и објекте за краћи боравак посјетилаца у рекреативним парковима, шумама и камповима (видјети: 55.30),
- кампове за ауто-приколице, кампове за разоноду, кампове за лов и риболов и просторе за камповање (видјети: 55.30),
- дјелатности дискотека (са услугом послуживања пића), (видјети: 56.30),
- дјелатности позоришних и циркуских група (видјети: 90.01).

### ПОДРУЧЈЕ S - ОСТАЛЕ УСЛУЖНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

Ово подручје (као резидуална категорија) обухвата дјелатности чланских организација, поправку рачунара и предмета за личну употребу и домаћинство и различите личне услужне дјелатности које нису разврстане на другом мјесту у Класификацији.

#### 94 Дјелатности организација на бази учлањења

Ова област обухвата дјелатности организација које заступају интересе посебних група или промовишу идеје јавности. Те организације у правилу имају чланове и у њихове се дјелатности могу укључивати лица која нису чланови, односно могу имати користи од њих. Основна подјела ове области одређена је према сврси тих организација, тј. интересу послодавца, samozапослених појединаца и научних заједница (грана 94.1), интересу запослених (грана 94.2) или промовисању вјере, политике, културе, образовања или рекреативних идеја и дјелатности (грана 94.9).

#### 94.1 Дјелатности пословних и струковних удружења и удружења послодавца

Ова грана обухвата дјелатности јединица које промовишу интересе чланова пословних субјеката и организација послодавца. У случају стручних чланских организација обухвата и дјелатности промовисања стручних интереса чланова одређене струке.

#### 94.11 Дјелатности пословних удружења и удружења послодавца

Овај разред укључује:

- дјелатности организација у којима је интерес чланова усмјерен на развој и напредак предузећа у одређеном пословном подручју, у подручју трговине, пољопривреде или на економски раст одређене географске регије или политичко-територијалне јединице без обзира на врсту пословне дјелатности,
- дјелатности савеза таквих удружења,
- дјелатности трговачких комора, цехова и сличних организација,
- ширење информација, представљање пред владиним агенцијама, односе са јавношћу и преговоре о раду пословних организација и организација послодавца.

Овај разред искључује:

- дјелатности синдиката (видјети: 94.20).

#### 94.12 Дјелатности струковних удружења

Овај разред укључује:

- дјелатности организација у којима је интерес чланова углавном усмјерен на једно школско, професионално или техничко подручје, као што су удружења доктора, правника, рачуновођа, инжењера, архитеката итд.,
- дјелатности удружења специјалиста ангажованих у научним, академским или културним дјелатностима, као што су удружења писаца, сликара, умјетника разних врста, новинара итд.,
- ширење информација, одређивање и надзор стандарда праксе, представљање пред владиним органима, агенцијама и односима са јавношћу струковних организација.

Овај разред такође укључује:

- дјелатности научних друштава.

Овај разред искључује:

- образовну дјелатност таквих организација (видјети: област 85).

#### 94.2 Дјелатности синдиката

##### 94.20 Дјелатности синдиката

Овај разред укључује:

- промовисање интереса запослених који су организовани преко организација радника и савеза запослених, тј. синдиката.

Овај разред такође укључује:

- дјелатности удружења чији су запослени чланови углавном заинтересовани за представљање својих ставова у вези са платама и условима рада и за заједничко дјеловање преко организација,
- дјелатности појединачно основаних синдиката, синдиката састављених од удружених подружница и организација радника састављених од удружених синдиката на основу струке, регије, организационе структуре или других критеријума.

Овај разред искључује:

- образовну дјелатност таквих организација (видјети: област 85).

#### 94.9 Дјелатности осталих организација на бази учлањења

Ова грана обухвата дјелатности јединица (осим пословних организација и организација послодавца, струковних организација, синдиката) које промовишу интересе својих чланова.

##### 94.91 Дјелатности вјерских организација

Овај разред укључује:

- дјелатности вјерских организација или појединаца који директно обезбјеђују услуге вјерницима у црквама, цамијама, храмовима, синагогама или другим мјестима,
- дјелатности манастира и самостана,
- дјелатности вјерских уточишта.

Овај разред такође укључује:

- вјерске погребне услуге.

Овај разред искључује:

- образовну дјелатност таквих организација (видјети: област 85),
- здравствену дјелатност таквих организација (видјети: област 86),
- дјелатности социјалног рада коју обављају такве организације (видјети: области 87 и 88).

##### 94.92 Дјелатности политичких организација

Овај разред укључује:

- дјелатности политичких организација и помоћних организација, као што су организације омладине придружене политичким странкама. Те се организације углавном баве утицајем на доношење одлука у владиним органима, стављајући чланове странке или њене симпатизере у службу политике и укључујући их у ширење информација, односе са јавношћу, прикупљање средстава итд.

##### 94.99 Дјелатности осталих организација на бази учлањења, д.н.

Овај разред укључује:

- дјелатности организација које нису директно придружене политичкој странци, а промовишу интересе јавности или упозоравају на проблеме образовања јавности, политичког утицаја, прикупљања средстава итд.:
  - иницијативу грађана или протестне покрете,
  - покрете за заштиту животне средине и екологије,
  - организације за подржавање заједнице и образовних капацитета д.н.,
  - организације за заштиту и побољшање положаја посебних група, нпр. етничких или мањинских група,
  - удружење патриота, укључујући удружења ратних ветерана,
- удружење потрошача,
- ауто-мото удружења,
- удружење са сврхом друштвеног зближавања, као што су ротирански клубови, масонске ложе ("слободни зидари") итд.,
- удружења младих, омладинска удружења, студентска удружења, клубове и братства итд.,
- удружења за бављење културним или рекреативним дјелатностима или хобијима (осим спортова и игара), нпр. пјеснички и књижевни клубови, историјски клубови, баштовански клубови, клубови за филм и фотографију, музички и умјетнички клубови, клубови занатлија и колекционара, друштвени клубови, карневалски клубови итд.

Овај разред такође укључује:

- дјелатности давања новчане помоћи (донација) од стране организација на бази учлањења и других организација.

Овај разред искључује:

- добротворне дјелатности као што је прикупљање новчаних средстава повезаних са социјалним радом (видјети: 88.99),
- дјелатности професионалних умјетничких група или организација (видјети: 90.0),
- дјелатности спортских клубова (видјети: 93.12),
- дјелатности струковних организација (видјети: 94.12).

##### 95 Поправка рачунара и предмета за личну употребу и домаћинство

Ова област обухвата поправку и одржавање рачунара и периферне опреме, као што су стони рачунари, лаптопи, рачунарски терминали, уређаји за одлагање података и штампачи.

Исто тако обухвата поправку комуникационе опреме, као што су телефаксни уређаји, двосмјерни радио-уређаји и потрошачки електронски уређаји као што су радио-уређаји и телевизори, поправку опреме за кућу и башту, као што су косачице за травњаке и уређаји за чишћење снијега и лишћа, кожне обуће и одјеће, намјештаја и покућства, одјевних предмета и прибора, спортске опреме, музичких инструмената, производа за хоби и осталих предмета за личну употребу и домаћинство.

Из ове области је искључена поправка медицинске и дијагностичке опреме, мјерних инструмената и уређаја за премјеравање земљишта, лабораторијских инструмената, радарске и сонарне опреме (видјети: 33.13).

##### 95.1 Поправка рачунара и комуникационе опреме

Ова грана обухвата поправку и одржавање рачунара, периферне опреме и комуникационе опреме.

##### 95.11 Поправка рачунара и периферне опреме

Овај разред обухвата поправку и одржавање електронске опреме, као што су рачунари, рачунарске машине и периферна опрема.

Овај разред укључује:

- поправку и одржавање стоних рачунара,
- поправку и одржавање лаптопа,
- поправку и одржавање магнетних диск уређаја, меморијских стикова (flash drive уређаји) и осталих уређаја за одлагање података,
- поправку и одржавање оптичких диск уређаја (CD-RW, CD-ROM, DVD-ROM, DVD-RW),
- поправку и одржавање штампача,
- поправку и одржавање монитора,
- поправку и одржавање тастатуре,
- поправку и одржавање мишева, палица за игру (joystick) и покретних куглица (trackball),
- поправку и одржавање унутрашњих и спољашњих модема за рачунаре,
- поправку и одржавање рачунарских терминала за посебне намјене,
- поправку и одржавање рачунарских сервера,
- поправку и одржавање скенера, обухватајући скенере бар-кода,
- поправку и одржавање читача паметних картица,
- поправку и одржавање кацига за виртуелну стварност,
- поправку и одржавање рачунарских пројектора (видео-пројектора).

Овај разред такође укључује:

- поправку и одржавање рачунарских терминала, као што су аутоматске машине за бројање новца (ATM's), уређаји намијењени електронском плаћању производа и услуга на продајном мјесту (POS терминали), којима се механички не управља,
- поправку и одржавање ручних рачунара (PDA's).

Овај разред искључује:

- поправку и одржавање модема (видјети: 95.12).

##### 95.12 Поправка комуникационе опреме

Овај разред обухвата поправку и одржавање комуникационе опреме.

Овај разред укључује:

- бежичне телефоне,
- мобилне телефоне,
- модеме,
- телефаксне уређаје,
- комуникационо-преносну опрему (нпр. рутери, премосници, модеми),
- двосмјерне радио-уређаје,
- професионалне телевизијске камере и видео-камере.

##### 95.2 Поправка предмета за личну употребу и домаћинство

Ова грана обухвата поправку и одржавање предмета за личну употребу и домаћинство.

##### 95.21 Поправка електронских уређаја за широку потрошњу

Овај разред укључује:

- поправку и одржавање електронских уређаја за широку потрошњу, као што су:
  - телевизори и радио-пријемници,

- видео-уређаји,
- CD уређаји,
- кућне видео-камере.

#### 95.22 Поправкаaparata за домаћинство и опреме за кућу и башту

Овај разред укључује:

- поправку и одржавањеaparata за домаћинство:
  - фрижидери, пећи, веш-машине, сушилице за веш, собни климатизациони уређаји итд.,
- поправку и одржавање опреме за кућу и баште:
  - косачице за травњаке, маказе за живицу, уређаји за чишћење снијега и лишћа, шишачи траве (тримери) итд.

Овај разред искључује:

- поправку ручног алата на електрични погон (видјети: 33.12),
- поправку система за климатизацију (видјети: 43.22).

#### 95.23 Поправка обуће и производа од коже

Овај разред укључује поправку и одржавање обуће и производа од коже:

- поправку чизама, ципела, путничке пртљаге и сличних предмета,
- поправку потпетица на ципелама.

#### 95.24 Поправка намјештаја и покућства

Овај разред укључује:

- поновно тапаширање, поправку и рестаурацију намјештаја и покућства, обухватајући канцеларијски намјештај.

#### 95.25 Поправка сатова и накита

Овај разред укључује:

- поправку сатова и њихових дијелова, као што су кућишта сатова од свих врста материјала; поправка механизма за сатове, хронометара итд.,
- поправку накита.

Овај разред искључује:

- поправку уређаја за мјерење времена, као што су сатови за мјерење времена, уређаји за отискивање времена и датума, браве са уграђеним сатним механизмом и слични уређаји мјерења времена (видјети: 33.13).

#### 95.29 Поправка осталих предмета за личну употребу и домаћинство

Овај разред обухвата поправку предмета за личну употребу и домаћинство.

Овај разред укључује:

- поправку бицикала,
- крпљење и преправљање одјеће,
- поправку предмета за спорт (осим спортских пиштоља) и опреме за камповање,
- поправку књига,
- поправку музичких инструмената (осим оргуља и историјских музичких инструмената),
- поправку играчака и сличних производа,
- поправку осталих предмета за личну употребу и домаћинство,
- подешавање (штимарење) клавира,
- умножавање кључева.

Овај разред искључује:

- индустријско гравирање метала (видјети: 25.61),
- поправку спортских пиштоља и пиштоља за рекреацију (видјети: 33.11),
- поправку ручног алата на електрични погон (видјети: 33.12).

#### 96 Остале личне услужне дјелатности

Ова област обухвата све услужне дјелатности које нису на другом мјесту споменуте у Класификацији. Посебно обухвата услуге као што су прање и хемијско чишћење производа од текстила и крзна, дјелатности фризерских салона и салона за уљешавање, погребне дјелатности и припадајуће дјелатности.

##### 96.0 Остале личне услужне дјелатности

##### 96.01 Прање и хемијско чишћење производа од текстила и крзна

Овај разред укључује:

- прање и хемијско чишћење, пеглање итд. одјеће свих врста (обухватајући и одјећу од крзна) и осталог текстила, које се обавља механички, ручно или прање одјеће апаратима за самопослуживање на кованице, било за грађане, индустријске или комерцијалне кориснике,
- прикупљање и испоруку веша,
- чишћење тепиха и простирача, прање завјеса и застора, у просторијама или на другом мјесту,

- изнајмљивање постелине, радних одијела и сличних предмета у перионицама веша,
- услуге прања пелена.

Овај разред искључује:

- изнајмљивање одјеће, осим радних одијела, чак и ако је чишћење тих предмета саставни дио дјелатности (видјети: 77.29),

- крпљење и преправљање одјеће итд., као самосталне дјелатности (видјети: 95.29).

##### 96.02 Фризерски и други третмани за уљешавање

Овај разред укључује:

- прање, подрезивање и шишање косе, фризирање, бојење, нијансирање, ондулирање, равнање косе и сличне дјелатности за мушкарце и жене,
- бријање и подрезивање браде,
- масажу лица, маникирање и педикирање, шминкање итд.

Овај разред искључује:

- производњу перика (видјети: 32.99).

##### 96.03 Погребне и припадајуће дјелатности

Овај разред укључује:

- сахрањивање (покопавање) и спаљивање људских или животињских лешева и припадајуће дјелатности:

- припремање мртваца за сахрањивање или спаљивање, услуге балзамовања,

- услуге мртвачница и крематорија,

- изнајмљивање опремљеног простора у мртвачници,

- изнајмљивање или продају гробова,

- одржавање гробова и маузолеја.

Овај разред искључује:

- уређење гробља (видјети: 81.30),
- вјерске погребне услуге (видјети: 94.91).

##### 96.04 Дјелатности за његу и одржавање тијела

Овај разред укључује:

- дјелатности турских купатила, сауна, парних купатила, соларијума, салона за мршављење, салона за масажу итд.

Овај разред искључује:

- медицинску масажу и терапију (видјети: 86.90),
- дјелатности фитнес-клубова и боди-билдинг клубова (видјети: 93.13).

##### 96.09 Остале личне услужне дјелатности, д.н.

Овај разред укључује:

- астролошке и спиритуалистичке дјелатности,
- друштвене дјелатности као што су услуге пратње, услуге заказивања састанака, услуге матичара,
- услуге бриге о кућним љубимцима, као што су исхрана, смјештај, тимарење и тренирање кућних љубимаца,
- дјелатности родословних организација,
- дјелатности студија за израду тетоважа и "piercinga",
- услуге чистача ципела, носача, чувара паркираних аутомобила итд.,
- рад, на основу концесије, aparata за самопослуживање на кованице за личне услуге (кабине за фотографисање, машине за вагање, мјерење крвног притиска, аутоматски ормарићи на кованице за чување ствари итд.).

Овај разред искључује:

- ветеринарске дјелатности (видјети: 75.00),
- рад аутомата на кованице за коцкање (видјети: 92.00),
- рад аутомата за самопослуживање на кованице за прање веша (видјети: 96.01).

#### ПОДРУЧЈЕ Т - ДЈЕЛАТНОСТИ ДОМАЋИНСТАВА КАО ПОСЛОДАВАЦА; ДЈЕЛАТНОСТИ ДОМАЋИНСТАВА КОЈА ПРОИЗВОДЕ РАЗЛИЧИТУ РОБУ И ОБАВЉАЈУ РАЗЛИЧИТЕ УСЛУГЕ ЗА СОПСТВЕНУ УПОТРЕБУ

##### 97 Дјелатности домаћинства као послодавца особљу за одржавање домаћинства

##### 97.0 Дјелатности домаћинства као послодавца особљу за одржавање домаћинства

##### 97.00 Дјелатности домаћинства као послодавца особљу за одржавање домаћинства

Овај разред обухвата дјелатности домаћинства као послодавца који запошљавају послугу као што су кућне помоћнице, кувари, конобари, собари, слуге, праље, баштовани, вратари, коњушари, возачи, чувари, васпитачи, лица која чувају дјецу, учитељи, секретарице итд.



То омогућава запосленој послужу да се изјасни за дјелатности домаћинства као послодавца у пописима становништва, тј. истраживањима, иако је ријеч о послодавцу као појединцу. Услуге или производе ове дјелатности користи домаћинство које запошљава послужу. Овај разред искључује:

- пружање услуга као што су кување, баштованство итд. од стране независних давалаца услуга (предузећа или појединаца), (видјети: према врсти услуга).

#### **98 Дјелатности приватних домаћинстава која производе различиту робу и обављају различите услуге за сопствену употребу**

Ова област обухвата дјелатности домаћинстава која производе различиту робу и обављају различите услуге за сопствену употребу.

Домаћинства се разврставају у ову област само онда када није могуће одредити главну дјелатност коју обављају ради задовољавања својих основних потреба. Ако је домаћинство ангажовано у тржишној дјелатности, онда се разврстава према главној тржишној дјелатности коју обавља.

##### **98.1 Дјелатности приватних домаћинстава која производе различиту робу за сопствену употребу**

##### **98.10 Дјелатности приватних домаћинстава која производе различиту робу за сопствену употребу**

Овај разред обухвата дјелатности домаћинстава која производе различиту робу за сопствену употребу, односно која обављају различите дјелатности којима производе робу за задовољавање својих основних потреба. Те дјелатности обухватају лов и прикупљање, гајење усјева и узгој стоке, израду склопишта и одјеће и остале робе коју домаћинства производе за сопствену употребу.

Ако домаћинства, осим производње робе за сопствену употребу, исто тако производе робу за тржиште, разврставају се у одговарајући разред дјелатности прерађивачке индустрије ове класификације дјелатности. Исто тако, ако се углавном баве производњом одређене робе, разврставају се у одговарајући разред дјелатности прерађивачке индустрије ове класификације дјелатности.

##### **98.2 Дјелатности приватних домаћинстава која производе различите услуге за сопствену употребу**

##### **98.20 Дјелатности приватних домаћинстава која производе различите услуге за сопствену употребу**

Овај разред обухвата дјелатности домаћинстава која обављају различите услуге. Те услуге обухватају кување, подучавање, бригу за чланове домаћинства и остале услуге које домаћинство обавља за сопствене потребе.

Ако је домаћинство ангажовано у производњи разноврсне робе, они су класификовани у дјелатности домаћинстава која производе различиту робу за сопствену употребу.

Ако домаћинства, осим производње робе за сопствену употребу, исто тако производе робу за тржиште, разврставају се у одговарајући разред дјелатности прерађивачке индустрије ове класификације дјелатности. Исто тако, ако се углавном баве производњом одређене робе, разврставају се у одговарајући разред дјелатности прерађивачке индустрије ове класификације дјелатности.

## **ПОДРУЧЈЕ У - ДЈЕЛАТНОСТИ ЕКСТЕРИТОРИЈАЛНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА И ОРГАНА**

### **99 Дјелатности екстериторијалних организација и органа**

#### **99.0 Дјелатности екстериторијалних организација и органа**

##### **99.00 Дјелатности екстериторијалних организација и органа**

Овај разред укључује:

- дјелатности међународних организација, као што су: Уједињене нације (UN) и специјализоване агенције система Уједињених нација, регионални органи итд., Међународни монетарни фонд, Свјетска банка (WB), Свјетска царинска организација (WCO), Организација за економску сарадњу и развој (OECD), Организација земаља произвођача и извозника нафте (ОПЕС), Европска унија (ЕУ), Европско удружење за слободну трговину (ЕФТА).

Овај разред такође укључује:

- дјелатности страних дипломатских и конзуларних представништава и мисија, која су одређена према мјесту гдје се налазе, а не према земљи коју представљају.

Овај разред искључује:

- дјелатности властитих дипломатских и конзуларних мисија смјештених у иностранству или при међународним канцеларијама (видјети: 84.21).

## **157**

На основу члана 14. Закона о експропријацији ("Службени гласник Републике Српске", бр. 112/06, 37/07, 66/08 и 110/08) и члана 43. став 3. Закона о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08), Влада

Републике Српске, на 46. сједници, одржаној 31.01.2014. године, д о н о с и

## **ОДЛУКУ**

### **О УТВРЂИВАЊУ ОПШТЕГ ИНТЕРЕСА**

#### **I**

Утврђује се да је од општег интереса регулација и измјештање корита ријеке Гомјенице ради проширења Рудника жлезне руде Омарска, па се у ту сврху може извршити потпуна експропријација некретнина означених као:

- к.ч. бр. 254/3, звана "крчевина", ораница у површини од 12.173 м<sup>2</sup>, уписана у зк. ул. бр. 791 к.о. Омарска, власништво Пушац (Костантин) Милош са дијелом 1/1, што по новом премјеру одговара к.ч. бр. 5524 звана "пањик", њива 3. класе у површини од 6.363 м<sup>2</sup> и њива 4. класе у површини од 5.810 м<sup>2</sup> уписане у Пл. бр. 531/2, к.о. Омарска, посјед Пушац (Костадиана) Милош са дијелом 1/1,

- к.ч. бр. 289/1, звана "крчевина", ораница у површини од 3.353 м<sup>2</sup> уписано у зк. ул. бр. 78, к.о. Омарска, власништво Пушац (Којо) Раде, са дијелом 1/3, Пушац (Којо) Бјелан са дијелом 1/3, Лукић (НН) Госпа са дијелом 1/15, Ивановић (Мирко) Бошко са дијелом 1/15, Цуњак (Бранко) Радован са дијелом 1/105, Пушац (НН) Невенка са дијелом 3/105, Пушац (Јово) Бранко са дијелом 31/420, Пушац (Јово) Васкрсија са дијелом 31/420, Тимарац (НН) Живко са дијелом 1/280, Томић (Милован) Ранка са дијелом 1/1400, Кос (Милован) Горлана са дијелом 1/1400, Мркић (Милован) Љиљана са дијелом 1/1400, Павлетић (Милован) Добрила са дијелом 1/1400, Милетић (Милован) Миленко са дијелом 1/1400, Пушац (Млађен) Војислав са дијелом 3/1250, Богдановић (НН) Здравка са дијелом 3/1250, Николић (Млађен) Милан са дијелом 3/1250, Пушац (Млађен) Борислав - Боро са дијелом 3/1250 и Боснић (Вукосава) Вељко са дијелом 1/2500, што по новом премјеру одговара 5526/1 звана "крчевина", њива 4. класе у површини од 3.353 м<sup>2</sup> уписана у Пл. бр. 525/5 к.о. Омарска, посјед Пушац (Крстана) Миленко са дијелом 1/2, Пушац (Крстана) Недељко са дијелом 1/2,

- к.ч. бр. 253/3, звана "луг", ливада у површини од 2.218 м<sup>2</sup> уписана у зк. ул. бр. 78, к.о. Омарска, власништво Пушац (Којо) Раде, са дијелом 1/3, Пушац (Којо) Бјелан са дијелом 1/3, Лукић (НН) Госпа са дијелом 1/15, Ивановић (Мирко) Бошко са дијелом 1/15, Цуњак (Бранко) Радован са дијелом 1/105, Пушац (НН) Невенка са дијелом 3/105, Пушац (Јово) Бранко са дијелом 31/420, Пушац (Јово) Васкрсија са дијелом 31/420, Тимарац (НН) Живко са дијелом 1/280, Томић (Милован) Ранка са дијелом 1/1400, Кос (Милован) Горлана са дијелом 1/1400, Мркић (Милован) Љиљана са дијелом 1/1400, Павлетић (Милован) Добрила са дијелом 1/1400, Милетић (Милован) Миленко са дијелом 1/1400, Пушац (Млађен) Војислав са дијелом 3/1250, Богдановић (НН) Здравка са дијелом 3/1250, Николић (Млађен) Милан са дијелом 3/1250, Пушац (Млађен) Борислав - Боро са дијелом 3/1250 и Боснић (Вукосава) Вељко са дијелом 1/2500, што по новом премјеру одговара к.ч. бр. 5528/1, звана "тајић", ливада 3. класе у површини од 218 м<sup>2</sup> уписана у Пл. бр. 539/6 к.о. Омарска, посјед Пушац (Мирка) Даринка са дијелом 1/1,

- к.ч. бр. 254/5, звана "барица", шума у површини од 340 м<sup>2</sup> уписана у зк. ул. бр. 771, к.о. Омарска, власништво Нишевић рођена Јаковљевић Љуба са дијелом 1/4, Кос рођена Јаковљевић Стака са дијелом 1/4, Росић рођена Јаковљевић Васкрсија са дијелом 1/4, Стевковић рођена Јаковљевић Милева са дијелом 1/4, што по новом премјеру одговара к.ч. бр. 5529, звана "пањик", шума 4. класе, у површини од 340 м<sup>2</sup> уписана у Пл. бр. 531/2 к.о. Омарска, посјед Пушац (Костадиана) Милош са дијелом 1/1,

- к.ч. бр. 254/6, звана "барица", шума у површини од 340 м<sup>2</sup> уписана у зк. ул. бр. 771, к.о. Омарска, власништво Нишевић рођена Јаковљевић Љуба са дијелом 1/4, Кос рођена Јаковљевић Стака са дијелом 1/4, Росић рођена Јаковљевић Васкрсија са дијелом 1/4, Стевковић рођена Јаковљевић Милева са дијелом 1/4, што по новом премјеру одговара к.ч. бр. 5530, звана "пањик", њива 4. класе, у површини од 2.618 м<sup>2</sup> уписана у Пл. бр. 531/2 к.о. Омарска, посјед Пушац (Костадиана) Милош са дијелом 1/1,

- к.ч. бр. 254/7, зана "барица", шума у површини од 340 м<sup>2</sup> уписана у зк. ул. бр. 771, к.о. Омарска, власништво Нишевић рођена Јаковљевић Љуба са дијелом 1/4, Кос рођена Јаковљевић Стака са дијелом 1/4, Росић рођена Јаковљевић Васкрсија са дијелом 1/4, Стевковић рођена Јаковљевић Милева са дије-